PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, TOREK, 22. MARCA 1966 • LETO VII., ŠT. 78 • CENA 50 PAR (50 STARIH DINARJEV)

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

Prva izdaja

Turneja predsednika ZIS

Stambolić pri Helouju

Pogovori s funkcionarji libanonske vlade v Bejrutu

BEJRUT, 21. marca (Tanjug). — Predsednik zveznega izvršnega sveta Jugoslavije Petar Stambolić je danes dopoldne obiskal libanonskega predsednika Charlesa Helouja in premiera Rašida Karameja v spremstvu jugoslovanskega veleposlanika Petra Zdravkovskega. V prisrčnem pogovoru so obravnavali odnose med Jugoslavijo in Libanonom. Ugotovili so, da se ti odnosi razvijajo ugodno, da pa so še široke možnosti za povečanje gospodarskega sodelovanja, tako v blagovni izmenjavi kakor tudi v turizmu.

Libanonska državnika sta s Petrom Stambolićem tudi izmenjala mnenja o aktualnih mednarodnih vprašanjih. Obe strani sta poudarili pomembnost delovanja nevezanih držav. Predsednik Helou je dejal, da so trenutne težave, v katerih so se znašle nekatere nevezane dežele, še večja spodbuda za miroljubne iniciative.

Zvezni sekretar za informacije Gustav Vlahov se je pogovarjal z ministrom za informacije Michelom el Courijem. Dosegla sta soglasje o tem, da je treba proučiti možnosti za širše sodelovanje med Jugoslavijo in Libanonom na področju informacij in turizma.

Namestnik državnega sekretarja za zunanje zadeve Jugoslavije Mišo Pavičević pa se je pogovarjal z zunanjim ministrom Georgesom Hakimom. V pogovoru o bistvenih mednarodnih problemih sta se strinjala glede tega, da so potrebna nova prizadevanja za ublažitev nasprotij in za to, da bi našli miroljubne rešitve za perečé probleme, da je treba preprečiti vmešavanje v notranje zadeve drugih držav in da bi morale biti razvite države bolj pripravljene pomagati pri razvoju nerazvitih.

Zvezni sekretar za zunanjo trgovino Nikola Džuverović se je sestal z jugoslovanskimi gospodarstveniki v Libanonu. Poudarili so potrebo po smotrnejšem in bolj koordiniranem nastopanju jugoslovanskih podjetij na tržišču Srednjega vzhoda.

Jugoslovanska delegacija se vrača danes s posebnim letalom v Beograd.

Brilej v Karačiju

KARAČI, 21. mar. (Reuter). — Član zveznega izvršnega sveta Jugoslavije dr. Jože Brilej je danes prispel v Karači. Med uradnim obiskom v Pakistanu se bo s člani pakistanske vlade pogovarjal o jugoslovansko-pakistanskem gospodarskem sodelovanju. Obiskal bo oba dela Pakistana.

Opazovalci pričakujejo, da se bodo pogovori med tem obiskom nanašali predvsem na jugoslovansko udeležbo pri uresničevanju pakistanskih industrijskih načrtov v okviru tretjega petletnega plana, ki ga izvajajo od lanskega julija. Pričakujejo tudi, da bodo sklenili sporazume o razširitvi jugoslovansko-pakistanske blagovne izmenjave.

Adenauerjevo slovo

BONN, 21. marca (Tanjug). — Danes popoldne se je začela v Bonnu letna konferenca vladajoče krščansko-demokratske unije, na kateri bodo razpravljali o notranji in zunanji politiki ter izvolili novo vodstvo stranke. Dosedanji predsednik krščansko-demokratske unije Adenauer bo dokončno odšel s tega položaja, na katerem je bil dobrih petnajst let. Za novega predsednika stranke bodo izvolili kanclerja Erharda, za njegovega namestnika pa predsednika frakcije CDU—CSU v Bundestagu Rainerja Barzela.

Smrtonosni »Starfighterji«

BONN, 21. marca (AP). — Predstavnik obrambnega ministrstva je povedal, da se je danes nad Bavarsko ponesrečilo nadzvočno letalo zahodnonemškega letalstva »Starfighter«. To je deveta nesreča te vrste ameriškega letala v tem letu. Od 1. januarja 1965 je zahodnonemško letalstvo v nesrečah izgubilo skupno 30 teh letal.

Suharto nadzoruje promet

Indonezijskim državljanom je vojska prepovedala odhajati iz države

DŽAKARTA, 21. marca (AFP) Indonezijska vojska je tudi danes nadaljevala nadzor nad letalskim oporiščem ter nad potniki, ki z vlaki odhajajo iz Džakarte. V zvezi z varnostnimi ukrepi poročajo iz Indonezije, da je vojska začela preiskavo v treh ministrstvih, katerih šefe so pred dnevi postavili pod »vojaško zaščito«. Glasilo indonezijske vojske je danes potrdilo vest, da indonezijski državljani ne smejo odhajati iz države.

Džakartski radio je sporočil, da so vojaki danes zaplenili 26 kosov strelnega orožja, ki so ga baje našli v skrivališču neke mladinske organizacije. Ta naj bi bila po besedah predstavnika vojske povezana z indonezijsko komunistično partijo.

Džakartski radio je sporočil, da je vojaški poveljnik severne Sumatre na svojem območju prepovedal vsako aktivnost političnih strank in to utemeljil s potrebo po »ohranitvi miru in reda«. Na vzhodni Sumatri pa so danes uvedli racionirano preskrbo z osnovnim izdelkom za široko potrošnjo.

Ponovno osvežitev združitvenega kongresa indonezijske nacionalistične stranke razlagajo v Džakarti kot neuspeh poskusov, da bi znova združili obe krili te nekdaj zelo vplivne stranke. Do ločitve levega krila je prišlo sredi preteklega leta v znamenje protesta zoper prokitajsko politiko voditelja stranke Sastroamidjoja. Obe krili sta tudi po oktobrskem državnem udaru stali na različnih političnih stališčih, v zadnjem času pa je levo krilo podprlo zahtevo za reorganizacijo Sukarnove vlade ter se zavzelo za čiščenje »prokitajskih elementov«.

Tuji delavci v zahodni Evropi

Več kot pet milijonov – »Selitev« z juga na sever – Pritisk že popušča

ŽENEVA, 21. marca (AFP). — Število tujih delavcev, zaposlenih v zahodnoevropskih državah, je lani prvič preseglo pet milijonov. Hkrati se je povečalo priseljevanje delovne sile iz sredozemskih dežel na evropski sever. Podatke o tem vsebuje poročilo ekonomske komisije OZN za Evropo, ki pove, da so od teh petih milijonov štirje milijoni iz evropskih držav, preostali milijon pa je iz dežel Severne Afrike in britanskih prekmorskih posesti na Antilih in v Aziji.

V poročilu ekonomske komisije beremo, da bi bila ta številka vsekakor večja, če bi bili všteti tudi gospodar. emigranti, ki niso uradno registrirani. Gre namreč za tako imenovano »črno borzo« delovne sile — tujih delavcev, ki se prijavljajo kot turisti, in študentov, ki prihajajo na izpopolnjevanje v jeziku, pri tem pa si v deželah, v katere pridejo, iščejo zaposlitev.

Med evrop. deželami je bila Italija lani na prvem mestu po številu svojih prebivalcev, zaposlenih v tujini. Nekaj nad poldrug milijon Italijanov dela v tujih državah — okrog pol milijona v Švici, nad 370.000 v Zahodni Nemčiji in približno toliko v Franciji. Lani je dobilo dovoljenje za delo v tujini 675.000 Spancev. Na tretjem mestu so dežele Magreba in delavci iz Alžirije, Maroka in Tunizije, ki delajo v glavnem v Franciji. Na četrtem mestu pa je Grčija, iz katere je odšlo na delo v druge dežele 225.000 delavcev. Iz Jugoslavije je kakih 200.000 delavcev.

Zanimiv podatek v poročilu ekonomske komisije OZN za Evropo je, da število v Švici in Luksemburgu registriranih tujih delavcev sestavlja 30 odstotkov skupnega števila aktivnega prebivalstva teh držav. Največ tujih delavcev pa je zaposlenih v Zahodni Nemčiji — okrog 1,3 milijona.

Na koncu poročila ekonomske komisije OZN za Evropo je rečeno, da v zadnjem času popušča pritisk na tržišču delovne sile zahodnih držav. Nekatere vlade, kot na primer švicarska, pa so bile na primer prisiljene z administrativnimi ukrepi omejiti zaposlovanje tujih delavcev v svojem gospodarstvu in industriji.

Kriza zaradi Grivasa

ATENE, 21. marca (Tanjug). — Atenski radio je danes povedal, da bo ciprski zunanji minister Kiprianu, ki je že šest dni v Atenah na pogovorih s člani grške vlade, še podaljšal obisk v grški prestolnici, in sicer — kot so uradno pojasnili — zaradi novega položaja, ki je nastal z omejitvijo dosedanje oblasti poveljnika oboroženih sil na Cipru generala Grivasa. Popoldnevnik »Mesimvrini« trdi, da so nesoglasja med Makariom in Grivasom pripeljala do latentne vladne krize. List piše, da je Makarios nepopustljiv v svoji odločitvi, da omeji oblast generala Grivasa, ki ga je grška vlada svoj čas imenovala za vrhovnega poveljnika vseh grško-ciprskih sil na otoku.

Položaj na vietnamski fronti

Med včerajšnjimi napadi na DR Vietnam so Američani izgubili 6 letal

SAIGON, 21. marca. — Ameriško letalstvo je povečalo bombardiranje ozemlja DR Vietnama. Izgubilo je še šest letal. Po vesteh tujih agencij je ameriški predstavnik danes povedal, da so izgubili nad Severnim Vietnamom dva lovska bombnika in prvič tudi letalo, opremljeno z elektronskimi napravami za uničevanje radarskega omrežja. Tri druga letala pa so izgubili v Južnem Vietnamu.

Trdijo, da so med včerajšnjimi letalskimi napadi na DR Vietnam zadeli 30 objektov, med njimi dva mosta, okrog 60 km severozahodno od Dong Hoia.

Strateški bombniki »B 52« so bombardirali področje okrog 56 kilometrov severno od Saigona. Po ameriških vesteh so porušili več sto poslopij, ki so jih uporabljali gverilci, in napadali čolne in ladjice na prekopih in rekah, utrdbe in partizanske postojanke.

Ameriška pomorska pehota se je spopadla z osvobodilnimi enotami severozahodno od nekdanje cesarske prestolnice Hue. Dve četi Američanov sta se udarili v nedeljo s partizani; pozneje so pritegnili v spopad še dva bataljona. Ta boj se je nadaljeval še davi, ko so prileteli na pomoč ameriška letala. Američani trdijo, da so ubili 34 partizanov, o svojih izgubah pa molče.

Saigonske čete so se v zadnjih 24 urah zapletle v vec bojev s partizanskimi silami. Najhujši spopad se je razvnel v kraju Vu Hu, okrog 120 km severno od Saigona.

Severnovietnamska agencija je sporočila, da so južnovietnamske osvobodilne sile v 27 dneh bojev, do 5. marca, onesposobile deset nasprotnikovih bataljonov, med njimi šest ameriških.

Separatistični naklepi v Pakistanu

Ajub Kan opozarja na nevarnost zarote in državljanske vojne

DAKA, 21. marca (Reuter). — Pakistanski predsednik Ajub Kan je danes ostro napadel zahtevo opozicije, naj Vzhodni in Zahodni Pakistan dobita avtonomijo. V govoru na sklepnem zasedanju vladajočega sveta muslimanske lige v Daki je Ajub Kan dejal, da mora biti Pakistan pripravljen na nevarnost, da izbruhne državljanska vojna, ker poskušajo separatisti razbiti nacionalno enotnost.

Svet muslimanske lige je sprejel resolucijo, v kateri poziva vlado, naj ukrene vse potrebno in zatre te poskuse.

Zahteve po avtonomiji Vzhodnega Pakistana na vseh toriščih, razen v zunanji politiki in obrambi, so te dni znova izrazili na konferenci opozicijske stranke Awami v Daki, glavnem mestu Vzhodnega Pakistana.

Ajub Kan je izjavil, da vlada ne more trpeti takšne dejavnosti, in je pozval ljudstvo, naj se upre »tej zlovešči zaroti«.

TOVARNA V DŽUNGLI — Če kje, potem načelo »naredi si sam« še posebej velja v gverilski vojni. Težave, ki jih imajo Američani z oskrbovanjem (baje 15 kg opreme dnevno na moža), za osvobodilno fronto ne predstavljajo bistvene ovire: ročne bombe izdelujejo kar sami sredi vietnamske džungle. Foto: AP

ZDA: novi pogledi na Kitajsko

Veliko zanimanje za spomenico, ki jo je podpisalo 198 uglednih osebnosti

WASHINGTON, 21. marca (Tanjug). — Povečano zanimanje za LR Kitajsko in pobude, ki jih dajejo zlasti intelektualni krogi in specialisti za »kitajsko vprašanje«, so prišle močno do izraza, ko je »New York Times« objavil dokument, katerega je podpisalo 198 uglednih profesorjev zgodovine in sociologov: ti zahtevajo od vlade, naj spremeni svojo dosedanjo politiko do LR Kitajske.

V dokumentu, ki je zbudil veliko zanimanje in celo senzacijo v tukajšnjih političnih krogih in pri opazovalcih, predlagajo, naj ZDA store prvi korak in skušajo »pripraviti LR Kitajsko« do tega, da bi sprejela načela koeksistence. Ameriška vlada naj bi tudi spremenila stališče glede zastopstva Kitajske v OZN in naj bi Čangkajškovo vlado na Tajvanu obravnavala samo kot otoško vlado, ki nima nobenih aspiracij.

Podpisniki dokumenta o Kitajski — člani združenja, ki šteje 2700 članov — so predlagali tudi, naj bi ZDA skrčile omejitve v trgovini ter okrepile kulturne in druge odnose z LR Kitajsko.

Avtorji dokumenta, med katerimi je vrsta uglednih javnih delavcev in zgodovinarjev, ki so nedavno pričali tudi v zunanjepolitičnem odboru senata in se zavzemali za »obkolitev, ne pa tudi izolacijo Kitajske«, predlagajo nadalje, naj bi se začeli pogovarjati o navezavi diplomatskih stikov med ZDA in LR Kitajsko. Spremenjeno stališče do Pekinga bi po njihovem mnenju omogočilo bolje spoznati Kitajsko in odvrniti nevarnost neposrednega vojaškega spopada.

Nadalje poudarjajo, da je namen tega dokumenta, prepričati vlado o tem, kako razširjeno je v javnosti mnenje, da je treba spremeniti stališče do LR Kitajske v interesu ZDA samih. Podpisniki dokumenta menijo, da je sovražen odnos do LR Kitajske eden izmed dejavnikov, ki preprečujejo, da bi se prožneje razvila washingtonska stališča.

Opazovalci z zanimanjem spremljajo dejavnost v Washingtonu, ki kaže, da tukajšnji politični krogi v zadnjem času čedalje pogosteje razpravljajo o odnosih med LR Kitajsko in ZDA. V nedavnih pričevanjih v zunanjepolitičnem odboru senata je več uglednih ljudi opozorilo na pomanjkljivosti sedanjega stališča vlade.

Na drugi strani je slišati tudi mnenja, da bi morale ZDA nadaljevati svojo sedanjo politiko v Jugovzhodni Aziji celo za ceno neposrednega vojaškega spopada s Kitajsko. Predsednik zunanjepolitičnega odbora Fulbright je opozoril na javna pričevanja v odboru, ki lahko dodatno osvetlijo vietnamsko vojno in sedanji položaj v Kitajski, ko si prizadevajo ugotoviti njene namere.

Toda v teh pričakovanjih niso sodelovali predstavniki vlade. Državni sekretar Rusk je v intervjuju po televiziji včeraj izjavil, da si Washington prizadeva ublažiti razlike med ZDA in LR Kitajsko, da pa pri tem zadeva na odpor druge strani. Ponovno je nastopil proti temu, da bi LR Kitajska dobila ustrezno mesto v OZN, češ da Peking ne kaže pripravljenosti, da se pridruži svetovni organizaciji, in da je torej prezgodaj govoriti tudi o možnosti priznanja »dveh Kitajsk«.

Nkrumah obišče več afriških držav

Predsedniku Naserju je poslal »posebno važno« poslanico

KAIRO, 21. mar. (MEN). — Bivši ganski predsednik Kwame Nkrumah namerava v kratkem obiskati več afriških držav. Kairska revija »Roz al Jusef« piše, da se namerava Kwame Nkrumah ob tej priložnosti pogovarjati z najvišjimi funkcionarji teh držav.

Konec prejšnjega tedna je Kwame Nkrumah poslal v Kairo poslanico, ki jo tu ocenjujejo kot »posebno važno«.

Po vesteh UPI je novi vojaški režim v Gani sporočil, da so v vladi generala Ankraha skrčili število ministrstev od 32 na 17. Med drugimi so ukinili ministrstva za zadružništvo, ribolov in kulturo. Novi režim je tudi ukinil funkcije civilnih administratorjev v devetih ganskih pokrajinah, namesto njih pa je imenoval višje vojaške in policijske oficirje.

Zvedelo se je, da francoski vojaški strokovnjaki nadzorujejo položaj na meji med Gvinejo in Slonokoščeno obalo.

Preiskava o Ben Barki

PARIZ, 21. marca (Tanjug). — Preiskava o ugrabitvi maroškega voditelja Ben Barka gre h koncu in sodba bo verjetno že v juniju ali v juliju. S takšnimi namerami preiskovalnih organov pa niso zadovoljni ne obtoženi ne brat izginulega politika. Obe strani terjata, naj se preiskava nadaljuje, tako da bi — kakor pravijo zagovorniki obtožencev — zaslišali še tiste priče, ki doslej še niso prišle pred preiskovalnega sodnika. Zato eden izmed obtožencev, Antoine Lopez, ni hotel priti danes na zaslišanje, ki naj bi bilo poslednje, ker vse njegove priče še niso podale izpovedb.

Brat izginulega maroškega voditelja Abdelkader Ben Barka ni zadovoljen, ker dosedanja preiskava po njegovem mnenju še vedno ni dala odgovora na glavno vprašanje: kje je Ben Barka in ali je živ.

Pred koalicijsko vlado na Finskem?

HELSINKI, 21. marca (Reuter). — Na Finskem so že drugi dan parlamentarne volitve. Od skupno 2,8 milijona volivcev jih je včeraj volilo 54,2 odstotka, kar imajo za zelo visok odstotek glede na to, da mnogi Finci preživijo nedeljo na deželi. Pričakujejo, da bo drevi volilo okrog 90 odstotkov volivcev.

Na podlagi dosedanjih rezultatov napovedujejo, da bodo komunisti in socialni demokrati dobili najmanj še tri poslanska mesta in postali tako z 52 poslanci najmočnejša skupina v parlamentu. Prav tako se zdi skoraj gotovo, da bodo na podlagi volilnih izidov sestavili prvo koalicijsko vlado na Finskem po vojni.

Rusk kritizira bonsko kupčijo z LR Kitajsko

Zaskrbljenost zaradi jeklarne, ki jo bodo zgradili na Kitajskem

WASHINGTON, 21. marca (AP). — Ameriški državni sekretar Dean Rusk je sinoči, ko je govoril po ameriški televiziji, izrazil zaskrbljenost zaradi namere Zahodne Nemčije, da proda kitajski opremo za jeklarno. Rusk je prvi ameriški visoki funkcionar, ki je javno govoril o tej nameravani prodaji zahodnonemške opreme za jeklarno LR Kitajski.

Rusk je dejal, da upa, da bodo »naši prijatelji v Zahodni Evropi, ko bo napočil čas za akcijo, razmislili o problemu miru v območju Pacifika«, in da bodo zahodnoevropski prijatelji imeli to pred očmi, preden bodo sklepali kupčije s Kitajsko.

Predstavnik zahodnonemške vlade je minuli četrtek potrdil, da je bonska vlada obljubila jamstvo za kredit 87,5 milijona dolarjev (350 milijonov mark) konzorciju zahodnoevropskih firm, z zahodnonemško družbo na čelu, za gradnjo jeklarne na Kitajskem.

Predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata Fulbright je včeraj po radiu izjavil, da ni proti temu, da prodajo Kitajski opremo za jeklarno, če je to ugodno za Nemce in če hočejo to storiti. Fulbright je menil, da je prav, če se razvijajo kakršnikoli pravilni odnosi med zahodnimi državami in Kitajsko, rekoč, da je trgovina obojestransko koristna.

Potres v Ugandi: sto mrtvih

KAMPALA, 21. marca (Reuter). — Območja mesta Bvamba v zahodni Ugandi je včeraj zjutraj prizadel potres, v katerem je bilo ob življenje nad sto ljudi. Potres so čutili v velikem delu Ugande. Na nekaterih področjih se je zemlja tresla pet ur.

Policija je sporočila, da je bilo veliko ljudi ranjenih. V Bvambi kakor tudi v Fort Portalu, okrog 240 km zahodno od Kampale, se je podrlo več hiš.

Enakopravnost v odločanju

Pri obravnavanju sodobnih družbeno-političnih gibanj je še posebej pomembno spoznanje, da tokovi sedanjega revolucionarnega razvoja naše družbe povzročajo oziroma terjajo mnoge nove obveznosti, oblike in možnosti delovanja Socialistične zveze in drugih družbeno-političnih organizacij.

Socialistična zveza mora nujno postati še bolj široko in javno prizorišče demokratičnih razgovorov in dogovorov vseh delovnih ljudi, ne glede na to, kakšna dela opravljajo in kakšnim socialnim kategorijam pripadajo. Tudi ne bi smelo biti nenormalno, če bodo postajale tribune Socialistične zveze vse bolj splet najrazličnejših, sprejemljivih in nesprejemljivih idej. Boj mnenj v enakopravni razpravi, tudi polemiki, bo zagotovo pokazal pravo vrednost posameznih pobud. Predvsem tako se bo SZDL lahko zavzemala za svobodno in enakopravno izražanje mnenj in za demokratično oblikovanje skupnih gledišč; zlasti tako bomo lahko najučinkovitejše in najbolj vidno premagovali bodisi nesocialistične, bodisi birokratske pojave.

Slabo pa bi bilo (in to se je doslej kar rado dogajalo), če bi posamezne razprave pojmovali kot formalnost, če bi že vnaprej zapirali vrata pred nekaterimi mnenji kot »nesprejemljivimi« in če bi druga že naprej proglasili za »edina mogoča in sprejemljiva«. Zato razprav ne bi smeli podrejati avtoriteti in nedotakljivosti nekaterih »direktiv« ali nejasnih, nepreprečljivih mnenj posameznikov, četudi bi ti nastopali pod firmo še tako zvenečega foruma. Poglavitno merilo za sprejemanje kolektivnih mnenj in odločitev mora biti prepričljivost takšnih ali drugačnih argumentov, torej ne nekritično sprejemanje »predloženih« stališč, ampak odločno prizadevanje za najboljše možne odločitve, četudi bi do njih prišli nekoliko počasneje, prek različnosti stališč, z izmenjavo in in tudi ostrim bojem mnenj.

To je pogoj za resnično enakopravnost v odločanju. Za čim doslednejšo uveljavitev takšne enakopravnosti pa bo treba še nadalje zelo energično obračunavati z namišljeno ali zaželeno delitvijo tistih, ki sodelujejo v raznih razpravah, na »vsevedne« in »odločujoče« in na tiste, ki naj predvsem samo poslušajo ali prisluškujejo, naj bodo torej objekt, a ne subjekt politike. To je, kjerkoli je že tako, poskus preprečevanja resnične samoupravljalske vloge delovnega človeka, omalovaževanje njegove osebnosti in enakopravnosti. Neposredno sodelovanje ali pa vsaj »participacija« vseh delovnih ljudi v odločanju je politično in družbeno bistvo samoupravljanja.

Zato ni naključje, da temu posvečajo izjemno pozornost tudi kongresni materiali. Seveda pa je važno, da za to več storimo tudi v praksi, v vsakdanjem konkretnem družbenem delovanju.

JAK KOPRIVC

Pervuhin, član „antipartijske skupine", rehabilitiran

Sovjetska vlada je imenovala državni planski komite, v katerem je tudi na XXII. kongresu KP SZ obsojeni M. G. Pervuhin

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 21. marca (po telefonu). — Svet ministrov Sovjetske zveze je imenoval državni planski komite pri svetu ministrov ZSSR. V komiteju, ki mu predseduje Bajbakov, je 49 članov, med njimi tudi Mihail Grigorijevič Pervuhin. Spisek članov komiteja je bil objavljen 19. marca v »Izvestijah«. Pozornost zbuja imenovanje Pervuhina, enega od članov antipartijske skupine, ki je bila razkrita in obsojena na junijskem plenumu CK KPSZ leta 1957.

V resoluciji XXII. kongresa KPSZ, ki je bila soglasno sprejeta 31. oktobra 1961, je rečeno: »Kongres popolnoma odobrava in meni, da so bili docela pravilni odločni ukrepi, ki jih je sprejel CK v zvezi z razkrinkavanjem in idejnim uničenjem antipartijske skupine Molotova, Kaganoviča, Malenkova, Bulganina, Pervuhina in Saburova ter Šepilova, ki se je tej skupini približal. Nastopali so proti lenińskemu kurzu, sprejetem na XX. kongresu, nasprotovali izvajanju ukrepov, usmerjenih k premagovanju kulta osebnosti in njegovih posledic, skušali so ohraniti diskreditirane oblike in metode vodstva ter zavreti razvoj novega v našem življenju«.

Kot je znano, so antipartijski skupini očitali, da je skušala prevzeti oblast v svoje roke, da bi preprečila razvoj v smeri, ki jo je nakazal XX. kongres, in da so njeni člani soodgovorni za Stalinove prestopke. Junija 1957 je imela antipartijska skupina večino v prezidiju partije in je sklicala izredno zasedanje prezidija. Vendar so za to zvedeli tisti člani CK, ki so bili v vodstvih in takoj zahtevali sklicanje plenuma CK. Kljub nasprotovanju antipartijske skupine je bil plenum sklican in na njem so ostro obsodili Molotova, Kaganoviča, Malenkova, Bulganina, Pervuhina, Saburova, Šepilova in Vorošilova. Zadnji je še na istem plenumu nastopil proti antipartijski skupini. Vsi člani skupine so bili odstavljeni z državnih in partijskih položajev ter partijsko kaznovani.

M. G. PERVUHIN

V zadnjem času se širijo nepotrjeni glasovi, da so člani antipartijske skupine pismeno zaprosili CK, naj jih politično rehabilitira. Imenovanje Pervuhina v omenjeno komisijo daje slutiti, da ni izključna ponovna ocena vloge antipartijske skupine.

JANEZ STANIČ

Danes v „Delu"

2. stran
Osnove bodočega deviznega režima

3. stran
Odločno po poti reforme

4. stran
Bumedienov »pohod med ljudstvo«

6. stran
Peš iz Zagreba v Sudan

7. stran
Komentarji nedeljskih športnih dogodkov

8. stran
Obravnava proti tretji skupini iz Mercatorja

9. stran
Zamisel o lovu na planetoide

MEBLO NOVA GORICA
NAŠE IZDELKE PRODAJAJO RENOMIRANE TRGOVINE S POHISTVOM
STOL KAMNIK

Mestni odbor SZDL Ljubljana ustanovljen

Za predsednika so na prvi seji izvolili Janeza Zemljariča

LJUBLJANA, 21. marca — Danes je bila prva seja mestnega odbora SZDL Ljubljana, na kateri se je odbor konstituiral in izvolil za predsednika člana izvršnega odbora GO SZDL Slovenije Janeza Zemljariča. Odbor šteje 15 članov in so v njem po trije voljeni člani iz vsakega občinskega odbora SZDL ljubljanskih mestnih občin. Sekretarja bodo izvolili kasneje.

Dogovorili so se, naj predsednik mestnega odbora skupaj s predsedniki občinskih odborov pripravi do prihodnje seje osnutek dolgoročnega programa dela mestnega odbora, ki bo dokončno sprejet potem, ko ga bodo potrdili vsi občinski odbori SZDL mestnih občin. Nekatere zadeve pa so take narave, da jih ni moč odlašati, zato so se že danes dogovorili, da se jih bodo lotili takoj.

Gre predvsem za pripravo mestnega statuta, pri čemer naj bi sodeloval čim širši krog občanov. Sploh bo ena

JANEZ ZEMLJARIČ

izmed poglavitnih nalog mestnega odbora v tem, da bo prek občinskih in krajevnih organizacij SZDL omogočil čim neposrednejši vpliv občanov na urejanje skupnih mestnih zadev. Morda bi bila konferenca SZDL mesta Ljubljane primerna tribuna, ki bi dala izhodišče za sestavo mestnega statuta.

Drugo tako neodložljivo vprašanje je financiranje izobraževanja in vzgoje, ki bi moralo biti v mestu enotneje urejeno. O tem je sicer veliko govora pa malo storjenega. Določitev jasnih stališč in konkretnih predlogov pa bi vplivala tudi na oblikovanje republiškega zakona, s čimer bi preprečili, da bi se zgodilo tako kot z zakonom o mestih, ki ga zdaj kritizirajo, predlogov, kako bi to zadevo drugače uredili pa prej ni bilo.

Tretje nujno področje pa je izvajanje stanovanjske reforme v mestu, glede česar vlada precejšnja zmeda, ne manjka pa tudi nezaupanja. Glavni odbor SZDL je že sklical posvetovanja o tej problematiki na posameznih območjih in bo tako posvetovanje za Ljubljano že v petek. Ker pa je medtem ustanovljen mestni odbor SZDL, bo to posvetovanje vodil on, samo posvetovanje pa bo koristno izhodišče za delo mestnega odbora na tem področju.

To so torej tri vprašanja, ki se jih bo mestni odbor takoj lotil. Imenoval bo posebne skupine odbornikov občinskih odborov in družbenih delavcev, ki poznajo to problematiko, in ki bodo s pridom uporabile gradivo, ki ga je bil že pripravil mestni svet. Skupine bodo pripravile stališča in predloge, kako naj bi uredili določene probleme, pri tem pa bodo tesno sodelovale z občinskimi odbori SZDL. Ustanovitev mestnega odbora torej ne predstavlja začetek konca ljubljanskih občin, kot si to nekateri predstavljajo, temveč naj njegovo delo prispeva k utrditvi komunalnega sistema in samoupravljanja v Ljubljani. V. JARC

Remorkerji za Sovjetsko zvezo

BEOGRAD, 21. marca. (Tanjug). Ladjedelnica »Tito« iz Beograda bo zgradila za Sovjetsko zvezo več remorkerjev v vrednosti približno 10 milijonov dolarjev. Pogodbo o tem so sklenili z moskovskim podjetjem »Sudoimport«, ladje pa bodo začeli dobavljati leta 1967. V ladjedelnici »Tito« bodo gradili remorkerje v okviru programa o gradnji plovnih objektov za Sovjetsko zvezo.

Včeraj v republiški skupščini

Popravki, ne spremembe

Odbor prosvetno kulturnega zbora o spremembah predmetnika in učnega načrta za osnovne šole

LJUBLJANA, 21. marca. — Ne gre za spremembe predmetnika in učnega načrta za osnovne šole, ampak za popravljanje očitnih napak v dosedanjem predmetniku in učnih načrtih teh šol. Tako je danes menil odbor prosvetno kulturnega zbora, ko je razpravljal o predlogu za spremembe.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na današnji seji razen o predlogu sprememb predmetnika in učnega načrta za osnovne šole obravnaval še poročilo o položaju, problemih in nadaljnjem razvoju radia in televizije in pa poročilo o problemih ter nadaljnjem razvoju telesne kulture v Sloveniji.

Prosvetno kulturni zbor je pred časom imenoval posebno strokovno telo — pedagoški svet — ki naj bi presodil takratne predloge za spremembo predmetnika in učnega načrta za osnovne šole. Pedagoški svet je po tehtni in dolgotrajni obravnavi izdelal sedanjo redakcijo predlogov, ki jih je poslal prosvetno kulturnemu zboru, da pove svoje mnenje. Odbor prosvetno kulturnega zbora je danes obravnaval te predloge in v dveurni razpravi predvsem ugotavljal, da je predloženi predlog kompromis med neustreznim sedanjim učnim načrtom in pa željo za tem, kakšen naj bi v naših razmerah učni načrt za osnovne šole bil.

V zvezi s tem je Drago Seliger vprašal, če ima sploh smisel razpravljati o predlaganih spremembah tako, kot da gre za nov predmetnik in učni načrt za osnovne šole. Tudi drugi poslanci in gostje so bili mnenja, da gre predvsem za »odpravljanje najbolj očitnih napak v sedanjem učnem načrtu in predmetniku«. Tudi so menili, da bi bilo bolje, če bi te popravke izvedli kar prek pristojnih strokovnih služb, ne pa po celotni uradni proceduri — kolikor je to v skladu s pravnimi predpisi. Predlagane spremembe bo še obravnaval prosvetno kulturni zbor, preden bo pedagoški svet sprejel dokončno obliko in obseg sprememb.

Med obravnavo poročila o razvoju RTV, ki ga bo odbor posredoval prosvetno kulturnemu zboru, je predsednik zbora Ivo Tavčar rekel, naj bi RTV Ljubljana seznanil s programom razvoja pristojne mestne organe v Ljubljani, Mariboru in Kopru, ter te organe tudi zainteresiral za soudeležbo v naložbah za objekte RTV v svojem kraju. Poudaril je, da je treba gledati naložbe v RTV z vidika celotnega razvoja kulturnega življenja in kulturne tvornosti v Sloveniji, ne pa ozko. To še posebej velja za gradnjo glasbenih dvoran in za razvoj kratkometražnega filma.

Razprava o telesni vzgoji na območju republike Slovenije je znova opozorila na velike pomanjkljivosti na tem področju. Ugotovila je tudi, da se stanje na tem področju ni popravilo po sprejetju skupščinskega priporočila o razvoju telesne vzgoje. Dušan Šinigoj je opozoril, da v šolah ne gre za zapostavljanje telesne kulture v odnosu do drugih predmetov, ampak za to, da številne šole nimajo možnosti za ustrezno izvedbo tega pouka. Lojzka Gostenčnik je opozorila, da tega pouka na nekaterih šolah sploh nimajo. Ivan Bertoncelj je predlagal, da naj bi raziskali, kako določeni poklici človeka deformirajo; proučili naj bi, kaj lahko popravi specifično organizirana telesna vzgoja.

J. SVETINA

Dovolj cenimo izobraževanje?

S seje sveta zveze delavskih univerz Slovenije

LJUBLJANA, 21. marca. — Kljub temu da smo ob reformi poudarjali pomen strokovnosti in izobraževanja, ki naj prispeva k večji produktivnosti, bi težko trdili, da smo ta načela začeli tudi uresničevati. Nasprotno — ponekod so celo zmanjšali vsote, ki so jih namenili za izobraževanje.

Na seji sveta zveze delavskih univerz Slovenije, na kateri so razpravljali o lanskem delu zveze in o progamu za letos, smo slišali tudi to ugotovitev. Ilustrira jo podatek: v Mariboru nima popolne osemletke 37.000 zaposlenih, vendar se jih izobražuje pri delavski univerzi le 120! In kar je še zlasti zaskrbljujoče: vsako leto zaposlijo na novo približno 1000 delavcev, ki nimajo osemletke!

Razumljivo je, da se zrcali nerazumevanje delovnih organizacij za izobraževanje tudi na uspehih delavskih univerz. To pa ni edini razlog, da delavske univerze niso dosegle boljših uspehov, so menili na seji sveta zveze delavskih univerz. Nujno bi namreč bilo, da delavske univerze zboljšajo kakovost svojega dela. To pa jim bo uspelo, če bodo posvečale več pozornosti tudi usposabljanju in izpopolnjevanju predavateljev ter strokovnih sodelavcev. Ob tem so nekateri člani sveta predlagali, naj bi se delavske univerze specializirale za nekatera področja izobraževanja. Tako bi lahko uspešno opravljale naloge, za katere bi bile specializirane, tudi v drugih občinah.

Na seji so ugotovili, da je zveza delavskih univerz (letos je v Sloveniji 60) lani uspešno opravila v glavnem vse svoje naloge. Ko pa so govorili o letošnjem programu, so poudarili, da je treba posvetiti vso pozornost ne samo strokovnemu, temveč tudi družbenemu izobraževanju. Ob tem ne bi smeli pozabiti na mladino, ki je ostala na vaseh. Program pa naj zagotovi samostojno izobraževalno delo, tako da bodo lahko delavske univerze nudile proizvajalcem znanje, ki ga potrebujejo in da ne bodo samo pomanjkljivo dopolnjevale šolstva. V. Č.

Različni interesi na stanovanjskem trgu

V Novem Sadu razpravljajo urbanisti Jugoslavije o stanovanjski reformi

NOVI SAD, 21. marca (Tanjug). — Urbanisti Jugoslavije so začeli danes v Novem Sadu dvodnevno strokovno razpravo o stanovanjski reformi. Poglavitno pozornost bodo posvetili organizaciji urbanističnega planiranja in projektiranja v novih razmerah stanovanjske graditve, urejanja in upravljanja mestnih zemljišč ter urbanistični politiki in gradnji stanovanj.

Strokovnjaki so govorili o urbanističnih problemih stanovanjskega gospodarstva in poudarili, da je razvoj mest in naselij v sodobni družbi treba obravnavati kompleksno in pri tem upoštevati družbene in gospodarske funkcije proizvajalca z vsemi njegovimi kolektivnimi in individualnimi potrebami. Rečeno je bilo, da sedanji sistem financiranja omogoča strnjevanje namenskih sredstev za zidavo stanovanj pri bankah, da pa namen teh sredstev in graditev ni dovolj zagotovljen in da nanj vplivajo delovne organizacije in posamezniki s svojimi sklepi o izkoriščanju lastnih sredstev. Zato imamo na stanovanjskem trgu opraviti z različnimi interesi delovnih kolektivov in samostojnih investitorjev.

Na zborovanju so nadalje povedali, da urbanističnih načrtov ne bi smeli izdelovati brez prejšnjih temeljitih tehnoloških, ekonomskih in socialnih študij. Ker je primanjkovalo urbanističnih načrtov o širših območjih, smo bili priča paralelnim in negospodarnim vlaganjem v gospodarstvo in objekte družbenega in komunalnega standarda.

Jugoslovanski urbanisti vztrajajo pri doslednejšem izvajanju resolucije zvezne skupščine o uporabi zemljišč za stanovanjsko gradnjo. Ker so za ureditev in »komunalizacijo« zemljišč potrebna velika sredstva in dolgoročnejša vlaganja, je opaziti, da skušajo občine prevaliti te stroške na investitorje stanovanjske graditve. Na zborovanju so menili, da takšna prizadevanja niso v celoti upravičena. Z večjim prispevkom za izkoriščanje mestnih zemljišč in z drugimi davčnimi obveznostmi bi bilo treba enakomerneje obremenjevati vse občane, ne glede na to, ali imajo stanovanje ali so ga prisiljeni kupiti na stanovanjskem trgu. Glede tega je bilo slišati tudi vprašanje, kako to, da denar, zbran z udeležbo, prispevki in stanarinami, porabljajo namensko tudi za tista dela, za katera so neposredno zainteresirani uporabniki zemljišč, zlasti v novih naseljih. Menili so, da bi udeležbo bilo treba uporabiti zgolj za ureditev naselij, na katerih so bila sredstva zbrana, prispevke in stanarine pa za komunalne naprave in njihovo vzdrževanje v vsem mestu in tam, kjer je to bodisi v starih ali novih naseljih najbolj potrebno.

Seminar v Radečah

RADEČE, 21. marca. Republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo je v dogovoru z republiškim sekretariatom za notranje zadeve priredil danes v vzgojno-poboljševalnem domu v Radečah seminar za sodnike za mladoletnike. Predvsem so se dogovarjali o delu sodnikov, da bi bila merila za izrekanje vzgojnega ukrepa oddaje v ta dom čimbolj enotna in dosledna. Vzgojno-poboljševalni dom v Radečah je zadnje čase namreč že tako prenapolnjen, da je že ogroženo redno vzgojno delo z mladoletnimi prestopniki.

Danes so med drugim sprejeli predlog, da bi ustanovili posebna mladinska sodišča, ki bi jih bolj koncentrirali. Ta sodišča bi imela tudi to prednost, da bi se mladinski sodniki lahko specializirali in se bolj poglabljali v problematiko mladinskega prestopništva.

M. R.

Včeraj v zvezni skupščini

Osnove bodočega deviznega režima

Komisija za financiranje ekonomskih stikov s tujino obravnavala teze

BEOGRAD, 21. marca. (Tanjug). Komisija zvezne skupščine za financiranje ekonomskih stikov s tujino je na današnji seji pod predsedstvom Aleksandra Grličkova preučevala osnutek tez o osnovah bodočega deviznega režima, ki bo ustrezal odnosom v našem samoupravnem gospodarstvu.

V debati so med drugim ugotovili, da bi bilo v teh tezah treba čimprej in kar se da natančno obdelati načela o tem, da delovne organizacije prosto razpolagajo z devizami, ki jih pridobivajo, nadalje temeljna vprašanja v zvezi s postopnim sproščanjem uvoza in izvoza, vlogo poslovnih bank in različne zadeve v zvezi s sodelovanjem našega gospodarstva s tujino oziroma glede njegovega hitrejšega in učinkovitejšega vključevanja v mednarodno delitev dela na podlagi modernejše proizvodnje, večje produktivnosti itd.

Poudarili so, da je priprava dokončne verzije tega dokumenta zelo pomembna naloga, ker bo tako mogoče sprejeti tudi druge dokumente, od katerih bo odvisno uresničevanje ciljev reforme. Številni govorniki so menili, da bo tako mogoče laže sprejemati tudi različne ukrepe v sedanjem prehodnem razdobju, ukrepe, ki bi se ujemali z daljnosežnimi cilji in omogočili gospodarstvu te cilje doseči.

Poleg več članov komisije sta govorila tudi podpredsednik zvezne skupščine Mijalko Todorović in sekretar za finance Kiro Gligorov. Komisija je popoldne nadaljevala delo.

Za pomoč Indiji že več kot 16 milijonov starih dinarjev

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug). — Jugoslovanski Rdeči križ je organiziral akcijo solidarnosti jugoslovanskih državljanov s prebivalci posameznih indijskih pokrajin, ki jih je prizadela huda suša. Na to akcijo je v vsej državi čedalje večji odziv. Kot je razvidno iz podatkov centralnega odbora Jugoslovanskega Rdečega križa, so Jugoslovani na tekoči račun te organizacije od začetka marca do zdaj vplačali v sklad za pomoč Indiji več kot 16 milijonov starih dinarjev. Tudi zastopniki glavnega odbora Rdečega križa Makedonije so povedali, da so že prvi dan akcije, ki se je v tej republiki začela 8. marca, zbrali za več kot 2 milijona 200 tisoč dinarjev.

Organizacija Rdečega križa iz Slovenije je do 16. marca zbrala več kot 5 milijonov 600 tisoč starih dinarjev.

Tudi v SR Črni gori so ustanovili posebne občinske štabe za izvedbo te akcije, ki bo trajala do 10. aprila. Po nepopolnih podatkih glavnega odbora Rdečega križa Bosne in Hercegovine so samo v osmih občinah zbrali občani več kot 4 milijone starih dinarjev.

Iz Hrvatske pa poročajo, da so akcijo solidarnosti v tej republiki šele komaj začeli.

Določiti dolgoročno politiko za razvoj industrije zdravil

Seja odbora za socialno zdravstvena vprašanja

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug). — Ne da bi zanemarjali potrebo po čim hitrejšem premagovanju trenutnih težav glede preskrbe trga z zdravili, je čas, da vendarle že enkrat jasno določimo smernice dolgoročne politike za razvoj domače farmacevtske industrije. Zato naj bi farmacevtska industrija v prihodnje ne bila več odvisna od uvoza surovin, hkrati pa bi jo bilo treba hitreje usposobiti, da bi samostojno izdelovala čimveč zdravil za domače potrebe.

Takšno stališče so zavzeli na današnji seji odbora zveznega zbora za socialno zdravstvena vprašanja, ko so obravnavali poročilo komisije tega odbora. Komisija je preučila probleme, ki se kažejo pri preskrbi z medicinskimi potrebščinami.

Nedvomno je, so povedali, da bodo takšno politiko ovirale številne objektivne težave, še zlasti, če upoštevamo, da slonita več kot dve tretjini proizvodnje farmacevtske industrije na uvoznih surovinah. Če hočemo to odpraviti, bo treba docela omejiti uvoz surovin in zdravil, hkrati pa pregledati, kakšne so domače surovinske možnosti. Zato je že zdaj potrebno med drugim, da neogibno določimo seznam zdravil, ki pridejo v poštev za uvoz. Tega seznama posamezni uvozniki ne bi smeli samovoljno spreminjati, kot se je dogajalo do zdaj. Na seji so podprli tudi predlog zveznih organov uprave, da je treba sprejeti tudi proizvodni seznam zdravil za potrebe zavarovancev, s katerim naj bi preprečevali izdelovanje neučinkovitih in zastarelih medicinskih preparatov, hkrati pa omogočili sodobno zdravljenje.

Tudi v današnji razpravi so, kot pri številnih poprej, opozorili, da je nevzdržno, ker imamo toliko organov in institucij, ki po svoji službeni dolžnosti kakorkoli sodelujejo pri reševanju problemov medicinske preskrbe, je zmeraj pa ni jasno, kdo je neposredno odgovoren, da te probleme zares tudi rešuje. V glavnem prav zato občasno zmanjka posameznih zdravil na trgu in prav zato toliko zmede pri razlagi vzrokov tega pomanjkanja.

Na seji so povedali, da že odobrenega kontingenta deviz za uvoz farmacevtskih surovin v letošnjem letu — gre za 10 milijonov dolarjev, kar je dovolj za zagotovitev vseh domačih potreb — še zmeraj niso razdelili proizvajalcem. In medtem ko se proizvajalci prepirajo med seboj o tem, kakšna naj bodo merila pri razdeljevanju, pa sredstva niso izkoriščena, čeprav je vsem znano, da zdaj mnogih zdravil ni na našem trgu.

Sprejemi in obiski

BEOGRAD — Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel novega veleposlanika republike Mali v Jugoslaviji Ja Dambija, ki mu je izročil akreditivna pisma. Izročitvi pisem je prisostvoval med drugimi tudi državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikezić.

Predsednik republike je sprejel tudi novega veleposlanika Japonske v Jugoslaviji Akira Sona, ki mu je izročil akreditivna pisma. Izročitvi pisem je prisostvoval med drugimi tudi državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikezić.

MOSKVA — Predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta SZ Nikolaj Podgorni je sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Moskvi Dobrivoja Vidića.

PRAGA — Pomočnika državnega sekretarja za zunanje zadeve SFRJ Boško Vidaković, ki je na obisku v ČSSR, je sprejel češkoslovaški minister za zunanje zadeve Vaclav David.

BEOGRAD — V Beograd je prispotovala študijska delegacija Enotne socialistične stranke Nemčije, ki jo vodi namestnik vodje oddelka za kmetijstvo v centralnem komiteju te stranke Karl Thomg.

Ostro zajezen vir dohodkov

Skupščina ljubljanske komunalne skupnosti socialnega zavarovanja priporoča strogo varčevanje

LJUBLJANA, 21. marca. — Brez izjem in brez popustov bo letos za zdravstveno varstvo na razpolago samo toliko denarja, kot ga bodo zbrali skladi z znatno znižano prispevno stopnjo in le s tistim pribitkom na lanskoletno vsoto, kot ga bo dal povečan osebni dohodek, za katerega predvideva služba socialnega zavarovanja, da bo letos višji za okrog 30 %. Na osnovi takega zelo resnega položaja so na današnji seji skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja Ljubljana obravnavali delovni program skupnosti, finančni načrt in sklepanje pogodb za letošnje leto.

Če bodo osebni dohodki na območju ljubljanskega zavoda povečani tako kot sedaj, predvidevajo, da bo za zdravstveno varstvo na razpolago le okrog 8 odst. več sredstev kot lani. Zaradi znižane prispevne stopnje od 8 na 7%, bo moral dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje še vedno predstavljati enega od rednih virov dohodkov, ne pa instrumenta, s katerim bi bilo mogoče spodbudno vplivati na delovne organizacije, da bolje poskrbe za zdravstveno varstvo zaposlenih.

V razpravi in obrazložitvi teh problemov je skupščina zelo poudarjala vlogo in mesto medobčinskega zdravstvenega centra, ker bo to poslej organ, ki bo prevzel osnovno odgovornost za smotrnejšo delitev sredstev med zdravstvenimi zavodi in to na osnovi usklajenih delovnih programov, funkcionalne povezanosti teh zavodov in strokovne utemeljitve pri prioriteti posameznih zvrsti zdravstvene dejavnosti. S prenosom odgovornosti za porabo sredstev neposredno na zdravstvene delavce, je skupščina še zlasti poudarjala prizadevanja, da bi kar se da omejili število bolniških izostankov tako da bi pri bolniških dopustih upoštevali res samo strokovno utemeljitev, ne pa tudi socialnih, ekonomskih in drugih vzrokov, ki vplivajo na večanje bolniškega staleža.

To je potrebno predvsem zato, ker sredstva za nadomestila vsebolj zajedajo sredstva, namenjena neposredno za zdravstveno dejavnost. Še pred leti je bilo na razpolago od skupnih sredstev za zdravstveno dejavnost okrog 66 odst., letos pa že samo 61 odst.

Pri razpravi so člani skupščine zastavili načelno vprašanje glede na proticslovje, ki ga poraja stroga vezanost zdravstvene dejavnosti na sredstva, ki so na razpolago. Menili so, da je še nekako moč uskladiti kompleksne delovne programe zdravstvenih zavodov z možnostmi komunalne skupnosti, teže pa je predvideti obseg dela na osnovi sistema storitev. Temeljito bo treba proučiti, kako prilagoditi načelo sistema storitev trenutno omejenim možnostim, ki jih diktirajo limitirana sredstva.

K programu dejavnosti komunalne skupnosti je predlagal izvršilni odbor: več stališč in mnenj, ki naj bi pomagala smotrno uskladiti sredstva in potrebe na področju zdravstvenega varstva

Doma in v letovišču zvesti spremljevalec »TOVARIŠ«

Pisma bralcev

En sam dan – pa spet po starem

Deset, doslej menda najbolj urejenih dni v življenju našega glavnega mesta je minilo. Vsi, ki so tiste dni pripotovali prek meja, so videli lepo mesto, cene visokega nivoja, odlično organizacijo tekmovanja, povsod vzoren red in seveda vrsto kvalitetnih tekem.

No, to je končno za nami — za zaključek pa smo doživeli iz več razlogov nepozabno prijateljsko tekmo med ČSSR in SFRJ. V moderni, sedaj že slavni dvorani TIVOLI je bilo mogoče za malo denarja videti kar dva športa: prvega, o katerem bodo pisali drugi, in drugega, ki se je začel že nekaj minut pred prvim — mislim na naše staroslavno in z nepisanimi strogimi pravili točno definirano vsesplošno prerivanje.

Seveda vsi niso sodelovali prostovoljno, a pravilo »hočeš, nočeš — MORAS« je opravilo svoje tudi tokrat. Pravila, ki so za to zvrst masovnega športa že dolgo znana, so se tudi v ponedeljek zvečer izpolnjevala kar se da dosledno. Ob stoodstotni odsotnosti vsakršnih redarskih ali rediteljskih organov je bil komolec tisti ud ali organ, ki ga je vsakdo uporabljal po mili volji in le redko z manj kot dvojnim uspehom: hodilo se je največ po tujih nogah, prašne čevlje je bilo treba očistiti z najbližjim, po možnosti damskim plaščem, sosedov klobuk je bilo skoraj nujno vreči na tla in ga energično poteptati, spotoma pa razbiti vsaj ena očala, seveda ne svojih. Ignoriranje opozoril, naj se v dvorani ne kadi, in da na led ne kaže metati raznih, vsekakor odpadnih predmetov, je povsem umevno. Videti pa je bilo, da za ta šport povsod v veliki dvorani ni bilo enako ugodno podnebje. Tako je bilo videti, da pri publiki na vzhodni tribuni še ni povsem izginil kvarni vpliv zamejske hokejske discipline. Daleč najprimernejši, pa tudi drugačni pritisk za oživljanje narodno folklornih običajev pa je bil na tribunah J, K in v najbližji soseščini. Tako smo se že v trenutku, ko zadnji gost še ni prekoračil našega plota, veselo vrnili v objem klasičnega, ljubko domačega nereda, in to brez izjeme, vsi od organizatorja do zadnjega mladoletnika, ki brezplačno prisostvuje in sodeluje v taki manifestaciji občanov. Reditelje smo razpustili z odhodom zadnjega opaznega tujca, bijeje smo skoraj brez izjeme zaprli!

Sicer pa je prav, da ni preveč takih prvenstev, kot je bil Hokej 66, sicer bi se navsezadnje utegnili res spokorno oddaljevati od naših svetlih tradicij . . .

J. EŽEN,
Škofja Loka,
Mestni trg 27

Zadevo postavimo na pravo mesto

V »Delu« je bil 11. tega meseca objavljen članek z naslovom »Odborniki v dilemi«; v njem je tovariš Dušan Povh en odstavek posvetil tudi študiju nekaterih članov kolektiva tovarne Iskra — Elektromehanika v Kranju na prvi stopnji fakultete za elektrotehniko v Ljubljani. Ta zadeva se v Delu omenja že tretjič, oba zadnja avtorja pa črpata podatke iz članka z naslovom» Vprašanje, ki zahteva odgovor« — (glej Delo z dne 16. oktobra 1965), ki ga je podpisal tovariš Janez Govc. Ker nekatere navedbe tovariša Govca in tudi tovariša Povha ne držijo in ker organizatorji tega študija niso dali nobenega pojasnila, želim opozoriti na naslednje:

1. Iz omenjene tovarne je študiralo sedem tovarišev, izmed katerih je vodilno delovno mesto zasedal eden. Med študijem niso prejemali »cele plače«, kakor navaja tovariš Povh, pač pa 90-odstotne osebne dohodke, tudi ni njihova plača »v vseh primerih presegla 100.000 dinarjev (kot piše tovariš Govc), pač pa so v začetku študija prejemali povprečno 57.570 dinarjev mesečno (od 39.342 do 78. 418 dinarjev). Septembra 1965, to je v zadnjem mesecu dvoletnega študijskega dopusta, so dobili povprečno 74.500 dinarjev (od 52.399 do 99.361 dinarjev), pri tem je že upoštevano povišanje osebnih dohodkov po reformi.

2. Omenjeni tovariši so bili prvi, ki jim je tovarna omogočila takšen način študija. Ker ni bilo izkušenj, kako izbirati kandidate, in ker kandidati niso polagali sprejemnega izpita, s katerim bi lahko preverili njihovo osnovno znanje indelno tudi sposobnosti, se je res pokazalo, da nekateri niso imeli zadostne podlage za takojšen uspešen visokošolski študij. Zato so prvih šest mesecev porabili v glavnem za dopolnitev osnovnega znanja in tako seveda niso končali študija v rednem roku. Splošno pa je znano, da dobršen del rednih študentov ne konča študija pravočasno, čeprav je njih šolanje neprekinjeno in imajo že ob samem začetku zadostno podlago.

Sam dvomim, da je 90-odstotna plača, ki je res precej večja od povprečne štipendije, dejansko tako velika ugodnost v primerjavi z drugimi študenti, saj so vsi tovariši poročeni in skrbe tudi za družino.

3. O uspehu tega študija pravi tovariš Govc, da je bil »bolj porazen, kot bi si kdorkoli lahko mislil«, tovariš Povh pa celo meni, da je bil za »družbene delavce in za družbo sploh — naravnost alarmanten«. S takšnim pretiravanjem in posplošenjem se ne more strinjati, saj so nekateri le dosegli določene uspehe. Od 28 izpitov, kolikor jih je potrebnih za dokončanje študija, je v dveh letih — (praktično pa v poldrugem letu) 16, 15 in 11 izpitov položila po ena oseba, 10, in 9 izpitov pa po dve osebi. Kolikor mi je znano, še ni nihče zagnal puške v koruzo, prepričan pa sem, da bo večina, čeprav v daljšem roku, študij uspešno zaključila.

4. Upravni odbor tovarne je ob poteku študijskega dopusta sklenil, da se vsi redno zaposlijo v tovarni in da se jim rok za dokončanje študija — zaradi že omenjenih okoliščin — podaljša za eno leto. Kdor študija v tem roku ne bo končal ali pa bi že prej odnehal, bo seveda moral vrniti štipendijo. Navedeni sklepi so bili objavljeni med drugim tudi v 35. številki glasila Iskre, zato je odveč strah, da bi se stvar pozabila. Po mojem mnenju je bila takšna odločitev upravnega odbora edino življenjska in pravilna.

Značilno za sedanje razmere pa se mi zdi, da so v samem kolektivu zaradi »alarmantnih« neuspehov teh študentov najbolj ogorčeni prav tisti tovariši, za katere bi se ne upal trditi, da se osebno in na splošno kaj zelo ogrevajo za izobraževanje in za sistematično dvig anje strokovne ravni zaposlenih. Včasih imam celo občutek, da se ti študentje, prav zato, ker so se odločili za študij, obravnavajo kot neke vrste odpadniki, ki jih mora na vsak način doleteti »pravična kazen«, določeni ljudje jim težave pri študiju iz vsega srca privoščijo.

Nočem zmanjševati moralne in materialne odgovornosti teh študentov do kolektiva, ki jim je omogočil tak študij, prav tako se tudi strinjam s tistimi, ki trdijo, da ta študij — (vključno z izbiro kandidatov) ni bil dobro pripravljen, vendar se mi nehote vsiljuje drobno vprašanje glede moralne krivde in glede podobnih stvari. Kdo napravi večji moralni prestopek nasproti družbeni skupnosti — ali tisti, ki vidi, da njegovo strokovno znanje ni zadostno za delo na delovnem mestu, ki ga zaseda, in se (s podporo kolektiva) odloči za študij (in s tem tudi za objektivno preverjanje svojih sposobnosti), pri tem pa mu študij ne gre gladko izpod rok (verjetno tudi zato, ker je nekoliko precenil svoje sposobnosti) — ali pa tisti, ki za svoje delovno mesto prav tako nima zadostnega znanja in sposobnosti, vendar tega noče priznati in rešuje svoj »ugled« in svoj »stolček« z vsemi dovoljenimi, v glavnem pa nedovoljenimi sredstvi? Kdo je za skupnost dražji in kdo povzroča večjo škodo?

DANILO DOLGAN,
dipl. inž. strojništva,
Kranj, Kidričeva 41

Še »Ob roditeljskem sestanku«

K temu pismu me je podžgalo stališče Zavoda za prosvetno pedagoško službo Ljubljana I, ki je bilo objavljeno v Pismih bralcev 17. marca na temo sobotnega pouka v šoli dr. Vita Kraigherja v Ljubljani. Takole piše Zavod: ». . . Zavod za prosvetno pedagoško službo je po zakonu dolžan, da skrbi za pravilno organizacijo učnovzgojnega dela, in mora povedati o nepravilnostih svoje strokovno mnenje . . .«

Dvoje vprašanj zastavljam anonimnemu piscu Zavoda: prvo, zakaj je akcentiral »dolžan« in ne »pravilno organizacijo«, ali vsaj oboje; drugo, zakaj je akcentiral »mora« in ne o »nepravilnostih«, ali vsaj oboje?

Ob poudarkih Zavoda zastavljam nadaljnja tri vprašanja: prvo, ali je vsaka organizacija učnovzgojnega dela, ki jo zagovarja Zavod, že a priori pravilna, torej nezmotljiva; drugo, ali je vsako Zavodovo mnenje o nepravilnostih res tudi edina strokovna resnica, in tretje, ali ton Zavodovega odgovora ne žali učnega kadra šole in mu ne jemlje ugleda pri učencih in starših?

Zakaj, končno, niso strokovni svetovalci Zavoda sami odšli na roditeljski sestanek, da bi vsaj slišali, kaj starši mislijo? Ne poznam uspehov na šoli dr. Vita Kraigherja, na nedavni konferenci ZMS pa je predsednik Tone Florjančič povedal, da 40 % učencev ne konča v Sloveniji osemletke.

Kaj pa na to pravi Zavod za prosvetno pedagoško službo Ljubljana I? Ali so za to odgovorni samo starši? Ali samo šolski zbori, učenci? Ali pa morda le kaj ne velja tudi v učnih programih, v šolskem sistemu, in končno v sami organizaciji učnovzgojnega dela?

Nisem ne pedagog, ne pravnik, marveč državljan, ki se mu srce trga, ko vidi pri svojih otrocih, kako žrtvujejo šoli soboto in nedeljo, torek in petek, nimajo pa časa za šport ali knjigo, za razvijanje in afirmacijo svoje osebnosti mimo tega, kar zahtevajo sedanja organizacija učnovzgojnega dela in pa obsežni učni programi, ki jih niso iznašli ne starši, ne šolarji, ne šolski odbori ali sveti občinskih skupščin, pa niti učitelji ali profesorji sami.

Zavod daje ob koncu javnosti, staršem in učeči se mladini tole tolažbo: »Da bodo imeli naši otroci normalen pouk, da bodo tudi ob sobotah popoldne prosti, moramo uresničiti pogoje za pouk v dopoldanskem času.«

Ali je to edino strokovno mnenje in recept? Res ni nobene druge alternative?

FR. DRENOVEC,
Ljubljana, Gradišče 6

Organizacijski odbor »HOKEJ 66« —
Ljubljana, Celovška cesta 25

LIKVIDACIJSKA KOMISIJA

poziva

vse upnike, da takoj, najkasneje pa do 21. aprila 1966 prijavijo podpisani komisiji vse terjatve proti Organizacijskemu odboru »Hokej 66«. Vse terjatve, ki bodo prijavljene po tem datumu, ne bomo upoštevali

Likvidacijska komisija
Organizacijskega odbora »Hokej 66«

2758

PETER MOZOLEC KAR BREZ NJIH

Riše: MARJAN BREGAR

Odločno po poti reforme

Položaj zahteva, da odkrivamo najboljše poti za premagovanje težav

Iz »Nove Makedonije« povzemamo članek političnega sekretarja centralnega komiteja Zveze komunistov Makedonije Krste Crvenkovskega.

Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije je po VIII. kongresu dvakrat (25. in 26. II. ter 11 III.) na tretji plenarni seji obravnaval položaj, ki je nastal po gospodarski reformi, in nadaljnje naloge v zvezi s popolnejšim izvajanjem reforme. Spričo zamotanosti obravnavanih problemov, zlasti pa še delovnih metod, je seja zbudila precejšnje zanimanje ne le v celotni jugoslovanski javnosti, temveč tudi v velikem delu mednarodne javnosti.

Člani CK so lahko podali svoja mnenja, kritične pripombe in prediagali spremembe sklepov. Že v začetku je treba poudariti, da je bilo to pomembna novost celo za tako razvito demokratično družbo, z razvitim mehanizmom neposredne demokracije in samoupravljanja, kot je jugoslovanska. Izkazalo se je, da se je nujno treba z obravnavo znotraj CK, s primerjanjem različnih misli in s potrebno argumentacijo prikopati do enotnih idejnopolitičnih sklepov glede akcije v določenem časovnem razdobju. Ker je položaj zamotan, je treba odkrivati najboljše načine, kako premagovati težave. To pa ni mogoče brez prizadevanj vseh in brez odgovornosti vsakega posameznika. Funkcionarji sleherne družbe morajo poznati temeljne probleme ter jih obravnavati zavestno, aktivno in odgovorno, če hočejo doseči zaželene cilje. Naše zamisli o sodobni politični organizaciji upravičeno slonijo na načelu demokracije in svobode boja mnenj, in to vse dotlej, dokler ne najdemo rešitev poti in metod, kako to uresničiti, in dokler ni enotnosti, odgovornosti in discipline pri izvedbi teh zamisli.

Delavski razred ne more brez določenih pretresov razlastiti »lastne« birokracije

Gospodarska reforma, razglašena konec julija lani, je bila pomembna prelomnica v znani evoluciji jugoslovanske družbe. Ta evolucija se je začela z zakonom o delavskih svetih leta 1950. Ni tako lahko prehoditi pot iz centralistične ureditve države (čeprav se je država tudi v tem času opirala na množice) v neposredno demokracijo in samoupravljanje, iz državne v družbeno lastnino proizvajalnih sredstev, iz centralističnega v neposredno prisvajanje presežnega dela neposrednih proizvajalcev, iz togih centralističnih planov v prevladujočo vlogo neposrednih proizvajalcev in njihovih združenj na področju razširjene reprodukcije, iz mentalitete najemniškega delavca v svobodno osebnost, iz avtarkično zaprtega gospodarstva v odločno svobodno vključevanje v mednarodno delitev dela. To je program, za katerega se je borila in se bori Zveza komunistov Jugoslavije pri graditvi socializma in socialističnih družbenih odnosov. Zdi se, da je bilo veliko laže razglasiti delavsko samoupravljanje, kot pa ga uresničiti v družbi ter zagotoviti materialne možnosti za to. Delavski razred ne more brez bolečin in tudi ne brez pretresov do kraja razlastiti »svoje lastne birokracije«. Gre za tako bistvene preobrazbe, da zadevamo na odpore vseh vrst: nerazumevanje, nezadostno izobrazbo (mislimo politično), inercije in naposled varovanje že pridobljenih privilegiranih koristi, bodisi da gre za posameznika, skupine, kolektive, ali celo za širše. Potrebna je precej razvita zavest o vsem tem ter izpopolnjena taktika, da bi družba premagala in presegla vse te ovire in odpore. Tisti, ki je pripravljen o vsem tem odkrito govoriti in kolektivno iskati poti za nadaljnji razvoj in napredek, kaže s tem le svojo moč, ne pa slabost. Na tretji plenarni seji so si prizadevali odkrito spoznati težave in probleme, s katerimi se ubada jugoslovanska družba pri izvajanju gospodarske

KRSTE CRVENKOVSKI

reforme. Vsekakor so bile tudi nekatere dileme, katerih ni najbolje reševati zmeraj v naglici in površno optimistično, zlasti še, če upoštevamo splošno znano in (v zadnjem času) splošno sprejeto resnico, da se tudi socialistična družba razvija v objektivnih protislovjih, da je to celo zakon in gibalo tudi njenega razvoja.

CK ZKJ na svoji tretji plenarni seji ni poudarjal doseženih pomembnih rezultatov pri izvajanju reforme, čeprav bi to z vso pravico lahko počel, temveč je naperil precej ostro kritiko zoper komuniste (predvsem zoper tiste na vodilnih položajih) zaradi storjenih napak, kakor tudi proti določenim silam, ki še vedno nasprotujejo reformi, saj jo pojmujejo kot odpravo njihovih privilegiranih pozicij, tako materialnih kakor tudi družbenih nasploh. Takšno stališče CK in Zveze komunistov potrjuje odločnost do kraja izpolniti temeljne intence gospodarske reforme, kar sicer globoko posega tudi v družbene odnose, po svoje pa tudi v celotno družbenopolitično strukturo.

Na seji so odločno sklenili, da postanejo neposredni proizvajalci temeljni nosilci gospodarske reprodukcije. Računamo, da bi okrog 70 odstotkov vseh sredstev za investicije moralo biti pod neposrednim nadzorstvom delovnih kolektivov in njim na voljo. Še obstoječe težnje po centralnih investicijah in megalomanski načrti ambiciozniih birokratov in tehnokratov ovirajo uresničitev takšne zamisli in orientacije. Iz sklepov CK ZKJ sledi, da se mora gospodarstvo predvsem odločiti za modernizacijo, avtomatizacijo in rekonstrukcijo, da bi prešlo iz ekstenzivnega v intenzivno gospodarjenje. Le tedaj, kadar bodo neposredni proizvajalci odločali o presežnem delu, ne bo več objektivne podlage, iz katere se razraščata in se razvijata birokratizem in hotenje po centralističnem prisvajanju, pa naj gre za zvezna, republiška ali komunalna.

Modernizacija jugoslovanskega gospodarstva je povezana z njegovim vključevanjem v mednarodno delitev dela. Jugoslovanska socialistična družba si prizadeva kar najbolj sodelovati z drugim svetom in razbiti tudi zadnje ostanke svoje zaprtosti in avtarkičnosti. S tem pa se seveda noče prepustiti stihiji kapitalističnega gospodarstva, se podrediti vsem neenakostim in jih sprejeti, neenakostim današnjega svetovnega trga. Prav tako noče postati neodporna proti prodiranju buržoazne ideologije in zavesti. Nasprotno, naš namen je, da postanemo aktivni in da se v prihodnje prizadevamo, da bi se vsi ti odnosi razvijali vsaj v duhu sklepov svetovne konference za trgovino in razvoj.

Na sedanji stopnji pa je napredno že to, da hočemo rezultate našega gospodarstva meriti s stopnjo produktivnosti dela v drugih razvitih industrijskih državah. Če bomo ravnali tako, bo čedalje več družbenih in materialnih možnosti za samostojno prodiranje delovnih organizacij samih. »Izhajati je treba iz tega, da imajo delovne organizacije pravico samostojno in svobodno odločati o medsebojnem razvoju vseh oblik gospodarskega sodelovanja v državi in zunaj meja, seveda pod pogoji, ki jih predvideva zakon. To je bistveno pomembno za razvoj enotnega trga.« (Sklepi CK ZKJ). Takšna usmeritev nujno zahteva konvertibilno valuto. Ni sprejemljiva teza, da si država, ki bo morala izpolniti še veliko nalog v zvezi s svojo industrializacijo, ne bi mogla zagotoviti konvertibilnosti valute. Odločno nameravamo kar najhitreje zagotoviti konvertibilnost dinarja, ki naj postane temeljna spodbuda gospodarjenja in na podlagi katerega bomo navezovali vse potrebne stike tudi s tujino.

Za stabilizacijo gospodarstva je trg eden najpomembnejših dejavnikov. Zaprtost trga je povzročala številne deformacije v gospodarstvu in v družbenih odnosih. Zaprtost ni spodbujala produktivnejšega dela, pač pa določene vrste parazitizma in tudi monopolistične pozicije. Z zamrznjenjem cen smo trenutno umirili trg, vendar je to negativno vplivalo na proizvodnjo, še bolj pa na preskrbo trgovine ipd. Svobodno, neovirano gospodarjenje neposrednih združenih proizvajalcev zahteva tudi svobodne tržne odnose. Upoštevati moramo delovanje zakona o ponudbi in povpraševanju, vendar vsega ne moremo graditi na tem. Potrebne so rezerve vseh vrst, potrebno pa je omogočiti tudi pomembnejši vpliv svetovnih cen. Iz tega izhaja tudi sklep, da se postopoma, vendar pogumno in sistematično, odločamo za proste cene, ki bodo nova spodbuda za moderno gospodarstvo. Motnje na trgu so v naših razmerah zmeraj negativno vplivale na celotno gospodarstvo, končna posledica pa je bila, da se je slabšal življenjski standard. Zato se je CK ZKJ postavil po robu stihijskim tendencam, ki zahtevajo, ne glede na posledice in brez priprav takojšnjo uveljavitev prostih cen.

Delovne organizacije morajo biti odprte za vsakega sposobnega človeka

Takšni in podobni prijemi zahtevajo nekatere spremembe v delovnih organizacijah samih, ki morajo dosledneje izvajati socialistično delitev po delu in spremeniti kvalifikacijsko strukturo delovne sile s poudarkom na kvalificiranih delavcih in visoko izobraženih strokovnjakih. CK ZKJ je ponovno poudaril nevarnost uravnilovke, ki neogibno objektivno favorizira nekvalificirano delo namesto kvalificiranega, brez katerega ni mogoče modernizirati gospodarstva. Delovne organizacije morajo biti odprte za vsakega sposobnega človeka, in »vsa prosta delovna mesta v proizvodnji, zlasti pa vodilna, morajo biti na voljo prosti konkurenci sposobnih«. Niso redki in nepomembni pojavi, da se delovne organizacije zapirajo same vase in da izbirajo ter določajo kadre na pomembne in odgovorne položaje le iz svojih vrst, zelo pogosto ne glede na strokovno znanje in resnično zmožnost, medtem ko mladi izobraženi ljudje ne morejo najti ustreznih delovnih mest.

Problemi so zamotani in ne prenesejo nepravilnih rešitev. Iščemo najboljše in najnaprednejše poti. Le-teh ne morejo več odkrivati samo posamezniki ali vodstva, potreben je intelektualni napor celotnih kolektivov, in sicer na podlagi znanstvene analize.

Ko je plenum CK ZKJ obravnaval pomembna vprašanja gospodarske politike, je omogočil tudi določene procese svoje lastne preobrazbe v idejnopolitičnem, še bolj pa v organizacijskem pogledu. Seveda to ni bil predmet obravnave na tretji plenarni seji. O vsem tem bo nujno v prihodnje temeljiteje debatirati na podlagi dobrih in izčrpnih analiz ter anket. Nekaj pa je gotovo: organizacija, ki je ustrezala v obdobju prevladovanja državne strukture, ne more biti ustrezna tudi razvitejšemu mehanizmu neposredne demokracije in samoupravljanja. Organizacijsko vprašanje je zmeraj izhajalo iz idejnih in političnih problemov razvoja. Le partijski birokrat, ki je navajen misliti uradniško-hierarhično, je zmožen, da v organizacijskem vprašanju ne vidi predvsem idejne plati in da s tem skrči celoten problem na prazne in revne organizacijske oblike. Po inerciji se sicer še nadalje utrjujejo sedanje v mnogočem zastarele organizacijske oblike, kajti birokracija se ni odpovedala poskusom izkoristiti organizem ZKJ za svoje cilje ter celo za odkrit odpor proti napredni samoupravni praksi.

Zveza komunistov Jugoslavije se zaveda nevarnosti prodiranja teh tehnokratskih tendenc in celo teorij v lastne vrste. Če bi si takšne tendence pridobile državljansko pravico, bi postopoma zamenjale marksistično ideologijo s pragmatizmom, socialistično perspektivo pa s prakticističnim propadanjem v sivini vsakdanjosti. Če bi bilo tako, bi se naposled posebni nujni ukrepi in politični kompromisi čisto prehodne narave, ki so bolj znamenje potrebe, v določenem trenutku pa celo nujno zlo, spremenili v vrline in temeljne lastnosti oziroma v pomembna načela socializma. Ne moremo zmeraj zahtevati, da ZKJ brez pridržkov podpre vsak državni ukrep, še manj pa, da razglasi ta ukrep za zadnje in najpopolnejše odkritje socialistične poti. ZKJ si mora zagotoviti pomembno samostojnost in sposobnost, da gleda naprej, ne da bi se v načelu opozicijsko postavljal zoper vlado. ZKJ se mora zavzemati za uresničevanje vladnih ukrepov, kadar so očitno napredni.

Na plenumu so še zlasti poudarili, da je treba teoretično obdelovati nove pojave in odgovarjati na številna vprašanja sodobne družbe. Le gibanje, ki je zmožno tega, se bo lahko dosledno potegovalo v svoji državi za socializem in demokracijo.

Rekonstrukcija zemunske valjarne pločevine

V valjarni pločevine v Zemunu so se že lani odločili, da bodo zamenjali zastarele stroje z novo sodobno in mehanizirano napravo za valjanje pločevine, ki bo omogočila rentabilno proizvodnjo po konkurenčeni ceni. V kratkem bodo začeli montirati novo opremo, ki so jo izdelali v podjetju »Ivo Lola Ribar« v Železniku, medtem ko so v institutu »Mihajlo Pupin« pripravili vse načrte za elektronsko reguliranje avtomatiziranega proizvodnega procesa. Vrednost celotne rekonstrukcije in modernizacije znaša okrog 2 milijardi starih din. V novi valjarni bo produktivnost trikrat večja od sedanje. Zaposlovala bo manj delavcev, vendar z večjo kvalifikacijo. Nekaj delavcev so že poslali zaradi prakse v jeseniško železarno, da jih bodo lahko sredi leta vključili v delo v novi valjarni. Da ne bi bilo treba odpuščati delavcev, bodo do jeseni uredili tudi sodobno opremljen obrat za pocinkanje pločevine. Deloma jih bodo zaposlili tudi v obratu za predelavo pločevine v razne izdelke. -S.

PRIPRAVE NA VIŠKU — Ljubljana se je temeljito pripravila na svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Med drugim se je zgodilo (najbrž prvič v zgodovini jugoslovanskega turizma), da je bilo povsod dovolj kvalitetnih spominkov in barvnih razglednic. Na sliki: velik napis, ki so ga namestili nad prodajalno »Doma«, je opozarjal vse goste, da si tu lahko nabavijo spominke Hokej 66. Foto: ŠELHAUS

Kljub napakam vendarle uspeh

Če drugega ne, je bil Hokej 66 vsaj odlična turistična propaganda

»Popolnoma napačno bi bilo, če bi ocenjevali uspeh svetovnega prvenstva v hokeju na ledu samo skozi prizmo finančnih rezultatov,« je dejal generalni direktor »Kompasa« Vlado Mikuž. »Videti je treba, da smo napravili s to prireditvijo v svetovni javnosti takšno propagando za Ljubljano in Slovenijo, da bomo rezultate občutili še dolgo vrsto let.«

Čeprav je bila televizija na prvi pogled eden najhujših »sovražnikov« za prireditelje svetovnega hokejskega prvenstva, nam je v resnici napravila več koristi, kot vsi gostje, kar smo jih imeli skupaj. Največje televizijske postaje v svetu so prenašale tekme svetovnega hokejskega prvenstva, obenem pa so milijoni gledalcev videli na ekranih tudi posnetke iz drugih krajev Slovenije. Snemalci so posneli več barvnih filmov o naši deželi, ki so jih že ali pa jih še bodo predvajali na barvni televiziji in v kinematografih. Milijoni ljudi, ki so imeli doslej le nekaj meglenih pojmov o Jugoslaviji, so zdaj izvedeli, da je v Jugoslaviji tudi Ljubljana s čudovito okolico in mnogim izmed teh se je prav gotovo vzbudila želja, da bi videli te kraje na lastne oči. Če bo prišel od množice TV gledalcev v prihodnjih letih le droben odstotek k nam na obisk, bomo lahko govorili o velikem turističnem uspehu. V času, ko si razbijamo glave s tem, kje naj dobimo denar za turistično propagando, je prišla ta propaganda sama od sebe, ne da bi morali v zvezi z njo reševati hude finančne probleme.

Dogodek, mimo katerega ne moremo ko govorimo o rezultatih svetovnega hokejskega prvenstva, je »kmečka ohcet«. Pri tem ne mislimo toliko na tistih 60 tisoč ljudi, ki so prahiteli od blizu in daleč, da bi si ogledali to prireditev, ampak bolj na propagandni učinek, za katerega se imamo zahvaliti tudi švedskemu časopisu »Expresen«, ki je — najbrž ne brez lastne koristi — sodeloval pri izbiri švedskega para in prinašal obširna poročila o prireditvi in o potovanju obeh mladoporočencev po Sloveniji.

Nekoliko temna in najbolj dvomljiva točka našega »hokejskega turizma« pa so bile cene. Pri tem ne mislimo toliko na tistih 500 dinarjev za parkiranje avtomobila, ker je akcija k sreči razmeroma hitro propadla in — upajmo vsaj — ni zapustila resnejših posledic; ne mislimo tudi na cene v barih, ker pomenijo ti lokali čisti luksus; nihče ni prisiljen, da jih obišče in če so gostje pripravljeni plačati visoko ceno in napolniti lokal, potem je to stvar gospodarskega računa slehernega podjetja.

Gre predvsem za hotelske cene. Le-te so povečali ponekod tudi za 60 odstotkov. Res je sicer, da so gostje, ki so prišli v Ljubljano na hokejsko prvenstvo večinoma imeli denar. Niso bili redki primeri, da so posamezniki pognali v eni noči tudi po sto tisočakov in še več. Vendar pa smo najbrž premalo upoštevali dejstvo, da je med hokejskimi gosti tudi veliko poslovnih ljudi. Taki ljudje pa ne računajo samo zase, ampak tudi za druge. Če ugotovijo, da so cene previsoke za tisti najširši sloj srednje premožnih turistov, ki običajno prihajajo v našo državo, potem jim Jugoslavije najbrž ne bodo priporočali v svojih propagandnih akcijah in tudi pri sklepanju konkretnih pogodb se utegnejo izogibati države, ki je predraga. Z visokimi cenami smo se podali v nevarnost, da po lastni nerazsodnosti obrnemo proti sebi znaten del poslovnega sveta v inozemstvu in da nam trenutni finančni uspeh v hotelih prinese v prihodnosti samo škodo. Ne smemo pozabiti, da so med svetovnimi prvenstvi v drugih mestih običajno povečali cene največ za 10 do 20 odstotkov!

Smučarji – na Zelenici se je sezona šele začela!

Dokončni finančni rezultati sicer še niso znani, vendar lahko na splošno ugotovimo, da so ljubljanski hoteli zaslužili velik dohodek, pa tudi organizacijski komite se ne pritožuje, da bi imel izgubo. Za primer naj povemo, da je »Kompas« prodal za 18 milijonov dinarjev spominkov. Žal pa je ostalo precej spominkov v trgovinah. Kar zadeva obiske posameznih tekem, tudi ne bi smeli biti preveč kritični. Tudi na drugih prvenstvih so bile dvorane v prvem delu tekmovanja na pol prazne, v drugem pa nabito polne. S tem pa organizacijski komite najbrž ni dovolj računal. Ugotavljamo namreč, da so bile vstopnice za prvi del tekmovanja po vsej verjetnosti predrage, za drugi del pa prepoceni. Tudi organizacija prodaje vstopnic je bila pomanjkljiva. Dogajalo se je, da je na primer »Kompasu« zmanjkalo vstopnic za posamezne tekme, pa jih pri organizacijskem komiteju ni mogel dobiti, ker nikjer niso mogli najti tovariša, ki je zanje odgovarjal.

Veliko vprašanje je tudi, če nismo pretirali naša pričakovanja glede na Ljubljano samo. Ko so Avstrijci organizirali na primer zimske olimpijske igre, so jih »postavili« v Innsbruck, ki je obenem tudi središče zimskega športa. Privabili torej niso samo gledalcev, ampak tudi turiste, ki so si med svojim zimskim oddihom ogledali še nekaj tekmovanj. Ljubljana vsega tega nima in zato je lahko računala samo na prihod pravih hokejskih entuzijastov. Računala pa ni in v tem se je uštela.

Sicer pa: konec dober, vse dobro. Če ugotavljamo in naštevamo pomanjkljivosti, s tem nikakor nočemo reči, da je bilo vse za nič. Tudi nočemo reči, da v priprave na svetovno hokejsko prvenstvo ni bilo vloženega izredno veliko osebnega in požrtvovalnega dela številnih ljudi, ki so delali včasih tudi brezplačno in žrtvovali za to ves svoj prosti čas. Za svoje delo zaslužijo priznanje. Kljub temu pa ne gre opravičevati zagrešenih napak in pomanjkljivosti, pač pa je treba opozoriti nanje. Podobne prireditve bomo najbrž v Ljubljani še imeli in zato moramo vedeti česa se moramo paziti, vedeti kje so podvodne čeri, ob katerih se lahko poškoduje naša še ne preveč trdna turistična barka. NIKO ISAJEVIČ

Sveže povrtnine v trgovinah

Tudi posredniške stroške je mogoče znižati

Razlika v ceni vrtnin pri pridelovalcih in v prodajalni opozarja, da bodo trgovci morali nekaj spremeniti, če se želijo bolj uveljaviti v preskrbi mestnega prebivalstva. Na to opozarja tudi kakovost blaga v trgovini, ki je včasih daleč za kakovostjo na tržnici. Torej bodo morali zniževati posredniške stroške od pridelovalcev vrtnin do porabnikov, blago pa po čimkrajši poti pošiljati v svoje prodajalne. Tako bodo zadovoljili gospodinje, pridelovalce vrtnin pa bodo brez administrativnih ukrepov odvračali od tega, da bi jih vsak sam prodajal na tržnici.

Kako naj trgovci izvedejo takšne izboljšave pri prodaji vrtnin?

Možnosti so otipljive, le izkoristiti jih je treba, čeprav na škodo grosistične dejavnosti. Pravzaprav zakaj bi morali grosisti posredovati in zaslužiti tam, kjer sploh niso potrebni? Ta nepotrebni člen v naši preskrbi mnogo prispeva k temu, da vedno več pridelovalcev vrtnin kupi avtomobil, s katerim vozijo svoj pridelek na 50, 100 ali še več kilometrov oddaljeno tržnico in ga tam prodajajo po kilogramih, namesto da bi več pridelovali in doma prodali po več 100 kg hkrati. Trgovci sicer trdijo, da so takšni prodajalci na boljšem kot oni, ker nimajo družbenih dajatev. Družbene dajatve preskrbovalnih podjetij pa gotovo niso tako visoke, zlasti če izključimo nepotrebne grosiste, da velika, dobro organizirana trgovina ne bi mogla konkurirati drobnim prodajalcem, ki prinašajo blago na tržnico zelo daleč.

Trgovci pa menda premalo razmišljajo o takih možnostih, zato delajo tako, kot so prejšnja leta, njihov promet pa ne narašča v enaki meri kot potrošnja.

Poglejmo konkreten primer iz lanskega leta! Trgovsko podjetje v Ljubljani je pripeljalo paradižnik iz Kopra in ga dalo v skladišče, da je naredilo kalkulacijo. Paradižnik je prišel v prodajalne šele čez dan ali dva. Za takšno delo so si zaračunali maržo grosisti, ki so paradižnik kupili in ga dali v skladišče ter seveda še detajlisti, ki so ga prodajali ljubljanskim gospodinjam. Paradižnik pa že takrat, ko so ga pripeljali v prodajalne, ni bil več tako svež kot tisti, ki ga je bilo moč dobiti na tržnici. Torej slabše blago in mnogo stroškov.

Zakaj ne bi mogel kamion, ki je pripeljal paradižnik iz Kopra, peljati blaga naravnost v prodajalne? Grosisti ne bi imeli z njim nobenega opravka in seveda tudi marže ne bi zaslužili. Kalkulacijo, če je nujna za vsako pošiljko posebej, pa bi naredili že takrat, ko je bil paradižnik na poti v Ljubljano. V prodajalnah bi imeli cenejši in bolj svež paradižnik. Torej hkrati dve stvari, ki bi privabljali gospodinje, da jim ne bi bilo treba na tržnico. Na podoben način bi lahko oskrbovali prodajalne z vsemi občutljivimi vrtninami, tudi s solato.

Kmetijsko gospodarstvo Barje in kmetijska zadruga Polje pridelujeta nekaj vrtnin tako rekoč na robu Ljubljane. Njuni pridelki pa so dragi, ker je proizvodnja majhna. Pridelovati ne moreta več, kot lahko prodata. Ali se ne bi mogli ti pridelovalci vrtnin in trgovci ljubljanskih preskrbovalnih podjetij dogovoriti za tesnejše sodelovanje? Vodstvo detajlistične trgovine bi lahko dnevno sporočilo pridelovalcem, koliko posameznih vrst vrtnin potrebuje prihodnje jutro. Pridelovalci bi jih zvečer pripravili, zjutraj pa jih zapeljali v prodajalne. V trgovini bi prodajali enako sveže vrtnine kot okoliški pridelovalci na tržnici. Tudi posredniški stroški od pridelovalcev do gospodinj bi bili mali v primerjavi s sedanjimi. Trgovina bi postajala vse bolj konkurenčna drobnim prodajalcem na tržnici, ki zgubijo ves dan, da prodajo 10 ali 20 kg pridelka.

Pridelovalci vrtnin in trgovci v preskrbovalnih podjetjih lahko sklepajo pogodbe za takšno sodelovanje z različnimi nadrobnostmi: določijo maržo v dinarjih ali odstotkih od prodajne cene, domenijo se za komisijsko prodajo in podobno. Če ne bo med njimi nepotrebnih posrednikov, bodo z dohodki zadovoljni pridelovalci — proizvodnja mora biti velika, da bodo pridelovalni stroški nizki, o čemer smo že pisali — in prodajalci; zadovoljne pa bodo tudi gospodinje. J. PETEK

Hmelj že raste

Obisk pri kmetih v Šmarčni — Usoden nesporazum so le odstranili

Pred dobrim letom smo pisali o zagati, v katero je zašel arondacijski postopek za hmeljev nasad v Šmarčni. Prikazali smo obe plati. V sevniški zadrugi so trdili, da so storili vse za sporazumno rešitev, vendar so se Šmarčani trmoglavo upirali sodelovanju. Vaščani so zatrjevali, da zadruga ni vedela, kje in katera zemljišča bo lahko dala v zamenjavo. To je omajalo njihovo zaupanje in kasneje, ko je zadruga imela zemljišča, se prizadeti kmetje niso hoteli več pogovarjati o zamenjavi.

Ob tem sporu smo zapisali, da arondacija ni sama sebi namen. V naporih za sodobno kmetijstvo je treba upoštevati tudi človeka. Ne smemo biti prenagli in ne smemo misliti, da je mogoče vse ovire podreti že v prvem zaletu. Hitre, zaletave akcije, ob odsotnosti jasnih perspektiv in dolgoročnega dela z ljudmi, ne morejo dati nič dobrega. Kmetje morajo spoznati, da jih napori za sodobno kmetijstvo socialno ne ogrožajo in ne slabijo njihove materialne eksistence.

Po enem letu sva z uslužbencem zadruge Avgustom Golobom obiskala Šmarčno. Ko sva se z avtomobilom pripeljala izza ovinka, sva zagledala hmeljev nasad. Usoden nesporazum — zaradi napak enih in drugih — so torej le odstranili. Hmelj, za katerega so v tej dolini ugodne klimatske in druge razmere, že raste.

Na poti v vas sva ustavila kmeta Felicijana, ki je ravno peljal gnoj na njivo.

»Ali je zdaj vse v redu?« sem ga vprašal.

Felicijan je negotovo prikimal.

»Kamenja smo dobili dovolj,« se je vpletla v pogovor žena. »V predpasniku sem ga nosila z njive . . .«

»Zato pa ste dobili več zemlje,« je rekel uslužbenec zadruge.

»Letos dobro kaže,« je priznal Felicijan.

»Tudi lanska letina bi bila dobra, če se ne bi bili vrabci spravili na proso,« je pripomnila Felicijanova. »Jagnjed bomo podrli . . .« je še dodala, kakor da bi hotela preizkušati mojega spremljevalca, češ kaj bo rekel, zdaj se bo pokazalo, ali je zemlja zares naša.

»Lahko ga posekate,« je rekel uslužbenec zadruge, »saj raste na vašem . . .«

Čez čas se je popravil:

»Ampak za vsak primer vprašajte logarja . . .«

Pripomnil sem, da drevo vendar raste na samem, na njivi, in da zato ne sodi v pristojnost gozdarjev. Poleg tega se na drevesu skrivajo vrabci, ki delajo na njivi veliko škodo.

»Kaj pa drugi, ali so zadovoljni?« sem še vprašal.

»Kaj vem,« je Felicijan skomignil z rameni. »Ljudje so tiho, vsak svoje obdeluje . . .«

Ljudje so nezaupljivi do hmelja. »Ne vem, če bo iz tega kaj,« je rekla starejša ženska. »Zakaj ne bi raje sejali ajde in pšenice . . .« Hmelj je po mnenju starejših ljudi kot zelena kopriva, ki bo vse uničila in zavoljo katere bodo ljudje lačni.

Nezaupanje je iz tistih časov pred vojno, ko je hmelju grozil pogin. Šmarčani so začeli s hmeljem prav takrat, ko je bila kriza in ko »zeleno zlato« ni imelo cene. Potem jih je občinska oblast prisilila, da so hmeljevke posekali. Felicijan hrani na podstrešju nekaj prgišč hmelja iz tistih časov. Zato starejši morda manj verjamejo v uspeh pridelovanja hmelja.

Težko je dopovedati ljudem, da jih prizadevanja za napredek kmetijstva in vasi ne bodo prikrajšala za ljubezen do zemlje. Narobe: sodobnejše kmetijstvo bi omogočilo ljudem boljše življenje. Zemlja, ki bi jim več dajala, bi jih še bolj priklenila nase . . .

»Pravijo«, je rekla Felicijanova, »da kmet dobro živi. Saj še časa ni, da bi si pripravili kaj boljšega za pod zob. Že ob treh zjutraj je treba vstati. Ko pozno zvečer ležem, nimam mirnega spanja, kajti še v sanjah nadaljujem delo . . .«

»Na višjih mestih naj uredijo, da si bomo lahko kupili lažje kmetijske stroje . . .«

Na koncu so vaščani le priznali, da so zadevo še kar dobro rešili. Vsak je dobil svoje: zadruga je lahko uredila hmeljev nasad in tudi kmetje so dobili v zamenjavo druga zemljišča. Pri tem so pokazali veliko razumevanja in strpnosti zlasti predstavniki političnih organizacij v Sevnici.

»Ko smo zvedeli,« je pravila Felicijanova, »da piše v časniku o nas, smo se pogovarjali, kdo bi šel v Zidani most po »Delo«. Odločil se je naš fant in je šel peš ponj . . .«

»Pa je bilo zapisano vse po resnici?«

»Najbolj všeč nam je bilo tisto o novinarju, ki ga nihče ni napadel in podil iz vasi. Priznal je, da Šmarčani nismo takšni, za kakršne nas imajo . . .« F. ŠETINC

Amandma na predlog sprememb pokojninskega zavarovanja

Kako bo urejena pravica do zaposlitve upokojencev?

Vprašanje zaposlitve tistih upokojencev, ki so bili upokojeni pred novim zakonom s pokojninsko dobo 35 let oziroma ženske s 30 leti, bo ponovno obravnavala zvezna skupščina, hkrati ko bo razpravljala o še nekaterih drugih dopolnitvah pokojninskega sistema.

Na zadnji seji sredi minulega tedna je odbor zveznega zbora za vprašanje dela sklenil, da predloži amandma na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Amandma predlaga, naj se v 20. členu predloga tega zakona o spremembah pokojninskega zavarovanja doda peti odstavek takole:

»Zavarovanec, ki je uveljavil starostno pokojnino na osnovi zakona iz leta 1957, s pokojninsko dobo 35 let (zavarovanec) in 30 let (zavarovanka), ima pravico do pokojnine za čas, ko ponovno stopi v delovno razmerje s polnim delovnim časom, vendar se ta čas ne všteva v zavarovalno dobo za povečanje in novo odmero pokojnine po tem zakonu.«

V obrazložitvi amandmaja je navedeno, naj bi se ti upokojenci pri zaposlovanju izenačili z upokojenci, ki imajo 40, oziroma ženske 35 let pokojninske dobe. Odbor je zastopal stališče, da družbeno ne bi bilo opravičljivo, če bi delali razliko pri zaposlitvi med upokojenci, upokojenimi po starem in med upokojenci, upokojenimi po novem zakonu. Odbor je upošteval utemeljitve, ki so bile v zvezi s tem predložene ustavnemu sodišču SFRJ.

Na republiškem sekretariatu za delo SRS smo zvedeli, da je zvezni sekretariat za delo predložil zgoraj navedeni amandma tudi v obravnavo zveznemu izvršnemu svetu in da ta odobrava predložitev amandmaja ustreznim zborom zvezne skupščine. M. N.

Prvi sporazumi med tovarnami vagonov

Po številnih neuspelih poskusih, da bi prišlo do pametnega sodelovanja med tovarnami vagonov, zlasti tudi glede delitve dela in specializacije, kaže, da se bodo le sporazumeli za konkretne dogovore. Na zadnjem sestanku predstavnikov tovarn v Kraljevu so o tem sprejeli prve sklepe. Zdaj so podjetja, ki izdelujejo vagone, včlanjena v dveh poslovnih združenjih, »Šinvoz« in »Vagonogradnja«, nekatere tovarne pa so ostale zunaj teh združenj. V prihodnje naj bi bilo eno samo združenje, ki bi povezovalo vse tovarne. Dogovorili so se, da bodo sklenili pogodbe, pa kateri bodo začasno obdržali lanske deleže v proizvodnji, v prehodni dobi pa bodo v okviru novega skupnega združenja korigirali te deležbe v smislu specializacije. Izmed sedmih tovarn, ki izdelujejo tovorne vagone, sta imeli lani največji delež tovarna vagonov v Kraljevu (30,4%) in Mašinska industrija Niš (18,2 procenta). Na podjetje »B. Kidrič« v Mariboru je odpadlo 8,1%. Da bi odprli pot specializaciji, so se dogovorili, da bo projektiranje in finalizacijo tovornih vagonov prevzela Mašinska industrija Niš, projektiranje in finalizacijo hladilnih vagonov pa tovarna »B Kidrič« v Mariboru. Vprašanja v zvezi z urejanjem zmogljivosti so že zdaj predimenzionirane, naj bi reševal pozneje upravni odbor novega skupnega združenja. —S.

mixal
rezultat temeljitih raziskav

Peking in XXIII. kongres

Čez teden dni se bo v Moskvi začel XXIII. kongres KPSZ. Svetovna javnost se zanima zanj predvsem z dveh vidikov: kaj bo povedal novega o odnosih med Sovjetsko zvezo in Kitajsko in pa, v kakšen prostor bo postavil Stalina trinajst let po njegovi smrti in deset let po XX. kongresu, ki je sprožil proces destalinizacije.

Seveda pa je enako važno tudi vprašanje, kaj bo storila Kitajska, ki je načelno sprejela povabilo, da se udeleži kongresa, ni pa še sporočila, kdo bo vodil njeno partijsko delegacijo. Mnoga znamenja kažejo, da nameravajo Kitajci v Moskvi pred širšim mednarodnim avditorijem še stopnjevati hladno vojno, ki so jo začeli z Moskvo. To domnevo potrjuje široka kampanja, ki je v teku na Kitajskem in katere cilj je, »pripraviti množice na možnost, da bo Sovjetska zveza napadla Kitajsko«. Prav te dni je kitajski vojaški časopis »Čiečaksang Čun Pao« ponovil teorijo, »da se Kitajski ni treba bati vojne, ker se nebo ne bo zgrnilo na zemljo«, teorijo, ki so jo Kitajci prvič formulirali pred devetimi leti. V kitajskem tisku se vrste napadi na organizatorje konference azijske mladine v Bangkoku, ker so povabili tudi predstavnike Sovjetske zveze, ki po kitajskih trditvah ni azijska država«, podpredsednik stalnega odbora kitajskega nacionalnega kongresa Kuo Mo Džo pa je napadel »moderne revizioniste, da so prevzeli vlogo trojanskega konja v Vietnamu«.

Če upoštevamo, da so Kitajci z vzdevkom »moderni revizionizem« označili tri temeljne postavke sovjetske zunanje politike — vojna ni neizbežna, koeksistenca je edina alternativa za uničenje civilizacije, nekatere dežele lahko preidejo v socializem na miren način — potem je utemeljena domneva, da Peking ne bo pustil vnemar priložnosti za ofenzivo na široki črti, ki mu jo daje XXIII. kongres. S tega vidika je zanimiva okoliščina, da je kitajska propaganda v zadnjem času prenesla baražni ogenj tudi na sovjetsko notranjo politiko in napada prav vse, kar je v zvezi z novejšim notranjim razvojem v ZSSR, kot da bi hotela že vnaprej onemogočiti sleherni poskus, spraviti propagandno vojno v razumne okvire.

M. SUŠTAR

Pomiritev v Venezueli?

Pred dnevi so v Venezueli izpustili več političnih zapornikov, voditeljev komunistične partije in revolucionarnega levičarskega gibanja MIR; obe stranki sta od leta 1963 zunaj zakona. Med izpuščenimi voditelji sta tudi generalni sekretar KP Venezuele Jesus Farias in ustanovitelj MIR Domingo Alberto Rangel. Če to novico postavimo v okvir dogodkov zadnjih mesecev, bi mogli sklepati, da je ta »mala amnestija« eden izmed prvih korakov k politični pomiritvi v Venezueli.

KP Venezuele in MIR sta bili postavljeni zunaj zakona zato, ker sta podpirali gverilsko gibanje FALN (oborožene sile za nacionalno osvoboditev), ki se že nekaj let z orožjem v roki bori proti sedanjemu venezuelskemu režimu.

Toda FALN v vseh teh letih niso dosegle pomembnejših uspehov, predvsem zaradi tega, ker jih podpira le ozek krog prebivalstva, predvsem študentska mladina, medtem ko kmečke in delavske množice s skepso gledajo na gverilski boj. Upoštevajoč te činitelje so nekateri vplivni voditelji KP in MIR, med njimi tudi Jesus Farias in Alberto Rangel, odkrito priznali, da je gverilski boj doživel neuspeh in da se je treba vrniti k »politiki množic«. Hkrati so sredi februarja nekateri voditelji gverilcev posredovali vladi predlog za sporazum o pomiritvi. Na drugi strani pa se tako nekateri politiki MIR kakor tudi prokitajske »trde« linije KP še vedno ostro zavzemajo za nadaljevanje oboroženega boja.

Izpustitev voditeljev KP in MIR pomeni prejkone, da je vlada pripravljena pri pomiritvi aktivno sodelovati; če je to res, bi bržkone sčasoma utegnilo priti do konstruktivnejšega dialoga z levico, kar bi nedvomno ugodno vplivalo na celotno politično ozračje, pa tudi okrepilo položaj vlade. Ta se trenutno reorganizira, ker je iz tripartitne koalicije izstopila demokratska nacionalna fronta (FDN) — to bi znalo sicer poslabšati pozicije vlade v parlamentu, nedvomno pa bi pripomoglo k njeni enotnosti, saj sta ostali dve stranki (demokratska akcija in demokratska republikanska unija) zmerni in imata le malo skupnega s FDN, ki zastopa veliki kapital. Vlada bo tako bržkone enotneje izvajala svojo politiko, za katero je značilno izvajanje (doslej počasno) agrarne reforme, nasprotovanje vojaškim režimom in zamisli o mednarodnih silah miru.

A. NOVAK

MAULDIN: JOHNSON – GRADITELJ OGRAJ

»New York Herald Tribune«

Jens Krag v škripcih

Volilni neuspeh danske socialno demokratske stranke

Nekaj se dogaja v državi Danski. Socialnodemokratski stranki, ki je na oblasti tudi v ostalih deželah Skandinavije, se maje položaj glavne ustvarjalke in usmerjevalke danske notranje politike. Prejšnji teden je na volitvah v odbore 1388 občin in svete 78 mest stranka premiera Jensa Kraga dobila namreč najmanjši odstotek glasov v zadnjih dvajsetih letih.

Oblast socialne demokracije na Danskem je pravzaprav nenehni boj manjšinske vlade za večino v parlamentu. Tako je bil sorazmerno stabilen položaj v zadnjih štirih letih rezultat sodelovanja socialne demokracije z levičarsko radikalno stranko, medtem ko sta dve drugi največji stranki, konservativna in kmečka stranka Venstre, tvorili opozicijski blok VK.

Ta stabilna grupacija se je začela rahljati po zadnjih parlamentarnih volitvah jeseni leta 1964, ko so socialni demokrati izgubili podporo radikalov. Tako je odstotek glasov vladajoče stranke, ki od leta 1957 stalno nazaduje, letos dosegel najnižjo vrednost 36,2 %, kar pomeni izgubo 2,8 % v primerjavi z letom 1962.

Največje povečanje števila glasov je letos dosegla konservativna stranka, ki se je od 22,5 % leta 1962 sedaj dvignila na 24,7 %. Velik del glasov so socialnim demokratom odtegnili letos socialisti, ki so zvišali svoj delež od 5,0 % leta 1962 na 7,3 %. Stranka Venstre, tretja po velikosti, je od 22,0 % leta 1962 letos padla za 0,6 %. Radikalci so obdržali svojih 6,0 %, komunisti pa 1,0 %. Slednji od leta 1960 nimajo poslancev v parlamentu in so upali, da bodo letos dobili nekaj mest po občinah in v mestnih svetih, kar bi jim bilo odskočna deska za nadaljnje napredovanje. Toda upi se jim niso uresničili.

Socialni demokrati so doživeli neuspeh tudi v glavnem mestu, kjer je bil boj najhujši. Rezultati volitev so pokazali, da so konservativci obdržali svojih 15 mandatov, radikali 2, Venstre in komunisti po enega, da pa so socialni demokrati od prejšnjih 27 mandatov izgubili 4, ki so jih sedaj dobili socialisti in tako zvišali svoje število na 13. V občinah ob robu Köbenhavna, v Frederiksbergu in Gentofte, so konservativci obdržali svojo visoko absolutno večino, medtem ko imajo v obkrajni občini Glasaxe enako število mandatov kot socialni demokrati.

Dokaz, da se v areni danske notranje politike zares nekaj dogaja, je tudi velika udeležba volivcev, ki je v primeri s parlamentarnimi volitvami sicer tradicionalno nizka. Kaj se torej dogaja?

Stranka Venstre, ki je včasih tvorila s konservativci opozicijski »blok VK«, se zadnje čase vedno bolj oddaljuje od svojih partnerjev in približuje drugim meščanskim strankam. To se vidi tudi po tem, da Venstre, ki je kmečka stranka, svojo dejavnost vedno bolj preusmerja z vasi v mesta in večje kraje. Tako nastane vprašanje, če bi bilo mogoče z ostanki bloka VK in s socialnimi demokrati ustvariti vladno koalicijo, ki bi politično barko dežele spet pripeljala v mirnejše vode. O tem sedaj v Köbenhavnu mnogo razpravljajo.

Lansko jesen je voditelj stranke Venstre Hartling dejal, da bi opozicija lahko prevzela vlado le ob podpori radikalov. To pa po njegovem ne bo mogoče vse dotlej, dokler radikalov zaradi trdnega bloka VK ne bo mogoče privabiti v tabor opozicije. Hartling je ob drugi priložnosti dejal, da je njegov cilj vzpostaviti liberalno alternativo socialnodemokratski vladi. Videti pa je, da ta predlog pri radikalih ni naletel na pravi odziv. Njihov voditelj Baunsgaard je te dni izjavil, da njegova stranka ne bi hotela v koalicijo s socialnimi demokrati niti tedaj, če bi ti na volitvah uspeli.

Nekateri opazovalci pa ne vidijo v Hartlingovem »snubljenju« radikalov težnje po »liberalni alternativi« vlade. Menijo, da hoče Hartling pridobiti radikale za prihodnjo manjšinsko vlado stranke Venstre, ki naj bi imela tudi podporo konservativcev.

Kar se takih načrtov tiče, je konservativni voditelj Poul Sörensen že odgovoril, da vlade stranke Venstre sploh ne misli podpirati, da pa bi v tem primeru prišla v poštev edinole vključitev konservativcev v vladno koalicijo. Sörensen očitno noče, da bi ga zapostavljali, glede na to, da je njegova stranka druga najmočnejša stranka na Danskem.

Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima: od prepira med opozicijskimi strankami in od razrahljanega bloka VK ima korist premier Krag. Vprašanje pa je, koliko časa bo ta položaj trajal. Socialni demokrati lahko uspešno vodijo državo le ob podpori drugih strank, za kar si Krag že dolgo časa zaman prizadeva. Ta pripravljenost za sodelovanje z opozicijo, zlasti pa s kmečkimi strankami, je sploh ena od značilnosti skandinavskega demokratskega sistema. Uspešno sodelovanje premiera Kraga z radikali in celo z Venstre bi bilo pri reševanju gospodarskih, zlasti pa finančnih vprašanj vsekakor možno. Toda čeprav premier že dolgo časa vabi stranko Venstre na svojo stran, njen prejšnji voditelj Erik Erikson o tem nikoli ni hotel nič slišati.

Premier Krag je torej v škripcih. Volivcev ne more prepričati, da bi mu naklonili več glasov, nobena stranka mu noče pomagati in med njegovimi pristaši raste odpor proti njegovi kompromisarski politiki. Morda bo moral spremeniti svojo smer tudi zaradi uspeha socialistov.

MITJA JERMOL

Bumedienova pot med ljudstvo

Novi delovni stil alžirskega vodstva, konec »prostovoljne izolacije od množic«

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

ALŽIR, 21. marca — Predsednik revolucionarnega sveta in vlade Alžirije Huari Bumedien in drugi alžirski partijski in državni voditelji so ta mesec nastopili na več zborovanjih in konferencah kot v vsem prejšnjem obdobju od 19. junija, ko so prevzeli oblast. Ta stil dela je nov, njegova osnovna značilnost pa je »pohod politikov med ljudstvo,« da bi bolje pojasnili politični in gospodarski program vlade. V tem smislu predstavlja tudi novo usmeritev sedanjih alžirskih voditeljev, ki so sicer že večkrat ostro grajali politične metode iz prvih treh let neodvisnosti, ko so bila ljudska zborovanja in konference vsakdanja praksa. Ta stil dela so tedaj kritizirali kot »demagoško politiko ulice«.

Položaj se je zdaj spremenil in morda se je uveljavilo mnenje, da so bile te obsodbe prestroge in da je težko izvajati politiko samo s članki v tisku ter razglasi po radiu. Za jasno določene cilje, ki si jih je postavilo sedanje alžirsko vodstvo — razvoj gospodarstva, boj za utrditev delavskega samoupravljanja, boj zoper podkupovanje, sabotaže in birokratsko samovoljo — je potrebna podpora ljudstva. Na poti po vzhodni Alžiriji od 4. do 7. marca se je predsednik Bumedien prepričal, da je lahko navezati stik z najširši ljudskimi sloji, če jim je program vlade blizu in razumljiv.

Na tej svoji poti je predsednik alžirskega revolucionarnega sveta poudarjal, da novi alžirski voditelji žele nadaljevati revolucijo, da nikoli ne bodo izdali njenih ciljev, ker so tudi sami otroci felaških delavcev, in da nikoli ne bodo delali kompromisov z meščanskimi politiki, ker je revolucionarna enotnost pomembnejša od sporazumov z različnimi političnimi skupinami, ki so se s svojo politiko že kompromitirale ali pa delujejo iz tujine, ne da bi poznale vsakdanjosti v svoji lastni deželi. V kraju Maila, kjer je izročil ljudem, ki so utrpeli škodo v potresu leta 1964, ključe za 300 novih stanovanj, v razgovoru z nekdanjimi bojevniki, ki so v tem kraju s pomočjo države ustanovili svojo kmetijsko zadrugo, z vsemi temi je Bumedien govoril o načrtih za nadaljnjo agrarno reformo, o komunalnih volitvah, katerih cilj je reforma lokalne oblasti, in o drugih aktualnih vprašanjih vladne politike. Bumedien se je odkrito pogovarjal z vaščani, ki so ga obkrožili, ne da bi se bali spregovoriti mu o težavah svojega siromašnega uporniškega kraja.

Takoj po tem, ko se je vrnil iz Constantina, kjer je več kot tri ure govoril na konferenci pred predstavniki stranke FLN, sindikata, vojske, oblasti in družbenih organizacij iz vse spodnje Alžirije, je moral Bumedien 8. marca na zborovanju na največji mestni dvorani stopiti pred veličasten zbor alžirskih žensk, ki so slavile svoj praznik. V zelo neposrednem nagovoru je predsednik alžirskega revolucionarnega sveta ženskam med drugim rekel: »Ve ste si svoje pravice izbojevale v osvobodilni vojni, boreč se skupaj z nami za neodvisnost domovine, zato ne pričakujte, da vam bodo moški kot miloščino dali tisto, kar ste si že izbojevale. V deželi, kjer ženske niso enakopravne z moškimi, ne more biti socializma.«

HUARI BUMEDIEN

Potem je Bumedien odpotoval tudi v zahodni del države, kjer je odprl prvi naftovod alžirske države, nato pa bo odpotoval na jug v Saharo, da bi tam govoril na kadrovski konferenci alžirskega območja. Prvi stiki z množicami so bili potemtakem ohrabrujoči in so potrdili, da je novi stil alžirskega vodstva pri delu z množicami boljši in uspešnejši od prejšnje »prostovoljne izolacije od množic«.

HAMO DŽABIĆ

Poljska in GATT

Na zasedanju delovne skupine GATT za odnose s Poljsko so ugotovili, da so se gospodarski stiki Poljske s članicami GATT zelo okrepili od leta 1959, ko je država postala pridružena članica te organizacije.

V zadnjih sedmih letih se je blagovna menjava Poljske s članicami GATT podvojila, tako da je lani znašala več kot 2 milijardi dolarjev. Poljaki so kot pomemben uspeh teh stikov poudarili lanskoletno pozitivno plačilno bilanco, in sicer za približno 52 milijonov dolarjev, medtem ko so v prejšnjih letih imeli stalen primanjkljaj.

Na nedavni seji komisije Sejma za zunanjo trgovino so kritizirali omejitvene ukrepe, ki jih v trgovanju s Poljsko vsiljujejo članice EGS in EFTA. Opozorili so tudi na škodljivo politiko ZDA, ki so mimo drugih omejitev leta 1962 razveljavile v trgovanju s Poljsko klavzulo o največjih ugodnostih, leta 1963 pa so to klavzulo spet priznale, vendar so s tem škodovale trajni ureditvi trgovinskih stikov. Negativne so bile tudi omejitve, ki so jih ZDA in Kanada uveljavile pri prodaji žita Poljski.

Grško-jugoslovanska trgovina

Široke možnosti za vse oblike dvostranskega gospodarskega sodelovanja

POSEBEN DOPIS ZA »DELO«

ATENE, marca. — Napredek jugoslovansko-grških gospodarskih stikov v lanskem letu ocenjujejo kot dokaj pomemben. Blagovna menjava, ki je znašala v obeh smereh približno 35 milijonov dolarjev, je dosegla najvišjo povojno raven, v primerjavi z letom poprej pa se je povečala kar za 30 %. Pri tem je bila vrednost jugoslovanskega izvoza 20,7, grškega pa 14,3 milijonov dolarjev. Jugoslavija tako ni odplačala le svojih prejšnjih dolgov v kliringu, temveč je dosegla tudi pozitivno bilanco, ki znaša približno 6 milijonov dolarjev.

Poleg tega sta v letu 1965 državi dosegli precejšnjo tako imenovano »nevidno menjavo« (transport, cestne takse, turizem itd.), in sicer v znesku 7,1 milijonov dolarjev. Od tega je dobila Jugoslavija 4,7, Grčija pa 2,4 milijonov dolarjev. Skupaj z »nevidno« menjavo je znašal klirinški promet v bistvu približno 42 milijonov dolarjev v obeh smereh.

Struktura menjave se je pri tem le nekoliko zboljšala. V jugoslovanskem izvozu so industrijski proizvodi v najširšem pomenu besede zastopani 35-odstotno, v grškem izvozu pa le 10-odstotno. Vseeno pa je tudi tu opaziti nekatere pozitivne spremembe.

Na grškem trgu se je povečala izbira proizvodov jugoslovanske industrije. Čeprav v razmeroma majhnih količinah, pa smo v Grčijo še uvozili razne stroje, traktorje, vagone, avtomobile, električne naprave v gospodinjstvu, transformatorje, razne kovinske izdelke, instrumente, plastične materiale, tekstil itd. Tudi jugoslovanski uvozniki se čedalje bolj zanimajo za najrazličnejše proizvode grškega gospodarstva. To je jasno vidno, če primerjamo strukturo grškega izvoza v minulem letu s prvimi meseci sedanjega pogodbenega leta, ki se je začelo 1. oktobra 1965. Medtem ko sta v grškem izvozu poprej bila 77-odstotno zastopana »tradicionalna« proizvoda, in sicer bombaž in usnje, se je v prvih štirih mesecih novega pogodbenega leta delež teh proizvodov skrčil na približno 50 odst.

Sicer pa je bila v omenjenih štirih mesecih dosežena skupna menjava v vrednosti približno 19,5 milijonov dolarjev v obeh smereh. Od tega je prišlo na grški izvoz 11,5 milijonov dolarjev, na jugoslovanski pa 8 milijonov dolarjev. Če se bo to še nadaljevalo — in zaenkrat ni razlogov, da se ne bi — bo menjava v letošnjem letu lahko precej presegla raven iz leta 1965. To še tembolj, če upoštevamo, da je v tem razdobju veljala prepoved uvoza svežega govejega mesa v Grčijo. Govedina pa je zelo važna postavka v jugoslovanskem izvozu. To prepoved so razveljavili šele v začetku marca letos, vendar je medtem že močno prizadela jugoslovanski izvoz.

Izmed jugoslovanskih podjetij so se na grškem trgu zlasti uveljavila »Rade Končar« in »Eksport-drvo« iz Zagreba, »Industrija motora« iz Rakovice, »Tehnopromet«, »Jugotehna«, »Hempro« in »Jugodrvo« iz Beograda ter »Šipad« iz Sarajeva.

Na torišču industrijske kooperacije z Grčijo je bilo doslej zelo malo storjeno, čeprav so tako državni organi kot gospodarstveniki poudarjali obojestranske koristi. Z izjemo že urejene izmenjave električne energije in dobrih začetnih rezultatov sodelovanja v industriji traktorjev (»Industrija motora« iz Rakovice in grška firma »Petropulos«) drugih rezultatov ni mogoče navesti. Menijo pa, da ne bi bilo nič manj koristno že dolgo časa obravnavano sodelovanje pri proizvodnji transformatorjev, izkoriščanju grške kromove rude, pri proizvodnji vagonov radijskih in televizijskih aparatov ter sodelovanje v tekstilni industriji. Tudi prvi stiki med organsko-kemično industrijo »OHIS« iz Skopja in petrokemičnim kombinatom »ESSO-Papas« iz Soluna se bodo verjetno razvili v obojestransko koristno sodelovanje.

Glede industrijske kooperacije bi utegnilo biti zlasti pozitivno sodelovanje med gospodarskimi zbornicami in bankami. Na lanskoletnem sestanku jugoslovansko-grškega interministerialnega odbora so sklenili ustanoviti jugoslovansko-grško industrijsko zbornico, ki naj bi spodbujala industrijsko kooperacijo. Pričakovati je, da se bo zbornica kmalu sešla na ustanovni seji. Prav tako je bilo slišati nasvete, naj bi ustrezne banke obeh držav sodelovale in ustvarile ugodnejše finančne razmere za razvoj trgovinskega, industrijskega in sploh gospodarskega sodelovanja. Določeno je že, da bo delegacija grške banke za industrijski razvoj pod vodstvom viceguvernerja prof Pinta obiskala Jugoslavijo 27 t. m. in se pogovarjala o tem z našimi zastopniki.

S. SERAFIMOV

Inflacijski proces na Zahodu zbuja zaskrbljenost gospodarstvenikov

Zahodni gospodarstveniki se te dni ukvarjajo s finančnim položajem na Zahodu, ki se počasi, a očitno poslabšuje. Na newyorški borzi še vedno padajo delnice ameriških industrijskih družb. Nestabilnost na tej najvažnejši borzi zahodnega sveta povezujejo z inflacijskimi tendencami v ZDA. Nekateri ameriški strokovnjaki mislijo, da se industrijske družbe ne boje toliko teh tendenc, pač pa bolj ukrepov, ki jih utegne sprejeti ameriška vlada, da bi zatrla inflacijo. Menijo, da je k novemu padcu delnic na delavski borzi pripomoglo tudi to, da so največje ameriške poslovne banke zvišale obrestno mero. Povprečne dividende na vrednostne papirje znašajo približno 3 odstotke vloženega kapitala, medtem ko so obresti v bankah že dosegle 5 odstotkov. Razlike dveh odstotkov še nikoli doslej ni bilo v ameriških financah v čemer vidijo tudi povod za veliko ponudbo vrednostnih papirjev na borzi. Večina vlagateljev, posebno tistih, ki imajo manjše vloge, se ne spušča več v borzne špekulacije in namerava naložiti denar v banke.

Na drugi strani Atlantika, v Britaniji, pričakujejo, da se bodo cene premoga na drobno povečale za celih 10 odstotkov. V Londonu menijo, da se bo s tem povečal inflacijski pritisk v Britaniji, da pa bo ta ukrep do neke mere spodbudil proizvodnjo v sicer tehnološko nezadovoljivo opremljeni britanski premogovni industriji. Britanski gospodarski krogi trdijo, da bodo imeli premogovniki v Britaniji kljub zvišanju cen letos primanjkljaj okrog 80 milijonov funtov šterlingov. Pričakujejo tudi, da se bo podražilo jeklo, kar bo nedvomno povzročilo splošno podražitev v Britaniji.

Zahodni gospodarski strokovnjaki menijo, da se bo spričo nadaljnje inflacije v zahodnih državah morda postopoma podražilo zlato, če bo ta žlahtna kovina še naprej ostala najvažnejši element v svetovni monetarni rezervi.

Zahodnonemški »Leopardi«

Zahodnonemška armada bo uvedla novo orožje. Časopis »Frankfurter Allgemeine« piše, da je obrambni minister von Hassel obiskal te dni neko tovarno v Hannovru, kjer so januarja letos začeli izdelovati nov tip protitankovskega samohodnega topa. Zahodnonemška vojska bo kmalu dobila 700 teh topov. Pred nekaj meseci pa so v neki tovarni v Münchnu začeli proizvajati tanke »Leopard«, s katerimi bo tudi oborožen Bundeswehr.

Hkrati si Bonn prizadeva kupiti najsodobnejše orožje od drugih članic NATO, predvsem od ZDA. Prav zdaj se v tej državi mudi posebna misija zahodnonemškega obrambnega ministrstva in se pogaja o nakupu vojaških transportnih helikopterjev, ki jih ameriška vojska na veliko uporablja v Vietnamu.

Razpisna komisija
LJUDSKE KNJIŽNICE KOČEVJE
razpisuje delovno mesto
upravnika
Pogoji: visoka ali višja izobrazba, nekaj let prakse v bibliotekarski stroki, strokovni izpit iz knjižničarstva.
OD po pravilniku zavoda. Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja sprejemamo do 10. 4. 1966.
2747

VENEZUELSKI IZGNANCI — Venezuelska vlada je pred kratkim izpustila iz zapora več levičarskih političnih voditeljev ter jih poslala v tujino v azil. Na sliki funkcionarja prepovedanega revolucionarnega gibanja Domingo Alberto Rangel (levo z ženo) in Jesus Maria Casals ob prihodu na rimsko letališče Fiumicino.

Foto: AP

Indijski Kongres

Bogati in revni pod isto streho

Indijsko politično življenje se suče predvsem okrog osebnosti

OD NAŠEGA POROČEVALCA

NEW DELHI, marca. — »Indijski voditelj je lahko samo velik voditelj — ali pa sploh ni voditelj«, mi je na večerji v nekem precej naključno zbranem krogu razlagal znanec. »Pritiski, ki nastajajo v tej ogromni deželi, so tako ogromni, da jih lahko obvlada le človek ogromnega značaja in volje. Kdor pride na vrh se znajde med toliko kladivi in nakovali, da pride na dan tisto najbolj vzdržljivo v njem; vse drugo pa nujno odpade.«

Skušal je razložiti, kako to, da so Indijo že pred osvoboditvijo še bolj pa potem, vodili ljudje izrazito širokega formata. Gandhi in Nehru sta danes legenda, Šastri pa se je s svojo preprostostjo, prislovično osebno poštenostjo in z vso tragiko okoliščin, ki so uklepale njegovo smrt in so v Indiji danes še vedno sveže, nemara bolj kot Džavaharlal Nehru poistovetil z življenjskim stališčem in pojmovanjem povprečnega Indijca. Gandhi in Nehru sta kot izraziti osebnosti imela dokaj vnete nasprotnike; ena glavnih Šastrijevih prednosti pa je bila svojevrstna »mehka trdnost«, s katero je stopal v politična nasprotja. Marsikdo se v posameznih trenutkih ni strinjal z njim, toda prave opozicije, take, ki bi napadala vse, za kar se je zavzemal, pri njem ni bilo . . .

Taka in podobna zagotovila slišiš marsikje, ne le med ljudmi, ki razpravljajo na ravni, kakršno bi pri nas označili kot »kavarniško politiziranje«. Nasploh se indijsko politično življenje, tisto v Kongresu in ono zunaj njegovih meja, v precejšnji meri suče okrog osebnosti. Čim nižja je raven, toliko bolj izstopajo; in čeprav skuša dandanes marsikdo ugotavljati, da postajajo zbirne točke političnih tokov ne le osebnosti marveč čedalje bolj programi, je mogoče v istem trenutku slišati zelo resna zagotovila, da je Indira Gandhi postala premier predvsem zato, ker je tako na široko znana in priljubljena in bo zatorej najlaže popeljala Kongres v novo volilno zmago.

Hkrati morda drži, da je že mogoče opaziti nekatera znamenja, ki napovedujejo, da se kot merilo vse bolj prebijajo v ospredje ne le osebnosti in ne le programi, marveč dejanja tistih ljudi, ki nastopajo kot nosilci določene politike. Dejanja, v katerih se izraža splošno stališče posameznih politikov, pa so mnogokdaj motivirana z zelo različnimi vplivi. To velja tudi za sam Kongres. Tudi po tem merilu ni ta široka koalicija nič manj pisana kakor po ostalih. Džavaharlal Nehru je pred nekaj leti izjavil: »Monopoli so sovražniki socializma; in sorazmerno s krepitvijo njihovega vpliva smo se tudi mi odmaknili od socializma.« Toda dve najvplivnejši indijski monopolistični skupini, Tata in Birla, sta z mnogimi nitmi povezani s Kongresom že od prvih dni. Kongres je bil pravzaprav spočet kot nacionalistična organizacija mlade indijske buržoazije, ki se je pričela v ekonomski tekmi upirati vsesplošni prevladi britanskega kapitala. Njeno ideologijo so tvorili liberalizem, politična samouprava in ekonomska svoboda. Njena misel je sledila Johnu Stuartu Millu. Njegovi razpravi o svobodi in o predstavniški oblasti sta bili sporajda sveta spisa; izrastki tega tipa meščanske miselnosti pa še danes močno prevevajo indijsko politiko. Liberalizem je tu v nasprotju z Evropo, ki je medtem preživela dve svetovni vojni, vzdržal in se zasidral v ustavi in političnih programih. Osvobodilnemu gibanju se od elementov kolonialne družbe niso pridružili edino vsesplošni sestniki; a tudi tu so bile izjeme, med njimi kot najbolj vidna sijajna intelektualna družina, ki je dala Rabindranata Tagora.

Hkrati so se v Kongres vključili tudi najbednejši kmetje, katerih zavest je zdramilo svojevrstno delovanje Mahatme Gandhija; pa prve delavske organizacije, ki so se pozneje razrasle v štiri sindikalne zveze. Od teh je danes najmočnejša kongresna sindikalna organizacija INTUS, ki šteje nekaj več kot 1,3 milijona članov. Potem je tu še plast srednjih kmetov ter srednje buržoazije. Vodstvo Kongresa in zato tudi vodstvo indijske države izhaja iz vseh teh različnih razredov in slojev.

Kar zadeva neposredni vpliv na politično življenje je treba upoštevati predvsem to: Indija ima klasični parlamentarni sistem s klasičnim načinom volilnega boja. Kampanje je treba organizirati z denarjem; za kandidaturo v Lok Sabho je treba položiti depozit 1000 rupij, za zakonodajne skupščine zveznih držav pa 500 rupij. Leta 1960 je imelo le tri odstotke kmečkih in trinajst odstotkov mestnih gospodinjstev mesečne dohodke nad 55 rupij, vsa ostala manj kot toliko . . .

Ta primerjava vsaj do neke mere ilustrira, kako globoko sega parlamentarna demokracija. Hkrati pa je jasno, da denar za kampanjo, za tisk in za ostala politična orožja mora prihajati od nekod. Prihaja seveda iz premoženja bogatejših družin. Za tisk še posebej velja, da je tesno povezan z zgornjo polovico dohodkovne piramide. Poročilo vladne komisije za raziskovanje monopolizacije navaja zanimive podatke o lastništvu vplivnih delhijskih listov: »Birle imajo svoj Hindustan Times in finančni list Eastern Economist; skupina Sahu Jain je lastnik dnevnika Times of India in gospodarskega dnevnika Economic Times; Statesman je skupna last več industrijskih skupin.« Hkrati pa je res, da si morda ni mogoče zamisliti jasnejšega znamenja o tem, kako privlačna je teme ina misel o socializmu, kakor je ta primer. Na bubanešvarskem zasedanju Kongresa je »resolucijo o demokraciji in socializmu« predlagal in branil S. K. Patil, današnji minister za železnice, ki je vse življenje napadal socializem; znani antikomunist Atulija Goš pa je izjavil, da jo bo brez nadaljnjega podprl, ker se mu zdi prava, četudi komunisti podpirajo isto akcijsko smer.

Ta osvetlitev je seveda dvorezna; priča namreč o privlačnosti pojma »socializem«, hkrati pa označuje tudi to, kako meglen je ta pojem v indijski politiki in kaj vse se da vključiti vanj: zakaj o temeljni usmerjenosti omenjenih dveh politikov ni nobenega dvoma. Toda to je bolj pravilo kakor izjema. »Bog s tremi obrazi, ki gledajo vsak na svojo stran,« mi je v intervjuju dejal profesor V. K. R. V. Rao; primerjava je po vsem videzu bolj utemeljena, kakor se zdi na prvi pogled.

DUŠAN DOLINAR

Jutri:

Pretirana vnema za politiko

Novice

LJUBLJANA: **interni koncerti in pogovori z mladimi umetniki** — Interni koncerti slušateljev Akademije za glasbo, ki so vsako sredo ob 18. uri v Lajovčevi dvorani akademije, privabljajo izredno veliko poslušalcev. Zanimivi so tudi pogovori z mladimi umetniki po koncertu. To so zvečine bivši slušatelji akademije, ki so bili na študiju v tujini. Jutri bodo na sporedu skladke za klavir in violino L. v. Beethovna, A. N. Skrjabina in B. Bartoka; solisti pa bodo slušatelji AG Primož in Tomaž Lorenz, Marta Francé in Zorana Cotić. Po koncertu bo pogovor z docentom Rokom Klopčičem.

NOVO MESTO: **literarni večer mladih** — V četrtek zvečer so se novomeškemu občinstvu predstavili mladi novomeški literati, ki se zbirajo okrog srednješolskega glasila »Stezic«. Člani dramske skupine so recitirali najboljše pesmi in prozna dela mladih srednješolcev, predvsem gimnazijcev, ki prednjačijo tudi pri pisanju v »Stezice« Ta revija je iz nekdanjega gimnazijskega literarnega glasila letos prerasla v splošno glasilo srednješolcev Novega mesta in prinaša razen literarnih del tudi novice iz ostalih področij izvenšolskega delovanja novomeških dijakov. Literarni večeri gimnazijcev so v Novem mestu postali že tradicija.

ŽIRI: **razstava čevljarja - naivca** — V Žireh, ki že slovijo kot slovenske Hlebine, razstavlja te dni najmlajši član skupine naivnih slikarjev — čevljarjev, Konrad Peternelj. Nadarjeni samouk, ki slika od leta 1959, je že večkrat razstavljal: v Žireh, na Vrhniki, v Logatcu, Kranju, Ljubljani, Trbovljah in na Jesenicah. Zdaj je v žirovskem zadružnem domu prikazal štirinajst oljnih podob s pretežno figuralno motiviko. Zanima ga zlasti problem tople osvetljave notranjščin in je pri obdelavi tega zahtevnega slikarskega problema pokazal že velik napredek. Tako se tudi najmlajši član žirovskih slikarjev — naivcev vse bolj organsko vključuje v visoko povprečje skupine, ki ga je močno dvignil zlasti njihov neuradni vodja Janez Sedej s svojimi izbrušenimi, poetičnimi drobnopisnimi krajinami.

BEOGRAD: **posvetovanje o jugoslovanskih filmskih festivalih** — V okviru 13. festivala jugoslovanskega dokumentarnega in kratkega filma je bilo včeraj dopoldne posvetovanje o organizacijskih vprašanjih naših filmskih festivalov. Na njem so je po podatkih izvedene ankete in po debatnih prispevkih navzočih filmskih avtorjev, predstavnikov proizvajalcev in publicistov pokazalo, da se pogosto izražena nezadovoljnost nad sedanjo obliko festivalske organizacije omejuje v glavnem le na pomisleke o objektivnosti v dosedanjem sestavu žirij. Kakršenkoli bo pač izbor članov žirij iz vrst kulturnih, javnih in filmskih delavcev, vedno se bo kdo bal za njihovo objektivnost. Saj so na primer proizvodna podjetja, ki so se načelno izrekla proti tako imenovanemu republiškemu ključu pri izboru posameznih članov žirije, letos v Beogradu užaljeno ugovarjala, ker v žiriji pač ne odloča noben kulturni javni filmski delavec iz njihove republike. Konkretne pobude so dali na posvetovanju govorniki v glavnem le za kategorizacijo posameznih kratkih filmskih zvrsti po zgledu tujih festivalov, za ukinitev informativne sekcije na puljskem festivalu in za ločeno selekcijsko in ocenjevalno delo. O uvrstitvi v uradni program festivalov in o nagradah naj bi torej odločali dve samostojni žiriji oziroma nagrajevalna žirija in umetniški direktor festivala. Naknadno bodo sprejeti sklepi, v katerih bodo precizirana ta in druga stališča.

BEOGRAD: **podpora predloga o reformi srednjih šol** — Zveza pedagoških društev in svet za tehnično vzgojo otrok in mladine Jugoslavije sta podprla predlog za izpopolnitev sistema izobraževanja na drugi stopnji. Predlog je izdelal Jugoslovanski zavod za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj in je sestavni del tez za izdelavo zveznega dokumenta o sistemu izobraževanja in vzgoje v naši državi.

SKOPJE: **skupnost jugoslovanskih univerz** — Predsedstvo skupnosti jugoslovanskih univerz je na seji, ki je bila pred dnevi v Skopju, sklenilo, da bo v drugi polovici junija letos skupščina skupnosti jugoslovanskih univerz. Kraj, v katerem naj bi bila skupščina, bodo določili pozneje. Na tem najvišjem zborovanju naših visokošolskih institucij bodo razpravljali o nadaljnjem razvoju visokega šolstva v SFRJ. Gradivo za zborovanje, ki ga je za 550 strani, bo v skrajšani verziji objavil časopis »Univerzitet danas« v majski številki.

PULJ: **razstava italijanske knjige** — V Pulju so odprli razstavo italijanske knjige. Na otvoritveni slovesnosti je bil tudi italijanski generalni konzul v Kopru Amadeo Cerchione ter številni predstavniki kulturnega in javnega življenja Pulja. Razstavljenih je okrog 3000 knjig. Razstava bo odprta pet dni, potem pa jo bodo prenesli še v druga istrska mesta. Organizirala sta jo Italijanska unija in ljudska univerza iz Trsta.

UMAG: **druga potujoča slikarska razstava** — V mladinskem domu v Umagu je odprta druga potujoča kolektivna slikarska razstava umetnikov italijanske etnične skupine Istre in Reke. Pozneje jo bodo prenesli v Tar pri Poreču.

KAIRO: **prosvetno in kulturno sodelovanje med SFRJ in ZAR** — Včeraj so v Kairu podpisali dvoletni program prosvetnega in kulturnega sodelovanja med Jugoslavijo in ZAR. Sporazum je bil sklenjen na podlagi konvencije med državama, podpisala pa sta ga podpredsednik komisije za kulturne stike s tujino Dušan Vejnović in podsekretar v ministrstvu za visoko šolstvo ZAR dr. Mustafa Tolba. Sporazum določa vrsto konkretnih ukrepov za okrepitev in razvijanje prosvetnega in kulturnega sodelovanja. Predvsem gre za izmenjavo strokovnjakov za proučevanje prosvetnega in šolskega sistema; razen tega bo Jugoslavija odobrila letno 15 štipendij za specializacijo študentov iz ZAR v naši državi, prav toliko štipendij pa bo na razpolago jugoslovanskim študentom za podiplomski študij arabskega jezika, hidrologije, kmetijstva, arheologije idr. Sporazum določa zelo tesno povezavo med univerzami: trije lektorji bodo prišli v Jugoslavijo, dva jugoslovanska pa bosta odšla v Egipt. Določena je izmenjava učbenikov zgodovine, geografije, literature in gospodarstva. Pričakujejo, da bo v naslednjih dveh letih — kot je bila navada doslej — gostoval v ZAR jugoslovanski baletni ali operni ansambel, medtem ko bo k nam prišla folklorna skupina iz ZAR. Zlasti dobro je bilo ocenjeno doslejšnje sodelovanje na glasbenem področju, ki naj se po sporazumu še izpopolnjuje. Pri pogajanju so poudarjali potrebo po boljšem spoznavanju obeh literatur, kar naj bi dosegli z intenzivnejšim prevajanjem, itd.

Nove knjige

HOMER: **Odiseja** — Ep. Z dodatkom Platon, Ion. Poslovenil Anton Sovre. Opremil Janez Bernik. Izdala Državna založba Slovenije v zbirki Svetovni klasiki.

IVO ANDRIĆ: **Prekleto dvorišče** — Povest. Prevedel Pavle Flere. Opremil Uroš Vagaja. Izdala Državna založba Slovenije v Delih Iva Andrića (IV. knjiga).

IVO ANDRIĆ: **Nemirno leto** — Novele. Prevedla Janko Moder in Vladimir Kralj. Opremil Uroš Vagaja. Izdala Državna založba Slovenije v Delih Iva Andrića (V. knjiga).

NICHOLAS KALASHNIKOFF: **Tojon** — Povest. Prevedla Alenka Moder. Ilustriral in opremil Aco Mavec. Izdala Mladinska knjiga v zbirki Knjižnica Sinjega galeba.

JOHN HARVEY: **Zgodba** — Povest. Prevedel Boris Verbič. Opremil Uroš Vagaja. Izdala Državna založba Slovenije v zbirki Kiosk.

ŠIPTARSKE PRAVLJICE — Izbral in prevedel Albert Širok. Ilustrirala Zdenka Golob-Borčić. Opremil Branko Simčič. Izdala Mladinska knjiga v zbirki Zlata ptica.

DANSKE PRAVLJICE — Izbral in priredil Laurits Bödker. Prevedel Janko Moder. Ilustrirala Cita Potokar. Opremil (z danskim ljudskim motivom) Branko Simčič. Izdala Mladinska knjiga v zbirki Zlata ptica.

Slovensko narodno gledališče v Ljubljani

razpisuje prosta delovna mesta za:

1. **pom. šefa računovodstva**
2. **finančnega knjigovodjo**
3. **vratarja in telefonista za Opero**
4. **odrske delavce**

POGOJI:

pod 1. srednja strokovna izobrazba in 8 let prakse,
pod 2. srednja strokovna izobrazba in 3 leta prakse,
pod 3. in 4. nižja strokovna izobrazba.

Kandidati naj vložé ponudbe v upravi SNG Cankarjeva 11.
Nastop službe mogoč takoj. 2759

NASTOP ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE V DVORANI GLASBENE AKADEMIJE V BUDIMPEŠTI

Glasbeni dogodki

Slovenska filharmonija na Madžarskem

S tiskovne konference direktorja SF profesorja Cirila Cvetka

Nedavna turneja orkestra Slovenske filharmonije po Madžarski je bila prvo gostovanje jugoslovanskega ansambla v tej deželi po sklenitvi sporazuma o kulturni izmenjavi med Madžarsko in Jugoslavijo. Zato je imela turneja še prav poseben poudarek, kar kaže že dejstvo, da je bil poleg madžarske nacionalne filharmonije Orsagosz njen organizator tudi ministrstvo za kulturo in prosveto. Pa tudi sicer je pomenilo opraviti odgovorno nalogo koncertirati v deželi, ki ima takšno glasbeno tradicijo kot Madžarska. Vendar je ravno pri tem spet enkrat prišla do izraza prevelika slovenska skromnost. Medtem ko smo se pri nas zavedali, v kakšno glasbeno atmosfero odhaja orkester Slovenske filharmonije, je za madžarsko javnost pomenilo presenetljivo novost dejstvo, da prihaja orkester iz mesta, v katerem je že leta 1701 delovala akademija filharmonikov, katere častna člana sta bila med drugim tudi Haydn in Beethoven. Tako so vsi madžarski kritiki v svojih ocenah poudarjali, da je odlična poustvarjalna raven slovenskih glasbenikov nedvomno tudi plod stoletne tradicije.

Vendar s tem že prehitevamo tok dogodkov, kot nam jih je ob povratku ansambla na tiskovni konferenci orisal direktor SF prof. Ciril Cvetko. »1100 kilometrov dolga pot,« nas je prof. Cvetko uvodoma seznanil z nekaterimi podatki, »nas je vodila preko Beograda in Novega Sada najprej v Budimpešto, nato pa še v Kecskemét, Pécs, Székesfehérvár in Szeged. Tako smo, lahko rečem, obiskali vsa glavna madžarska kulturna središča. V desetih dneh smo imeli osem koncertov, kar dovolj jasno govori o intenzivnosti našega dela. Razen v Székesfehérváru smo koncertirali v samih akustično in arhitektonsko izredno ugodnih dvoranah, in če pustim ob strani vse ostalo, je prav gotovo že to dejstvo samo vplivalo na naš orkester, da je igral kot prerojen. Pihalni solisti so bili odlični!, godala so zvenela enotno in odtehtano, njihova igra je bila tehnično skoraj brezhibna.«

Tudi ocene kritikov, kolikor so nam že na vpogled, potrjujejo resničnost besed prof. Cvetka. Kritika obeh vodilnih budimpeštanskih časnikov Népszabadság in Népszaba govorita o izredni kultiviranosti in uigranosti ansambla ter o njegovi veliki prilagodljivosti v izvedbah posameznih del. Kritik Népszaba še posebej poudarja, da je bilo gostovanje Slovenske filharmonije pravo odkritje. Zmogljivosti orkestra so po njegovem mnenju prišle najbolj do izraza v Šostakovičevi simfoniji, medtem ko je bilo vodstvo dirigenta Sama Hubada vseskozi zanesljivo. Velike poustvarjalne sposobnosti pripisuje kritik solistki v Koncertu za klavir in orkester št. 2 Rahmaninova, pianistki Dubravki Tomšič-Srebotnjakovi. Podobno govori kritik kecskemetskega lista Dunantuli Naplo in ob tem podčrtava sposobnosti violinista Dejana Bravničarja, ki je nastopil kot solist v koncertu za violino in orkester Čajkovskega.

»Težko bi si bilo predstavljati,« je pojasnil prof. Cvetko, »da so to le izrazi vljudnosti, saj ocenjevalci niso imeli vzroka zanjo. Za Budimpešto že itak vemo, da je ostalo prizorišče najkvalitetnejših glasbenih dogodkov v svetovnem merilu; na sami turneji pa smo se lahko prepričali, da tudi v ostalih mestih stalno gostujejo odlični ansambli in solisti. Imel sem tudi priliko slišati nekaj drugih glasbenih prireditev in opazil sem, da poslušalci znajo vrednotiti takšno ali drugačno izvedbo. Zato nam je lahko zanesljivo merilo tudi odziv občinstva, ki je povsod navdušeno pozdravljalo naše izvajalce in terjalo dodatke.«

Poleg poustvarjalne ravni je na Madžare naredil velik vtis tudi spored koncertov, zlasti obe deli, ki sta bili tokrat pri njih prvič izvedeni, Šostakovičeva 6. simfonija in Ramovševa Musiques funèbres. Po reakciji sodeč, je izvedba Šostakovičeve simfonije sploh pomenila rehabilitacijo tega doslej na Madžarskem ne posebno pogosto izvajanega skladatelja. Prav na tako pozitiven odmev je naletela tudi Ramovševa skladba kot edino jugoslovansko delo in s tem opozorila madžarsko javnost na našo glasbeno ustvarjalnost.

»Rezultati turneje pa se ne omejujejo samo na priznanje našemu delu,« je na koncu poudaril prof. Cvetko. »Navezali smo tudi stike z ondotnimi glasbenimi ustanovami, s filharmonijami v Budimpešti, Pécsu in Szegedu, in se dogovorili za izmenjalna gostovanja. Najprej bomo izmenjavali dirigente in soliste, zatem pa pridejo na vrsto gostovanja celotnih ansamblov. Konkretno je orkester SF že dobil ponudbo, naj bi gostoval avgusta 1967 na glasbenem festivalu v Szegedu. Zato lahko mirno trdim, da smo z našo turnejo opravili veliko nalogo ter častno zastopali slovensko glasbeno ustvarjalnost in poustvarjalnost in se tako zasidrali v madžarskem kulturnem življenju kot pomemben mednarodni faktor.«

KRISTIJAN UKMAR

Koncert Italijanskega kvarteta

S petkovim koncertom v dvorani Slov. filharmonije je Italijanski kvartet začel že tretjo turnejo po Jugoslaviji. V sestavu Paolo Borciani (1. violina), Elisa Pegreffi (druga violina), Piero Farulli (viola) in Franco Rossi (čelo) nam je na koncertu v Ljubljani predstavil tri dela: F. Schuberta kvartetni stavek v c-molu, op. posth., L. van Beethovna godalni kvartet v a-molu op. 132, in A. Dvořaka godalni kvartet v F-duru, op. 96.

»Kvartetni stavek« v c-molu ni edin Schubertov nedokončani kvartet, po času nastanka pa ga uvrščamo pred poslednja njegova dela (kvarteti v a-molu, G-duru in d-molu).

Godalni kvartet op. 132 Ludwiga van Beethovna je drugi izmed treh kvartetov (op. 127 in op. 130), posvečenih knezu N. Galicinu. Skice za 1. in 5. stavek so že iz leta 1824, ostale s' vke pa je skladatelj dokončal leto dni kasneje. Obrobni stavki so še pisani z naslonom na klasično formo (sonata, scherzo, koračnica in rondo), le osrednji, z oznako »ozdravljenčeva zahvalnica božanstvu, v lidijskem tonovskem načinu«, se izneveri zahtevam klasične estetike. Ustvarjalčeva -ila se povzpne nad te ali druge modele. Ravno ta poslednja Beethovnova dela predstavljajo najvišje dosežke instrumentalne glasbe.

Dvořakov godalni kvartet op. 96 (ameriški) odlikujejo strjenost posameznih stavkov, bogato ritmično življenje, široko melodična linija v počasnem stavku, celotno pa povezuje uporaba pentatonične lestvice v nosilnih glasbenih mislih.

Nastopajoči kvartet je pokazal že z izborom del na izredno premišljenost pri sestavljanju programa. Od Schubertovega »Kvartetnega stavka« je intenzivnost rasla do »zahvalnice« in njenih variiranih ponovitev. V kontrast in sprostitev pa je pripeljal Dvořakov kvartet.

Komorno muziciranje italijanskega godalnega kvarteta je edinstveno. Sproščenost v podajanju glasbenega tkiva tudi na tehnično najzahtevnejših mestih, obenem pa in tenzivnost doživljanja dela sta pri slehernem instrumentalistu največji odliki. To je tudi pogoj za višjo kvaliteto — harmoničen spoj štirih v eno glasbeno telo.

Posebno podajanje Beethovnovega dela je moralo vtisniti poslušalcu trajno sled čistega in plemenitega glasbenega doživetja.

MARJAN GABRIJELČIČ

13. beograjski festival

Kvaliteta na počitnicah

OD NAŠE POROČEVALKE

Festivalska nedelja je bila dolgočasen dan. Kvaliteta, ki je spremljala izbor prvih dveh večerov, si je privoščila počitnice. Sklep žirije, da napolni uradni program z najvišjim možnim številom filmov, je pokazal svoje šibke posledice. Od desetih filmov so komaj trije, štirje zadostili resnejšim festivalskim merilom.

Spoznali smo polovico uradnega programa. Sklepanja o njegovi celotni kvalitetni podobi bi bila vsekakor prezgodnja. Pa vendar si lahko že zastavimo nekaj vprašanj in najdemo nekaj ugotovitev. Vse kaže, da smo — vsaj doslej — lahko še najbolj veseli naših klasičnih dokumentarnih filmov. Nič manj zadovoljni nismo ob spoznanju, da se je lanska zaljubljenost v film-resnico, v skrito kamero, v mikrofon in magnetofon anketnega filma umirila in se znašla v pravih mejah logične povezave z izbrano tematiko. Vendar je tako v dokumentarnem filmu stare šole (da se izognemo prezgodnjemu opredeljevanju klasike v tej zvrsti) kot tudi v načinu filmaresnice ponekod zabrisana meja med filmskim in televizijskim načinom interpretacije. Filmski avtorji, ki so se odločili za dokumentarno zvrst, so pokazali večji posluh za izbiro značilne, celo karakteristične tematike, niso pa še izostrili čuta za njeno organizirano oblikovanje. Rekli bi, da včasih težijo k površnemu posploševanju. In sedaj vprašanje: mar smo res premalo naklonjenosti, razumevanja in poguma posvetili eksperimentu v našem kratkem filmu? Kajti s strahom pred iskanjem in tveganjem si lahko vsaj malo razložimo neizrazitost zvrsti, ki so v tujih ateljejih domena igrivega, drznega poskušanja, v filmski risanki in kratkem igranem filmu. Vsaj doslej nam festival ni pokazal niti enega zares popolnega dosežka v teh dveh zvrsteh. V igranem filmu lahko žal govorimo le o precejšnjih spodrsljajih. Vse te misli nam je potrdil tudi tretji festivalski večer s svojim programom.

»Most« Zlatka Sudovića je bil v njem eno boljših del, ki je z obravnavo konkretnega, dovolj smešno žalostnega primera ožigosal našo splošno lagodnost, neprizadetost in pravzaprav konservativnost.

»Vajencev ni več« je dober, informativen film o sedanjih »učencih v gospodarstvu«, ki se kljub novemu, lepšemu poklicnemu nazivu vendarle največkrat šolajo v starih vajenskih razmerah. Tisti, ki so videli češkoslovaški film »Učna doba«, pa so prav nazorno lahko spoznali razliko med lagodnim registriranjem in zgolj verbalistično prizadetostjo ter med pogumno neposrednostjo v razsojanju o vprašanjih izbrane snovi.

»Zapisnik št. 2« Miodraga Jakšića je angažiran, sliki in komentarju celo oster film o neodgovorni površnosti našega gospodarstva. Ostal pa je bolj v mejah televizijske reportaže kot pa filmske dognanosti.

Skrbno zbiranje in proučevanje kinotečnega gradiva ter smiselna montaža sta filmu o veliki demonstraciji Beograda proti pristopu kraljevine Jugoslavije k trojni osi »27. marec« režiserja Miodraga Nikolića dali poleg zgodovinske dokumentarne vrednosti tudi aktualno filmsko učinkovitost.

»Viški ocean« Mata Bogdanovića je kljub mikavnemu posegu v vsakdanje življenje na obalni potniški ladji zaradi nesporazuma oziroma nedoslednosti v izbranem stilu filmaresnice obtičal blizu neuspeha, ko je neprevidno pridružil dokumentarnosti »režirane« sekvence.

»Primer banjaluške gimnazije«, iz katere so zaradi slabega učnega uspeha izključili več kot 130 dijakov, dolgo ni zapustil naših časopisnih strani, ki jih filmska režija Jovana Živanovića prav pridno prelistava. Režiser je zatavval v problemski širini, katero se je namenil obravnavati, in se znašel po naši stari praksi v načelnem brezvetrju — kot se znajdemo vselej, kadar ne moremo (ali pa si ne upamo) poiskati posameznega krivca ali skupine krivcev ter potem pohitimo pavšalno in posplošeno obsojati vse vrzeli v naši družbeni praksi.

»Muzikalno prase« Zlatka Grgića, groteskna zgodba o malomeščanskem nerazumevanju in zgolj koristoljubnem vrednotenju umetnosti, je zgrešila estetski proporc.

Zakaj je Vibin »Piran« v režiji Františka Čapa sploh prišel v uradni festivalski izbor? Listanje po piranskem turističnem albumu je v konkurenci lahko samo opozorilo na izvirno zamisel združitve virtuoznega glasbenega zapisa s pejsažem, ki pa ni doživelo simbioze. Ojstrahova izvedba Tartinijevega Vražjega trilčka je slej ko prej edina in seveda nefilmska vrednota te propagandne turistične razglednice.

»Selitev« Meta Petrovskega je makedonski »Zanigrad«. Elegične so zgodbe o zapuščenih vaseh vedno. To pa za film ni dovolj, morda le za televizijski intermezzo namesto »kratke stanke«.

Že drugi zgrešen, zgolj iz nekritične pretencioznosti porojen je igrani film »Mož in klobuk«. Le stežka in z veliko dobre volje razbere gledalec iz te nejasne etude hotenje po razmišljanju o kulturnem in družbenem snobizmu, o postavljanju simbolov, ki se upirajo biti simboli duševni praznini in domišljavosti.

Sicer pa je danes ponedeljek. Upamo, da se bo z novim delavnikom zbudil tudi film in oblikoval iz preostalih treh festivalskih večerov spodbuden prikaz naših filmskih prizadevanj.

STANKA GODNIČ

Likovna umetnost

Programska retrospektiva

Ob razstavi risb Staneta Kumarja v Celju

So zvrsti likovne umetnosti in so celo življenjski opusi posameznikov, o katerih se s stališča danes modernega ali vsaj prevladujočega pojmovanja moramo vprašati, do kam sega umetnost in kje se začne program: progam sam po sebi, ki na videz brez notranje utemeljitve in povezave izkorišča sredstva in nekatere možnosti likovne umetnosti za svoje cilje in namene. Toda nikjer ne najdemo zagotovila, da je danes razširjeno pojmovanje edino pravilno ali vsaj najbližje pravemu, in tako se je treba pač spustiti v proučevanje medsebojnih koristi in škode v taki združitvi umetnost — program.

Da ne bo nesporazuma: vsako likovno ustvarjanje je tako ali drugače programsko. Toda v tem primeru, ko gre za izbrano retrospektivno razstavo risb akademskega slikarja Staneta Kumarja, ki so jo sprejeli pod streho v celjskem muzeju revolucije, imam v mislih politični in socialni program, kateremu je vsako likovno izražanje, vsako njegovo delo podrejeno.

Stane Kumar je razdelil gradivo v tri skupine, ki predstavljajo tri obdobja: od 1932. leta do začetka vojne, medvojno obdobje in povojno — od 1945. leta pa do lani. Ta razdelitev je pretežno samo časovno orientacijska, kajti v slikarjevem likovnem konceptu se je le zelo malo spremenilo. Pa čeprav je v prvem teh obdobij obiskoval akademijo likovnih umetnosti, pa čeprav je bila vmes vojna in čeprav je po vojni naša grafika ubrala v okviru smeri zahodne kulture nova in dokaj samosvoja pota.

Temu je gotovo razlog program, ki se ga je mladi likovnik Kumar oprijel in ga zreli ne zmore zavreči, ker se je kot star politični delavec, ki je bil večkrat zaprt, med vojno med drugim v internaciji, že davno z njim zlil v pošten lik umetnika, katerega delo je namenjeno res širokim krogom vsaj duhovnih odjemalcev. V takem primeru se mora likovni delavec seveda izogibati vseh dvomljivih poskusov in subjektivno utemeljenih likovnih preoblikovanj, ter se oprijeti in držati tistega izraznega načina, ki bo v smislu programa najširši in najzložnejši most do gledalcev in odjemalcev, katerim je njegovo delo namenjeno. Ni mi treba posebej poudarjati, da je v tem primeru realizem, tako ali drugače izrazno poudarjeni, ali pa samo motivno prebrani realizem tista nit, ki naj sugestivno poveže ustvarjalca in odjemalca.

In tako je Stane Kumar začel s skicami, krokiji in risbami, bodisi s svinčnikom, bodisi s peresom že zgodaj beležiti preproste, vendar svarilne teme, predvsem socialne motive, tempirane na tedanji program delavskega gibanja. Pred gledalčevimi očmi se vrstijo risbe obrazov iz zaporov, portreti viničarjev, invalidi, proletarske matere, brezdomci in se v nekoliko primitivnem, vendar učinkovitem nasprotju merijo z liki tovarnarjev — kapitalistov, s sceno silvestrovanja izvoljene družbe in drugimi. Pa spet spoznamo značilni žandarski obraz, scene iz kolodvorskih čakalnic, figure delavcev, pastircev pa like tedanjih slikarjevih prijateljev — pokojnih slikarjev Danijela Ozma in Vlada Lamuta. V tem obdobju je Stane Kumar tudi zelo živahno sodeloval pri tedanjem naprednem tisku, ilustriral (često pod psevdonimom Vinko Kosmač) časopise in opremljal knjige in brošure. Tega gradiva je toliko, da menda sam ne ve za vse. Je pa enako preprosto, razumljivo in učinkovito kot njegove risbe.

Medvojno obdobje nam poleg drugih motivov, kot so scene iz umika, prizori razsula, postreljeni talci, razvaline in mnoge scene iz taborišč ter prvi, pretežno krajinski in bolj slikoviti zapisi iz partizanskega življenja v Beneči in Reziji, prinese tudi dve, tri v internaciji izjedkane, majhne grafične plošče. Dokaz iznajdljivosti in v vseh okoliščinah delavnega duha!

Zadnje obdobje je v tem grafičnem, risarskem gradivu problematično. Program je — vsaj navidez — izpolnjen in zdaj socialni realist riše in beleži poglede v delavnice, na delovišče na prostem, sicer pa pretežno krajinske vtise. In zdi se, vsaj po razstavljenem gradivu, da čim manj je zavzet s programom, tem več je v njegovih risbah širšega zajemanja in že prvih jasnih slikovitih poudarkov. Zdaj so tudi razmere godne za slikarstvo in od tega zadnjega, novega izhodišča v risbah zlasti s peresom in tušem, se odpira na tem področju nova pot. Posamezne njene odlomke pa smo že imeli priložnost spoznati na občasnih skupinskih razstavah, ki se jih je Stane Kumar s svojimi deli še dovolj pogosto udeleževal.

J. MESESNEL

BOOTH TARKINGTON

ALICE ADAMS

33. nadaljevanje

Gospa Adams ji je vneto, skoraj strastno pritegnila. »Vendar si enkrat prav povedala o njem; prav to je! Tam gori sedi pogreznjen v svojo trmo in naju pusti, da garava tule v kuhinji, ko bi lahko, če bi hotel — če bi samo z mezincem mignil —«

»Oh, pojdi no, pojdi!« jo je zavrnila Alice in se zasmejala. »Z mezincem pa celo tovarne kleja ne postaviš!«

Gospa Adams je menda že hotela odvrniti, da besedne prispodobe ne gre jemati do pičice natančno, ko se je zdajci oglasil hišni zvonec in ji preprečil odgovor.

»Na, kdo pa misliš, da je?« se je glasno začudila; potlej se ji je obraz zjasnil. »Ah — ali ni mister Russell vprašal, če lahko —«

»Ne, nocoj ne bi prišel,« je rekla Alice. »Najbrž je ‚veliki' J. A. Lamb; ponavadi se ob četrtkih ustavi za trenutek, da povpraša, kako je kaj z očetovim zdravjem. Pojdem odpret.«

Odložila je predpasnik in šla proti hišnim vratom z zamišljenim izrazom. Nedoločno je mislila na tovarno kleja in je bila radovedna, ali utegne biti navsezadnje »kaj na tem«. Če je imela mati prav glede širokih možnosti, ki jih ponuja Adamsova skrivnost — a dlje kot do tu Alice tokrat ni prišla v svojih ugibanjih o tej stvari; ta ugibanja ji je zmotila deloma misel, da njen oče najbrž tako in tako nima dovolj denarja za tako podjetje, deloma pa jih je preprečilo to, da je vtem že dospela do hišnih vrat.

12. poglavje

Odličen star gentleman, ki se je prikazal njenim očem, ko je odprla vrata, je bil brškone zadnji veletrgovec v Ameriki, ki je nosil brado. Njegova brada je bila bela kakor sneg, kratko pristrižena s skrbno natančnostjo, medtem ko je bil mož pod nosom in na licih gladko in sveže obrit in se mu je od tega koža rožnato svetila. Ta negovana bela brada, bela vestija, bela kravata, obleka iz odličnega sivega blaga, udobni in bleščeče pološčeni čevlji in širokokrajen klobuk — vse to je izdajalo možakarja, ki je našel svoj slog v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja in se ga je posihmal zvesto držal. V letnikih starih revij iz tiste dobe bi ga lahko našli na odtisih lesorezov kot »tipičnega bostonskega trgovca«. Thomas Nast, ameriški karikaturist iz prejšnjega stoletja, bi ga bil lahko narisal kot častivrednega politika. Bilo mu je osemdeset let, a je bil čil in trden, nič podoben starcu; njegovim švigajočim očem, še vedno brez senc in mladostno bistrim, ni nič ušlo.

»Glej, glej, glej!« je spregovoril prisrčno. »Prav nič manj mični kakor prejšnji teden, kot vidim, gospodična Alice, torej lahko domnevam, da niste imeli skrbi zastran očka. Mladi mož se bliža okrevanju, kajne?«

»Veliko bolje mu je; zdaj sedi zgoraj, gospod Lamb. Ne boste vstopili?«

»Hja, ne vem, nemara pa bi.« Obrnil se je in zaklical proti paru žarečih kolobarjev kraj pločnika: »Koj pridem, Billy!«, in v temi se je razločil obris šoferja, ki je stal pri avtomobilu in salutiral v odgovor, ko je stari gentleman stopil v vežo. »Menite, da še ne sprejema obiskovalcev, kajneda?«

»Precej krepkejši je, kakor je bil prejšnji teden, ko ste se oglasili pri nas, ampak bojim se, da ni dovolj primerno opravljen.«

»‚Primerno opravljen?'« Starec jo je šegavo zavrnil. »Neumnost! Dosti bolnikov sem že gledal. Dobro vem, kakšni so videti in kako jim prija, če se zarijejo v kup starih odej in pregrinjal. Zastran tega naj vas nič ne skrbi, gospodična Adams, če menite, da me želi videti.«

»Seveda, samo če —« Alice se je obotavljala; potlej je hitro dopolnila: »Seveda si vas zelo želi videti in prav lahko vas sprejme, če se potrudite gor.«

Stekla je po stopnicah pred njim in je še utegnila potegniti kvačkani šal z očetovih ramen. Zamotan kakor ponavadi, je sedel pri mizi in bral večernik. Ko pa se je na vratih prikazal njegov delodajalec, se je na pol privzdignil, kakor da bi hotel vstati in mu stopiti naproti v pozdrav.

»Boš sedel pri miru!« ga je nahrulil starec. »Kaj pa misliš? Ne veš, da si šibek ko mače? Ali se ti mar zdi, da človek, ki je tako dolgo bolan, kakor si ti, ni šibek ko mače? Kaj se pa trudiš, da bi mi pokazal vljudnost?«

Adams je hvaležno zadrževal stisk roke, ki je spremljal ta vprašalni nagovor. »To je zares neznansko lepo od vas, gospod Lamb,« je rekel. »Gotovo vam je Alice že povedala, kako zelo vsa naša družina ceni, da prihajate sem tako redno in se zanimate, če gre tej vreči starih kosti kaj na bolje. Mar nisi, Alice?«

»Da, očka,« je odgovorila in se obrnila, da bi odšla, a jo je Lamb ustavil.

»Kar ostanite, gospodična Alice; saj ne bom dolgo. Vem, kako bolnika vznemiri, ko jih prvič obišče kdo drug razen domačih.«

»Vi me že ne vznemirjate,« mu je zatrdil Adams. »Veliko bolje se bom počutil zdaj, ko sem vas videl, gospod Lamb.«

Obiskovalec se je zasmejal s hripavim, vendar prisrčnim in pomirjajočim smehom, prav takim, kakor je bilo tudi njegovo govorjenje. »Takole se mi dobrikajo vsi moji dečki, vidite, gospodična Alice,« je rekel. »Mislijo, da jih ne bom priganjal k delu, če se mi lahko kako priliznejo. Kar povejte očku, da ne bo nič iz tega; mene že ne bo ganil s tem, da se pretvarja, kako rad me vidi, pa čeprav je bolan.«

»O, saj nisem več bolan,« mu je zagotavljal Adams. »Mislim, da bom najkasneje čez deset dni spet na svojem mestu.«

»No, čakaj, naj se ti nič ne mudi, Virgil; nič naj se ti ne mudi. Ti si le odpočij; le odpočij si.«

To je priklicalo Adamsu na ustnice slaboten smehljaj, ki ni bil brez nekakšnega samoljublja, prav tako slabotnega. »Zakaj?« je vprašal. »Menda mislite, da teče delo v mojem oddelku kar samo, kajne?«

Njegov delodajalec je odgovoril s ponovnim hripavim smehom. »Glej, glej, glej!« je vzkliknil in potrepljal Adamsa po rami z rdečkasto roko. »Poslušajte no tega mladeniča, gospodična Alice, ali ga slišite! Misli, da nih en sam hip ne moremo brez njega! Prav zares, tale vaš očka je prepričan, da bo vsa tovarna zgrmela na kup, če ni njega zraven, da jo drži pokonci! Zmeraj sem ga imel na sumu, da si veliko domišlja, zdaj pa vidim, da si res!«

Adams je bil videti skrušen. »No, ni mi všeč občutek, da zastonj dobivam plačo.«

Zakaj tako?

Nespametno gospodarjenje

V Mariboru je zraslo veliko stanovanjskih blokov in naselij. V teh naseljih in v posameznih stanovanjskih blokih imajo kurilnice za centralno kurjavo. Skoraj povsod ugotavljajo, da za kurilniške naprave v nekaterih blokih slabo skrbijo. Zaradi tega nastaja gmotna škoda. Razprave na posameznih hišnih svetih kažejo, da prav tako nihče ne skrbi za kvalifikacijo kurjačev. Na kotlarne vpliva dejstvo, da v nekaterih stanovanjskih blokih vsako leto menjajo kurjača. V zadnjem času smo slišali predlog, da bi kazalo tudi v Mariboru oživiti misel na toplarno. O toplarni smo pred leti že slišali razne razprave, vendar je pozneje zadeva zamrla. Vsekakor se bo moralo s to problematiko ukvarjati tudi novoustanovljeno stanovanjsko podjetje in nekaj ukreniti za pametno uporabo kurilniških naprav.

M. KOS

SLOVENSKA BISTRICA

Dve novi taborniški enoti

V občini Slovenka Bistrica so spet oživili odred Črno jezero, ki ima pod Pohorjem tudi svoj dom. Delo je pred nekaj leti zamrlo zaradi medsebojnih sporov tabornikov. Razen bistriškega odreda bo odslej delala tudi občinska taborniška zveza.

Za tabornike so se zavzeli tudi v Poljčanah, kjer sta posredovali šola in osnovna organizacija ZK, da so znova obudili odred Zelenega boča, ki je prenehal delati pred dvema letoma.

Oba odreda sta bila prej partizanska, zato upajo, da bosta potem, ko bosta zaživela, lahko izdatneje pomagala tudi mladim enotam v Makolah in Studencih.

S tema dvema novoustanovljenima enotama je zdaj v Sloveniji 168 odredov in čet, od katerih pa se s častnim naslovom stalnega partizanskega odreda ponaša le 12 najboljših taborniških odredov.

AL

Kompas vas vabi na izlet na Zelenico. Restavracija in izposojevalnica smučarske opreme na platoju vam bosta dobro postregli, gorsko sonce vas bo ogrelo!

»VZORČNE« MONTAŽNE HIŠE — Tako so imenovali graditelji treh montažnih stanovanjskih hiš, ki so jih zgradili očitno s preveč izdatno pomočjo podjetja. Vzorčne montažne hiše so gradili tudi z motivacijo, da imajo reklamni namen, kar naj bi povečalo interes kupcev za te objekte. Toda najeti brezobrestni krediti v podjetju in nesprejemljivi privilegiji so pomenili slej ko prej globoko seganje v žep vsemu kolektivu. Kako bi si sicer lahko razlagali tudi nenormalno nizke osebne dohodke neposrednih proizvajalcev.

Foto: B. Borovič

V ljudski miselnosti je to — tatvina

Kdo je kriv za okoriščanje v obratu za lesno predelavo KIK »Pomurka«

V obratu za gozdno in lesno gospodarstvo kmetijsko-industrijskega kombinata »Pomurka« v Murski Soboti se je začel odvijati hudo zavozlan klobčič, ki kaže na neodgovorno izkoriščanje službenega položaja posameznih vodilnih ljudi in na okoriščanje širšega kroga oseb, katerih dejanja nasprotujejo osnovnim moralnim načelom v odnosu do družbene lastnine in ne nazadnje koristim kolektiva samega.

Večina niti bolj ali manj legaliziranega pretapljanja dobrin v korist posameznikov pelje, žal, tudi v tem primeru k pročelju delavskega samoupravljanja, izza katerega so krojili notranje zakone, ki so se sprevrgli v praksi v komaj dojemljive oblike in odtenke »samopomoči«, kar je omogočilo nekaterim članom kolektiva in tudi ljudem zunaj obrata, da so v taki ali drugačni obliki speljali vodo na svoj mlin.

Donosne kupčije

O čudnih manipulacijah z lesom v obratu za gozdno in lesno gospodarstvo v Soboti so ljudje že dlje šušljali. Sicer pa ni bila več nobena skrivnost, da so v obratu razvili tak sistem prodaje lesa članom delovnega kolektiva, ki je omogočal vsem graditeljem stanovanjskih hiš nakup gradbenega lesa po znižani ceni osem tisoč dinarjev za kubični meter. Posebna komisija, ki jo je bil imenoval delavski svet, je ves čas imela polne roke dela, saj je bilo za kvalitetni les iz goričkih gozdov veliko povpraševanje.

Vse bi bilo v redu in prav, če večina kandidatov za nakup hlodovine ne bi krepko presegla dovoljene količine 15 kubičnih metrov lesa, saj se je na vrh seznama te svojevrstne trgovine vpisal najbolj podjeten član kolektiva kar s 42 kubičnimi metri odkupljenega lesa.

Vnema za nakup takih količin hlodovine bo bralcu dovolj razumljiva, če zapišemo, da so posamezni člani kolektiva ta les prodajali z velikim prebitkom nazaj — lastnemu podjetju.

Kako? Na žagah tega obrata so hlodovino razžagali in na veliko prodajali razžagani les nazaj podjetju do 60 tisoč (!) dinarjev za kubični meter. Razlika seveda ni bila majhna, saj so po podatkih službe družbenega knjigovodstva premeteni prekupčevalci zaslužili več kot devet milijonov starih dinarjev. Samo pri komercialnem direktorju je bil čisti zaslužek 468.138 S dinarjev . . .!

Vso pomoč graditeljem hiš!

V glavnem je bilo to geslo motiv za razne oblike špekulativnega okoriščanja z materialom in za najemanje brezkompromisnih kreditov. Naj navedemo, da so samo trije vodilni uslužbenci najeli skupno 4,5 milijona dinarjev brezobrestnega kredita in kar je še najbolj nevzdržno — ta denar je šel iz naslova obratnih sredstev prav takrat, ko se je kolektiv zaradi slabih proizvodnih možnosti in nesodobne strojne opreme otepal na domačem in na tujih tržiščih s perečim rentabilnim poslovanjem.

S pismenimi ali celo ustnimi pogodbami vodstvo tega obrata ni privolilo v finančno nevzdržne aranžmaje samo znotraj podjetja, ampak so bili raznih »usluge« deležni tudi ljudje zunaj kolektiva. Družbena kontrola je ugotovila številne prodaje pohištva in razne opreme tudi zunanjim kupcem globoko pod lastno proizvodno ceno, kar zgovorno kaže na to, da je v podjetju razen slabe notranje organizacije v celoti zatajil tudi nadzor nad prodajo.

Dolžnikom se ne mudi

Članom kolektiva, ki so najemali kredite, se prav nič ne mudi z vračanjem. Sicer ob letni realizaciji 1,3 milijarde dinarjev neporavnane terjatve ob koncu minulega leta v višini 170 milijonov dinarjev ne bi bile osamljen primer, če na dolgem seznamu dolžnikov ne bi bilo precej članov kolektiva, ki dolgujejo podjetju milijonske zneske.

Ker za dolžnike v podjetju pri vračanju kreditov v nobenem primeru ne velja kot pogoj ustrezna obrestna mera, niti ne obračunavajo zamudnih obresti, je razumljivo, da v tako domačem poslovanju ni težavno ribariti v kalnem.

Zanimiv je tudi sistem obračunavanja potnih stroškov v tem obratu. Posamezniki so po kdo ve kakšnem ključu dobivali na račun potnih stroškov akontacijo, kar prakticirajo že več let. Samo direktor obrata je ob pregledu družbene kontrole vrnil 223.800 dinarjev prebitka oziroma preveč vzete akontacije.

Velika in mala žlica

Velika žlica, s katero v tem obratu zajemajo posamezniki, ne povzroča med delavci negodovanja samo zaradi očitno privilegiranega položaja ljudi na upravi in posameznikov v proizvodnji, ampak tudi zaradi hudo deformiranih meril nagrajevanja.

Medtem ko so mesečni prejemki kurirke na upravi šestdeset tisoč dinarjev in več, prejemki 32 delavcev v soboški proizvodni enoti v februarju letos, razen dveh primerov, niso presegli štirideset tisoč dinarjev. Razen tega so delavcem v proizvodnji »pozabili« minuli mesec izplačati 15-odstotno razliko na račun zvišanih osebnih dohodkov. Kdo bi se tedaj čudil, če so delavci pred dnevi prekinili delo in odločno zahtevali pojasnila odgovornih ljudi.

Sicer pa vodilni ljudje v tem obratu dolgujejo odgovor kolektivu že od junija lani, ko so na sestanku osnovne organizacije ZK prvikrat odločno načeli probleme proizvodnje, delovne odnose in osebno okoriščanje posameznikov.

Morda bi se vrč razbil že prej, če med 27 člani Zveze komunistov ne bi bilo nekaj ljudi neposredno prizadetih. Očitne pomanjkljivosti so zato ponovno vzburkale duhove na letni konferenci osnovne organizacije ZK konec decembra lani, ko je občinski komite ZKS v Soboti še bolj odločno postavil v ospredje zahtevo, naj stvari dokončno razčistijo.

Do resnice je samo ena pot

Tega se zaveda večina članov kolektiva, čeprav so pred dnevi na sestanku osnovne organizacije poskušali posamezniki speljati razpravo na stranpot. No, ugotovitve službe družbenega knjigovodstva in odločnost občinskega vodstva ZKS sta bistveno prispevala k temu, da so sprejeli več sklepov, o katerih bo razpravljal te dni tudi delavski svet.

Ne glede na odločitve organov je kazno, da so sklepi osnovne organizacije ZK neodložljiva naloga, ki zahteva brezkompromisno ukrepanje. Razen kazni, ki jih je izrekla osnovna organizacija trem vodilnim uslužbencem, je v ospredju tudi sklep, da bodo komunisti podrobno seznanili člane delavskega sveta z razmerami v podjetju, ki zahtevajo v tem obratu odločne ukrepe, med drugim tudi odstavitev direktorja in še treh vodilnih uslužbencev.

Osnovna organizacija nadalje predlaga delavskemu svetu, naj skupina strokovnih delavcev zaradi perečih gospodarskih problemov preuči nadaljnji obseg delovanja in organizacijo obrata. Izogniti se ne bo moči tudi izterjavi dolžnikov, razčiščevanju nastalih razlik pri obračunavanju raznih del in uslug, povračilu nepravičeno prejetih zneskov na račun akontacij potnih stroškov ipd. Predlagajo tudi takojšnjo izpopolnitev pravilnika o nagrajevanju, nova sistemizacija delovnih mest pa naj bi dokončno razčistila sedanjo kadrovsko zasedbo, ki kaže na to, da so ob odpuščanju neposrednih proizvajalcev pred nedavnim prezrli tudi možnost skrčenja režijske službe.

BORO BOROVIČ

Priložnost za plinarno

V Mariboru bi jo lahko naglo obnovili

Plinarna v Pančevu je pripravljena prodati mariborski plinarni napravo za predelavo butana ali metana v plin. Zmogljivost te naprave je 12.000 kub. metrov na dan s tem, da ima tudi hladno rezervo v enaki količini. Pančevska plinarna je to napravo preko Energoinvesta uvozila iz Francije, vendar ni uresničila svoje obnovitve.

Zato je to zelo ugodna priložnost za mariborsko plinarno, da bi se modernizirala. Pri tem bi prihranili devize za uvoz te opreme in hitro uresničili rekonstrukcijo. Če bi takoj zagotovili denar (blizu 350 milijonov S dinarjev), bi preurejena modernizirana plinarna v Mariboru lahko začela obratovati že v začetku prihodnjega leta. Naprava bi stala kakih 220 milijonov dinarjev, medtem ko bi druga sredstva potrebovali za rezervoarje za butan in za gradbena dela. Mariborska plinarna ima blizu 50 milijonov lastnih dinarjev, medtem ko bi drug denar zagotovila s pomočjo kredita in s finančno pomočjo Industrije nafte v Zagrebu, ki je zainteresirana za to investicijo. V tem primeru bi si to zagrebško podjetje zagotovilo odjemalca za svoj plin.

Sedaj pridobivajo v mariborski plinarni plin iz premoga. Po 1 kub. metru plina dosegajo okrog 3600 kalorij, medtem ko bi z novo napravo dosegli okrog 4200 kalorij. Z novo napravo bi v plinarni odpadlo onesnaženje ozračja in odpadnih vod, kar sta sedaj dva težavna problema v proizvodnem procesu. Domače vrste premoga v glavnem ne ustrezajo za plinarno, ki je zaradi tega lani uvozila blizu 4000 ton premoga v vrednosti okrog 52.000 dolarjev. Ta devizna sredstva bi odslej lahko prihranili. Sedanji plin je slab in povzroča kritiko gospodinjstev in industrijskih potrošnikov. To ni čudno, saj je plinarna stara več kot sto let. Z ureditvijo nove naprave v mariborski plinarni odpade tudi dovoz premoga. V stanovanjskih blokih pa bodo lahko gradili manjše prostore za shranjevanje premoga.

Zaradi pomanjkanja plina mariborska plinarna ne more ugoditi vsem potrošnikom. Ne morejo dovoliti, da bi v kopalnicah montirali toplovodne avtomate. Nekatera stanovanjska naselja v Mariboru so zaradi tega ostala brez plinskih naprav.

M. K.

Kaj je pokopalo »Kovo« na Vranskem?

Od 147 zaposlenih jih samo še 38 dela v podjetju

Da, kaj jih je pokopalo? se v vsakdanjem jeziku marsikdo vpraša. Pa je prepozno za taka vprašanja! Nemara bi se morali v občini Žalec pred leti vprašati, kaj utegne pokopati kovinsko podjetje na Vranskem. Nemara slepo zaupanje? Vizija o velikem dobičku? Usmiljenje? . . . Takih in podobnih vprašanj bi sedaj, ob neslavnem koncu obrtnega podjetja KOVO lahko našteli še nič koliko. Podjetje je v likvidaciji — resna stvar — in 15. aprila bo njegovo premoženje prodano na dražbi.

Zadnjega dejanja kajpak vsi delavci ne bodo pričakali na pragu delavnic, v katerih so toliko let delali in ustvarjali aktivo. Večina njih, več kot 100 od skupno 147 zaposlenih, si je poiskala delo drugod in vse kaže, da tudi od preostalih nihče ne bo ostal na cesti.

In kdaj je začel voz drseti navzdol?

»Kovo« Vransko (predaleč nazaj sicer ne kaže obujati zgodovine) je do pred dvema letoma poslovalo še kar v redu. Ljudje so tu dobili delo in zaslužek. Lotevali so se marsičesa, tudi najtežjih del, npr. celo proizvodnje opreme za ladjedelnice. Konec 1963. leta je vodstvo podjetja sklenilo z renomiranim trgovskim podjetjem »Metalka« v Ljubljani »velik« posel: pogodbeno proizvodnjo strojev za spenjanje sadnih zabojčkov. S proizvodnjo teh strojev je po naročilu »Metalke« začelo podjetje Vukomerič — sedaj opšta poljoprivredna zadruga Velika Gorica. Ker pa očitno vsa reč ni šla tu tako gladko in zadovoljivo, so »Metalkini« režiserji sklenili pridobiti podjetje na Vranskem za prevzem začete proizvodnje spenjalnih strojev. Tu so se potem zavzeto lotili posla, vendar se je že kar na začetku zataknilo. Patent domačega avtorja iz Velike Gorice nikakor ni funkcioniral in sam avtor je 6 mesecev brez haska popravljal svoj izum v delavnicah »Kova« na Vranskem. Tudi dokumentacija ni bila popolna, kot je zahtevala pogodba. Na Vranskem so začeli izdelovati 1000 spenjalnih strojev, tako da predstavljajo začetni, na pol izdelani in skoraj gotovi pa neuporabni spenjalni stroji skupno vrednost 157 milijonov S din. Vanj je »Kovo« vlagalo denar iz vseh mogočih virov, tako da jim je lani zmanjkalo denarja celo za plače. »Zaupali smo Metalki,« pravijo na Vranskem in v občinski skupščini Žalec. »Kje pa naj mi vzamemo toliko strokovnjakov, da bi preverjali računico, ki jo je predložila Metalka, znana po svojih eksperimentih?« je slišati v občini.

Kadar se je v »Kovo« zataknilo zaradi strojčkov, so zmeraj napeli vse moči in poiskali denar, da bi potem vso zadevo spet spravili z mrtve točke. Toda teh postaj je bilo čedalje več in vizija o velikem dobičku je počasi bledela. V občinski skupščini so večkrat z usmiljenjem obravnavali problem »Kova« in da bi jim pomagali premostiti »nastale težave«, je podjetje vsake toliko časa dobilo »injekcijo«; celo za kritje osebnih dohodkov. Vzdrževanje nezdravega se je tako s pomočjo od zunaj podaljševalo, namesto da bi bilo temu konec že davno prej.

Očitno je vsekakor, da so obrtno podjetje »Kovo« na Vranskem definitivno pokopali ponesrečeni spenjalni stroji (prva serija 10 strojev bo predvidoma sposobna šele sedaj?!). Toda Metalkina tožba za skupno 100 milijonov starih dinarjev je proti koncu minulega leta sprožila usodni plaz na »Kovo«. Neizpolnjevanje pogodbe, nelikvidnost in skoraj nikakršne možnosti za sanacijo razmer so pripeljali kovinsko podjetje na Vranskem do likvidacije. Zanjo je krivih, mimo vodstva podjetja, tudi več botrov od zunaj.

F. KRIVEC

CELJE

Enotna zveza organizacij ZZB

V soboto je bila v Celju ustanovna skupščina ZZB NOV celjske občine, v kateri bodo odslej v skladu s statutom, sprejetim na V. kongresu, delovale organizacije borcev NOV, vojaških vojnih invalidov ter rezervnih oficirjev in podoficirjev. Zlasti so delegati na skupščini govorili o nalogah zveze pri razvijanju tradicij narodnoosvobodilnega boja, pri urejanju še neurejenih stanovanjskih problemov borcev in o večjem angažiranju mlajših rezervnih oficirjev in podoficirjev za vojno strokovno izobraževanje. Pri urejanju stanovanjskih vprašanj so imeli v celjski občini doslej vse razumevanje in je ostalo le še 70 primerov nerešenih. V ta namen ima letos zveza na voljo 107 milijonov S din, ki jih bo razdelila članom v obliki udeležbe za najetje kreditov. Del sredstev naj bi namenili tudi za posojila kmetom-borcem za popravila kmečkih domov.

Skupščina je med drugim opozorila na nekatere nepravilnosti med člani ZZB v celjski občini, kot so egoizem, karierizem in hlastanje po materialnih dobrinah. Take pojave organizacija ostro graja in jih bo treba v prihodnje, če bi se posamič še pojavljali, v kali zatreti.

F. K.

Peš iz Zagreba v Sudan

Devetmesečno potovanje Mirka Mirkoviča

V petek je v koprskem pristanišču pristala ladja »Mlava«. Z njo se je vrnil v domovino tudi 29-letni Mirko Mirkovič iz Zagreba, ki je lani junija krenil na dolgo potepanje po deželah Bližnjega vzhoda. Ta pot ne bi bila nič posebnega, saj so po Turčiji, Grčiji, Libanonu, Jordanu, Egiptu in Sudanu potovali že številni potniki, vendar pa je eden redkih, ki je šel na tako dolgo pot peš.

»Ker sem že 15 let planinec in že sedem let alpinist, sem sklenil, da krenem na pot po hribih. Iz Zagreba sem čez Gorski Kotor prišel do morja, tu pa ob morju čez Lovčen do Skopja. Ker mi je že na poti po Jugoslaviji zmanjkalo denarja, sem v Skopju začel delati na bencinski črpalki. Nekaj časa sem delal, si nakupil hrane in s tremi tisočaki v žepu krenil v Grčijo.

MIRKO MIRKOVIČ: »Najraje bi šel okrog sveta! Potujem zato, ker ima to zame veliko vrednost, ker me to osrečuje . . .«

Foto: S. Busić

Povzpel sem se na Olimp, potem pa preko Aleksandropolisa odšel v Carigrad. Dva dni sem se potepal po tem velemestu, zmanjkovalo mi je hrane, denarja ni bilo . . .

Srečal sem nekega Jugoslovana in podaril mi je sto turških lir. S tem denarjem sem vzel pot pod noge in jo v nekaj dneh primahal do Ankare. Spet sem se zaposlil, nekaj zaslužil in sklenil, da se povzpnem na Ararat, kar se mi zaradi snega in ledu ni posrečilo.

Potem sem šel do Alepa in od tu nadaljeval pot v Damask, od tu pa preko Amana v Jeruzalem. Nato sem z avtostopom odpotoval do Bejruta v Libanonu. Imel sem srečo — v pristanišču je bila ravno jugoslovanska ladja »Kanavelič«, ki me je vzela s seboj do Port Saida, odkoder sem odkorakal v Kairo.

V Egiptu sem si ogledal zgodovinske znamenitosti in se potem ob Nilu podal proti Sudanu, čeprav nisem imel sudanskega vizuma. Do meje me je za en egiptovski funt pripeljala beduinska karavana.

Kljub prejšnjemu zatrjevanju, da bom lahko šel v Sudan tudi brez vize, me na meji niso pustili naprej. Z neko karavano sem se čez puščavo vrnil v Egipt in se ob Nilu počasi vrnil v Kairo, od tu pa spet v Port Said.

Jugoslovanskim pilotom, ki v Port Saidu vodijo ladje, se imam zahvaliti, da sem se že nekaj dni zatem vkrcal na »Mlavo«, ki me je v nekaj dneh pripeljala do Kopra,« je končal pripoved nekoliko utrujeni popotnik.

»Koliko pa vas je stala tako dolga pot?«

»Ko sem šel pred osmimi meseci iz Jugoslavije, sem imel v žepu tri tisočake, v nahrbtniku pa precej hrane. Ko sem se v Kopru izkrcal, sem imel v žepu dva dolarja in nekaj hrane. Torej sem skoraj na istem. Res pa sem na poti precej denarja porabil — največ za vizume, ki so za nekatere države nerazumljivo dragi.«

»Vaši načrti? Boste še potovali?«

»Kljub tako dolgi poti se počutim tako dobro, da bi pot najraje še nadaljeval. Če se mi bo posrečilo zbrati sredstva, bom res nadaljeval in poskusil priti peš okoli sveta.«

»Vaše potovalne izkušnje priporočajo?«

»Potuj z veseljem, imej s seboj čimmanj prtljage in vse, kar potrebuješ!«

EVGEN JURIČ

IZBIRA NI MAJHNA — Trgovsko podjetje »Povrtnina« je v Mariboru dobro oskrbelo svoje prodajalne z južnim in drugim sadjem. Tako je veliko izbire tudi v kioskU na Trgu svobode v Mariboru, ki je na sliki.

Foto: M. KOS

V nekaj vrstah

ODLIKOVANJE — MARIBOR — Predsednik tezenske skupščine Srečko Ježovnik je minulo soboto iznočil prostovoljnemu gasilskemu društvu Podbrežje red zaslug za narod s srebrno zvezdo, s katerim ga je odlikoval predsednik Tito. To gasilsko društvo je eno najbolj delavnih društev v občini.

M. K.

33 DIPLOMANTOV — MARIBOR — V soboto so na pedagoški akademiji izročili diplome 33 diplomantom te šole. Doslej je na pedagoški akademiji diplomiralo približno 200 slušateljev; med njimi je bilo največ učiteljev s prakso.

M. K.

HLEVE UREJAJO — ŠENTJUR PRI CELJU — V šentjurski občini je čedalje več zasebnih kmetov, ki preurejajo hleve. S strokovnimi nasveti in načrti jim pomagajo strokovnjaki iz kmetijskega kombinata. Kmetje, ki imajo že urejene hleve, pravijo, da imajo zdaj polovico manj dela kot prej.

P. K.

SEMINAR RK — PLANINA PRI SEVNICI — Krajevni odbor RK pripravlja s pomočjo občinskega odbora RK seminar o delu te organizacije. Seminar bo obsegal 20 ur predavanj in praktičnega dela, obiskovalo pa ga bo 20 ljudi.

P. K.

SPREJEM STAREJŠIH ČLANOV — JANŽEV VRH — V tem kraju pri Gornji Radgoni je krajevna organizacija RK sprejela starejše člane. Ob tej priložnosti so jim otroci pripravili kratek program, nato pa so jih pogostili.

F. K.

DIRKALIŠČE POPRAVLJAJO — GORNJA RADGONA — Lanske povodnji so močno prizadele motorno dirkališče. Sedaj so nanj že navozili 2000 kub. metrov gramoza.

F. K.

GOSTINSKI LOKALI — MOZIRJE — Na nedavnem zboru volivcev so vnovič načeli ureditev ustreznih gostinskih lokalov. Zanje je zainteresirano zlasti turistično društvo. Predlagali so, naj bi prostore nekdanje pošte na Glavnem trgu preuredili v gostilno.

R. Z.

SEMINAR — MARIBOR — Društvo livarjev Maribor bo od 18. do 21. aprila priredilo seminar za livarje. Na njem bodo razen domačih strokovnjakov sodelovali tudi livarji iz Poljske.

ZG. VELKA

Živahnost v mladinski organizaciji

Mladinski aktiv v Zg. Velki je v zadnjem času poživil zlasti dramsko dejavnost. Mladinci so naštudirali igro »Domen«, ki so jo uprizorili na domačem odru, z njo pa so gostovali še na osmih odrih v okoliških krajih. Z gostovanji je aktiv zaslužil okoli 150.000 starih dinarjev, ki jih bodo porabili za nadaljnji razvoj dramske dejavnosti.

R. J.

Taki smo

»Tole je pri nas že kar navada,« je rekla in potisnila časnik predme na mizo. »Enkrat na leto, in še takrat spredaj en uvodnik, potem pa vse leto nič drugega kot tole . . .«

S prstom je kazala na male oglase. Vedel sem, da me mora to, kar kaže s prstom, zanimati. So ženske,

Pozabljena „-ica"

ki že same po sebi vzbujajo zanimanje, ker znajo govoriti normalno, ker se zanimajo še za kaj drugega kot za sosede in kosilo. »No, kar preberite,« je rekla.

Bral sem:

»Starejša ženska dobi stanovanje in hrano, če bi pazila triletnega otroka . . . Iščemo gospodinjsko pomočnico, nastop službe s 1. aprilom . . . Za pomoč v gospodinjstvu nudim mlajši ženski kabinet in hrano . . . Za skromno sobico pomagam v gospodinjstvu, dajem tudi instrukcije . . .«

»No, kaj pravite?«

»Mislim, da je to v redu. Nekaj malega je res izkoriščanja, sicer pa . . .«

»Nisva še končala. Tole je samo zaradi primerjave. Spredaj v uvodniku o prazniku žena je precej besed o odnosih, o enakopravnosti žene — in tako naprej. Tule so mali oglasi, ženske dobijo službo in ženske iščejo službo. Zaradi hrane, zaradi kabineta . . . Nič nimam proti gospodinjskim pomočnicam, še zmerom je bolje urejeno življenje v kakšni družini kot životarjenje kje v hribih, kjer je doma premalo prostora. Samo, ali je za nas prostor samo še med malimi oglasi?«

»Ne vem, kako mislite,« sem rekel.

»Mislim, da so tudi ženske hodile v šole, v večerne tečaje, v gimnazije, na fakultete . . .«

»To je jasno. Pri tem menda ni dvoma o enakopravnosti?«

»Nič ni jasno,« je rekla. »Saj za to gre. Poglejte si malo tele oglase, ki so večji, obrobljeni, poudarjeni. No, kar preberite!«

Bral sem:

»Komisija za razpis delovnih mest . . . razpisujemo mesto DIREKTORJA . . . KANDIDAT pod točko 1. mora imeti . . . razpisujemo mesto ŠEFA plansko - analitskega sektorja . . . KANDIDAT mora imeti . . .

Razpisujemo mesto DIREKTORJA komercialnega sektorja . . . KANDIDAT . . . Razpisujemo mesto UPRAVNIKA . . .«

»No, kaj pravite?«

»Mislim, da je to v redu. To so razpisi. Iščejo direktorje, šefe, upravnike, tako je določeno po zakonu.«

»Ste zadnje čase kdaj prebrali, da bi lahko poslala prošnjo tudi KANDIDATINJA? Jaz nisem. Ali je kje napisano »-ICA«? Bi lahko bila namesto direktorja tudi DIREKTOR-ICA? Saj sva rekla, da so tudi ženske šle po malem naprej, v večerne tečaje, na fakultete. Ne?«

S prstom je kazala na razpise komisij. Vedel sem, da me mora to, kar kaže s prstom, zanimati. So ženske, ki že same po sebi vzbujajo zanimanje, ker se zanimajo še za kaj drugega kot za sosede, znance in kosilo. »No, kar poglejte si dobro,« je rekla.

Bral sem — in precej me je bilo sram. Še sreča, da teh slabih občutkov nimajo komisije za razpis delovnih mest, ki tako lepo in skrbno ravnajo po zakonu . . .

D. VRESNIK

KRMNE LADIJSKE MOTORJE
LAMO - 06 N
prodajamo za devize po izjemnih pogojih prek podjetja
BRODOKOMERC, Rijeka
Cena kompletnega motorja z ločenim bencinskim rezervoarjem, fco skladišče Tomos, Koper:
US $ 125.—. Dodatek za podaljšano os: US $ 10.—.
Vse informacije dobite v podjetju BRODOKOMERC, Rijeka. Ker smo predvideli relativno majhne količine za prodajo za devize v naši državi, vam priporočamo, da pohitite z naročili.
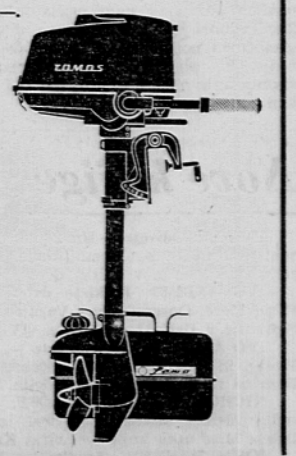
TOVARNA MOTORNIH VOZIL
TOMOS KOPER

LUKA KOPER
V KOPRU
razglaša prosta delovna mesta za:
ADMINISTRATORKO
V KOMERCIALNEM SEKTORJU
POGOJ:
srednja strokovna izobrazba, znanje nemškega jezika, dve leti prakse,
VEČ SKLADIŠČNIKOV
POGOJ:
srednja strokovna izobrazba ali kvalificiran delavec trgovske stroke z najmanj triletno prakso.
Ponudbe sprejema kadrovski odčelek do 1. aprila 1966.
2750

Wirkola pride zanesljivo

Blejska pošta bo posredovala svetu poročila in posnetke iz Planice

LJUBLJANA, 21. marca. — V prostorih planiškega komiteja je te dni izredno živahno, hkrati pa tudi tesno. Na policah in mizah so celi skladi razglednic s posnetki naših skakalcev Pečarja, Eržena in Zajca, razglednice s planiškimi skakalnicami itd. Izredno lepi so pokali iz brušenega stekla in kovinski odlitki čaplje, ki jih bodo prejeli tekmovalci in častni gostje Planice 66 za spomin. V sredo bodo poskusni skoki naših skakalcev na veliki skakalnici, v četrtek pa bo trening za vse udeležence.

Zoran Mrak, predsednik komisije za skoke pri SZS in vodja tekmovanja meni, da bodo število naših kandidatov za smučarske polete zelo skrčili in da bodo na velikanko pripustili le najbolj zanesljive na dosedanjih treningih (na 90 m skakalnici). Strinjamo se z njim, saj bi bilo kakršnokoli tveganje povsem odveč.

Voje Šerbec, predsednik propagandnega odbora je potrdil prijavo novega svetovnega prvaka na obeh skakalnicah in novega svetovnega rekorderja (146 m) Norvežana Björna Wirkole in še enega norveškega skakalca. Po vsej verjetnosti bo to Cristofer Selbekk, eden izmed najboljših smučarskih »letalcev«.

Televizijsko podjetje Columbia Broad Casting, ki bo iz Planice prenašalo polete v ZDA in Kanado, bo jutri sporočilo imena dveh ameriških skakalcev, ki jih bo poslalo v Planico na svoje stroške.

Neposredno bodo po radiu prenašale veliko prireditev v Planici še radijske postaje Berlina (NDR), Frankfurta, Celovca, Beograda, Zagreba in Ljubljane. Novinarji bodo sicer imeli na voljo pet linij za medkrajevne pogovore na blejski pošti in še štiri posebej v hotelu »Park«. Na blejski pošti bodo imeli na voljo tudi poseben telex ter tudi fototelegrafsko postajo za pošiljanje teleposnetkov v katerikoli kraj.

PTT bo imela »leteče« trgovino z znamkami in razglednicami. Filatelistično društvo PTT Ljubljana bo izdalo za Planico 66 poseben spominski ovitek s priložnostnim poštnim žigom. Razen tega si bodo lahko filatelisti nabavili vse serije jugoslovanskih znamk, kar so jih izdali v preteklih dveh letih. Pisma in razglednice bodo lahko obiskovalci Planice žigosali v paviljonu PTT na samem prireditvenem prostoru.

V prodaji bo tudi brošura (po 300 din) z naslovom »Planica včeraj in danes«.

Prostora v posebnih vlakih je še dovolj, vendar je treba pohiteti. Najmanjši »pritisk« je bil doslej na nedeljo, saj je od 15. posebnih kompozicij zasedeno le sedem, medtem ko znaša število prijavljenih za petek za osem vlakov (približno 8.000 oseb vsega skupaj) za soboto pa za 10 vlakov.

Po podatkih, ki smo jih prejeli, je čutiti presenetljivo majhno zanimanje nekaterih šolskih vodstev za Planico in sicer kljub veliki želji učencev ter dijakov, da bi si vsaj v okviru športnega dne ogledali to prireditev, ki jo je mogoče videti le vsaka tri leta.

D. K.

SPORTNA NAPOVED

Dva »velika« srečneža iz Slovenije

V 12. kolu »velike« športne napovedi je bilo 35 dobitnikov z 12 zadetki; vsak dobi po 5.689,68 Ndin. Z enajstimi zadetki je bilo 746 dobitnikov, od katerih dobi vsak po 400,41 Ndin. Skupno je bilo v Jugoslaviji vplačanih 1.991.394 kombinacij (995.697 Ndinarjev).

Iz Slovenije sta dva dobitnika z 12 zadetki, in sicer eden iz Ljubljane, drug pa iz Tolmina. Enajst zadetkov je imelo v Sloveniji 34 igralcev. Skupno je bilo v Sloveniji vplačanih 73.174 kombinacij (36.587 Ndin).

V 12. kolu »male« športne napovedi je imelo 9 zadetkov 338 igralcev, ki dobe vsak po 702,26 Ndin. Skupno je bilo vplačanih v Jugoslaviji za »malo« športno napoved 949.466 kombinacij (474.733 Ndin).

V Sloveniji je 22 dobitnikov z 9 zadetki. V Ljubljani jih je 11, v Celju 1, Izoli 1, Kranju 2, Mariboru 3, Novem mestu 1, Postojni 1 in v Ravnah na Koroškem 2. V SRS je bilo vplačanih za »malo« napoved 46.496 kombinacij (23.248 Ndin).

13. KOLO ŠPORTNE NAPOVEDI	
1. Rijeka : Partizan	1,0
2. Trešnjavka : Velež	0,1
3. Sarajevo : Železničar	0
4. Olimpija : Radnički (N)	1
5. C. zvezda : Beograd	0,2
6. Bosna : Famos	1
7. Istra : Maribor	1
8. Varteks : Šibenik	1
9. Borac : Sloboda	0,2
10. Split : Celik	2
11. Rudar : Lokomotiva	0,2
12. Zadar : Borovo	2

MALA NAPOVED	
1. Rijeka : Partizan	1,0
2. Trešnjevka : Velež	0,1
3. Sarajevo : Železničar	0
4. Olimpija : Radnički (N)	1
5. C. zvezda : Beograd	0,2
6. Radnički : Spartak	1,0
7. Lovćen : Sutjeska	0,2
8. Trepča : Proleter	0
9. Sloboda : Sloga	1,0

Obvestilo

TEHNIČNA KOMISIJA ORGANIZACIJSKEGA KOMITEJA PLANICA 66 obvešča svoje sodelavce, da se zglasijo v domu Planica v času kakor sledi:

Nosilci zastav sodelujočih držav v četrtek, dne 24. 3. ob 8. uri. Ostali pripravljalci skakalnice ob 18. uri istega dne. Merilci dolžin in redarji v četrtek, dne 24. 3. 1966 prav tako ob 18. Vsi ostali povabljeni sodelavci po razporedu, ki so ga sprejeli.

TEHNIČNA KOMISIJA

Reprezentanca za London

LJUBLJANA, 22. marca. — Po državnem namiznoteniškem prvenstvu v Zagrebu sta zvezna kapetana ing. Stanko Rebolj ter Borivoje Popovič določila reprezentanco za evropsko prvenstvo v Londonu, ki bo od 13. do 22. marca. Moško vrsto bodo sestavljali: Ištvan Korpa, Edvard Vecko, Vojislav Markovič, Anton Stipančič in Dragutin Šurbek, rezerva Zlatko Čordaš, žensko pa Cirila Pirc in Tatjana Ječmenica. Moška reprezentanca je takoj po državnem prvenstvu odpotovala v Beograd na testiranje, 23. t. m. pa bodo reprezentanti določeni za London začeli s skupnimi pripravami na Paliču pri Subotici, kjer bodo ostali do začetka prvenstva. Moška vrsta je v skupini z Italijo, Švico in Luxemburgom ter ji je odprta pot v zaključne dvoboje, medtem ko čaka žensko težko srečanje z NDR. Za nosilca skupine je določen samo Korpa pri posameznikih, ki je tudi eden izmed nosilcev skupaj z Veckom v disciplini parov.

Šurbek je v prvi skupini skupaj z nosilcem Johanssonom, Stipančić je v tretji skupaj z Alserjem, Markovič v peti, ki jo vodi Miko, Vecko pa je v osmi, skupaj z Amelinom. (dn)

Trije dnevi na Zelenici

Mladinsko državno prvenstvo v alpskih disciplinah na Zelenici se začne jutri ob 18 uri s slovesno otvoritvijo pred restavracijo Kompasa na Ljubelju. Ob 19. uri bo prav tam tudi prva seja vodij posameznih ekip. Prireditelji obveščajo udeležence, da bodo sprejemali zadnje prijave do jutri s sklepom ob 17. uri Vsi udeleženci državnega prvenstva bodo prejeli ob prihodu v Tržič vse potrebne informacije v pisarni turističnega društva.

Spored državnega prvenstva:

— četrtek: ob 10. uri non stop, ob 14. veleslalom;
— petek: ob 10. uri smuk;
— sobota: ob 9. uri slalom.

Uspeh mladih smučarjev iz Kranjske gore

KRANJSKA GORA, 21. marca. Mladi alpski tekmovalci iz Kranjske gore so se vrnili z mladinskega prvenstva tirolskih pokrajin v veleslalomu, ki je bilo v soboto na Passo Giovo pri Meranu. Med 80 tekmovalci so Kranjskogorčani dosegli nekaj zelo dobrih rezultatov. Pri mlajših mladincih se je Tomaž Bernik s časom 1:03,1 uvrstil na prvo mesto. Janko Košir pa je bil šesti s časom 1:11,5. V konkurenci mladincev je bil Anton Albreht šesti — 1:05,0. Jani Pogačnik pa 21. s časom 1:42,9.

V ekipni konkurenci je Kranjska gora med 12 klubi zasedla četrto mesto. Navdušil je zlasti Jani Pogačnik, ki je imel na progi najboljši vmesni čas, vendar je kakih sto metrov pred ciljem nerodno padel in se moral zadovoljiti z 21. mestom.

Lep uspeh mladih tekmovalcev iz Kranjske gore gre zlasti pripisati načrtnemu delu alpske smučarske šole, v kateri že tri leta zbirajo mlade talente.

ELVERUM — Rokometna reprezentanca ČSSR je premagala Norveško 22:20 (10:7) in se uvrstila skupaj z Norveško v finale svetovnega prvenstva.

ZMAGOVITA EKIPA. — Šahovska reprezentanca Ljubljane, ki je zmagala na prvenstvu slovenskih mestnih reprezentanc (24), s pokalom občinske skupščine Brežice. Foto: E. ŠELHAUS

Novost: množičnost po ekipah

Dr. Mirko Pak, novi sekretar AZS o atletiki pred novo sezono

Atletska zveza Slovenije je bila zadnje tedne zelo prizadevna. Analizirala je pomanjkljivosti v pretekli sezoni, ugotavljala napake in pripravila niz ukrepov, da bi v atletiki hitreje napredovali. Dokončno je bil sprejet nov tekmovalni sistem, v katerem sta poglavitni tekmovanji: **»Atletski pokal Slovenije« za vse kategorije in novo — tako imenovano »množično« ekipno prvenstvo Slovenije po normah.** Dopolnjen je bil tudi koledar tekmovanj, pripravljene propozicije vseh republiških prvenstev itd.

Da bi se podrobneje seznanili z delom organov AZS v zadnjem času, smo se obrnili na novega sekretarja AZS dr. Mirka Paka, ki je zamenjal Ireno Ostrovško. Novi sekretar je bivši atlet, tekmovalec ŽAK Maribor na srednje in dolge proge. Sedaj je asistent na geografskem oddelku filozofske fakultete. Pri AZS dela že tretje leto.

Najprej nas je zanimalo, kako je Izvršni odbor na zadnji seji ocenil delo organov zveze — sekretariata in treh odborov. Njegov odgovor se glasi:

»Organizacijske in tehnične spremembe v atletskem športu v minulem letu so bile združene z intenzivnim delom vseh organov AZS. Med drugim je sekretariat po rezultatih ankete na terenu pripravil poročilo o vsej atletiki v Sloveniji. Številni sestanki so bili

posvečeni sprotni problematiki, na katerih smo sprejeli niz konkretnih ukrepov in pobud za nadaljnji razvoj. Več naših predlogov je sprejel tudi izvršni odbor AJ. Razen sekretariata se je najpogosteje sestajal odbor za kvalitetno atletiko, velik uspeh pa je z organizacijo tekmovanja za »Šolski atletski pokal SRS« dosegel odbor za šolsko atletiko.

Na prošnjo, da oceni lansko sezono je dr. Pak dejal:

»Z dosežki slovenske atletike lani ne moremo biti povsem zadovoljni. Pri moških je prišlo do zastoja, pri ženskah pa je opaziti vidno nazadovanje. Na medrepubliškem tekmovanju članskih ekip — na »Četveroboju republik«, kjer smo bili v letu 1964 enkrat prvi (ženske) in enkrat drugi (moški), smo lani dosegli le dve tretji mesti pred BiH. V povprečku je moška atletika za spoznanje napredovala (v 11 disciplinah od 20 so zabeležili boljši povprečki desetoric), ženska pa močno nazadovala (od 11 je nazadovanje očitno kar v 7 disciplinah!), pri mladincih pa je opaziti majhen napredek. Vzrokov za to je veliko, vsi pa so medsebojno odvisni. Med najbolj vidne lahko štejemo prehitro zapuščanje tekmovalnih vrst (to velja posebno za ženske), premajhno število atletskih delavcev, zlasti organizatorjev, vse atletske kolektive pa tare neurejeno financiranje.«

»In kakšni ukrepi so bili sprejeti na zadnji seji izvršnega odbora?« — takšno je bilo naše naslednje vprašanje.

»Predvsem smo se posvetili izpopolnjevanju tekmovalnega sistema in skrbi za širšo osnovo. Posebno skrb bomo odslej posvetili tej zvrsti v šolah. Predlagali smo sklicanje širšega posveta v republiškem merilu o problematiki šolske atletike. Skušali bomo doseči tudi tesnejšo povezavo z občinskimi zvezami za telesno kulturo. Idealno bi bilo, če bi vsaka ObZTK imela strokovnjaka — profesionalca, ki bi skrbel samo za razvoj atletike v vsaki občini. To bi bil pomemben korak naprej. Posebno bomo skrbeli za disciplino, ki nazadujejo. Na republiških mitingih jih bomo dali v ospredje. Najboljšim bomo zagotovili zadostno število nastopov v moški konkurenci — doma in v tujini. Posebej se bomo zavzeli za vzgojo novih kadrov, seveda pa bomo bolj skrbeli tudi za izpopolnjevanje že delujočih, ker ugotavljamo, da strokovno delo v klubih ne napreduje tako kakor bi želeli.«

Zanimalo nas je, kakšne so novosti v tekmovalnem sistemu in koledarju tekmovanj, o čemer je sklepal izvršni odbor.

»Letos bomo v vseh kategorijah izvedli tekmovanje za »atletski pokal Slovenije«, v katerem je združeno ekipno in posamično prvenstvo Slovenije. Člansko prvenstvo bo v Ljubljani, za starejše mladince in mladinke v Mariboru in za mlajše mladince ter mladinke v Celju. Pionirji letos ne bodo imeli posamičnega prvenstva, pač pa dve ekipni tekmovanji.

Novost, od katere si veliko obetamo, je »množično« ekipno prvenstvo Slovenije po sistemu norm. S tem tekmovanjem skušamo zajeti v atletske vrste čimveč mladine, ker so norme sorazmerno nizke. Pri tem pa je pomembno, da klubu ali sekciji prineseta več točk dva tekmovalca, ki skočita v višino npr. 150 cm (tolikšna je norma) kakor en sam, ki preskoči 200 cm. Tako je ustreženo množičnosti, iz katere raste ob boljšem strokovnem delu tudi večja kvaliteta.«

Za konec nas je zanimalo, o čem je še razpravljal izvršni odbor na zadnji seji.

»V obsežnem gradivu v atletiki v Sloveniji in o ukrepih za njeno izboljšanje ter v plodni razpravi so bili široko zajeti vsi problemi. Obdelali smo še delo novoustanovljenega zbora atletskih trenerjev Slovenije, pod vodstvom Mirka Račiča, potrdili smo nekatere spremembe v sestavi sekretariata ter določili delegate za junijsko konferenco ZTKS. FRANC MIKEC

OSIJEK — Tu je bilo povratno srečanje za izpraznjeno osmo mesto v zvezni boksarski ligi med domačo Slavonijo in Radničkim iz Niša. Osiječani so zmagali z 12:6, toda ker je Radnički v prvem srečanju zmagal s 15:5, se je uvrstil v finale kvalifikacijskih tekmovanj, v katerem bo imel dve srečanji v Budućnostjo iz Titograda. Po srečanju pa se je Slavonija pritožila zaradi odločitve sodnikov v muši kategoriji.

IVER DNEVA

Po vsej sili do zmage

Brazilska nogometna zveza ne štedi nobenih naprav in sredstev, da bi ustvarila največjo željo brazilske torcide — tretjič zapored osvojiti pokal Julesa Rimeta.

44 igralcev, ki se bodo zbrali na skupnem treningu 1. aprila bo imelo med pripravami 20 tekem za trening. V Braziliju so povabili pet državnih reprezentanc, ki bodo odigrale po dve tekmi z najboljšimi nogometaši Brazilije. Reprezentance ČSSR, Čila, Poljske, Paragvaja in Walesa so že potrdile turneje po Braziliji. Že 17. junija pa bo 22 brazilskih igralcev krenilo na pot v Evropo, kjer bodo pred svetovnim prvenstvom odigrali deset tekem v Španiji, Švedski, Škotski, Norveški in Angliji.

Brazilci z vso odločnostjo segajo po najvišji nogometni lovoriki; njihov pohod k tretji zmagi se bo v kratkem začel.

Utrinki

VAL GARDENA BO KANDIDIRALA ZA SP — Val Gardena na Južnem Tirolskem v Italiji se resno pripravlja na kandidaturo za svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah leta 1970. V kratkem bodo obiskali terene, na katerih naj bi bilo svetovno prvenstvo, strokovnjaki FIS ing. Spies Weizer (Avstr.) in Antal (Madž.). Prihodnje leto nameravajo na teh smučiščih prirediti večje mednarodno tekmovanje.

DOBIČKA ŽE ČEZ MILIJON FUNTOV — Organizatorji svetovnega prvenstva v nogometu, ki bo julija v Veliki Britaniji, so doslej prodali že za več kot milijon funtov sterlingov vstopnic. Če bodo prodali vse vstopnice, ki jih je 2,400.000, predvidevajo ogromen dobiček.

BOB MATHIAS V KONGRESU? — Olimpijski zmagovalec v deseteroboju, 35-letni Američan Bob Mathias je po uspešni športni karieri začel tudi politično pot. Kot kandidat republiške stranke se bo potegoval za mesto v kongresu.

Pokala Julesa Rimeta še niso našli

LONDON, 21.marca. Pokal Julesa Rimeta, lovoriko, ki jo prejme zmagovalec na svetovnem nogometnem prvenstvu, katerega so včeraj ukradli z razstave »Šport na poštnih znamkah«, v centralni dvorani v Londonu, še niso našli. Vsi napori Scotland Yarda, da bi prišli na sled vlomilcu, so doslej brez uspeha.

Novica o kraji pokala je zbudila po vsej Angliji, kakor tudi v svetu veliko ogorčenje.

Nogometna zveza Anglije je danes sporočila, da bo dala izdelati nov pokal, tako da zmagovalec VIII. svetovnega prvenstva, ki bo julija letos v Angliji, ne bo ostal brez njega.

Šahovski pokal za Ljubljano

V Čateških Toplicah je bilo zadnjo nedeljo 12. brzopotezno prvenstvo reprezentanc slovenskih mest. Zbralo se je 24 ekip — skupaj z rezervami nad 150 igralcev. Tolikšne udeležbe ni bilo že od leta 1962, ko je bil tak turnir v Žalcu. Zadnja tri leta so bili dvakrat zmagovalci Mariborčani (enkrat zaradi boljšega izida proti zmagovalcem kakor Ljubljana) in lani Ljubljančani. Zato je bilo računati z ogorčenim bojem za prvo mesto predvsem med tema dvema ekipama, kar se je zares tudi zgodilo. Na koncu sta obe dosegli enako število točk (v medsebojnem dvoboju je zmagala Ljubljana 3,5:2,5, pri čemer je na prvi deski Bajec premagal Puca!), pa je spet odločal pravilnik. Tokrat so imeli boljši rezultat proti zmagovalcem Ljubljančani, zato je prvo mesto pripadlo njim skupaj s pokalom.

Končni vrstni red: Ljubljana 117,5 (od 138 možnih), Maribor 117,5, Celje 111 (premagali so tako Ljubljano in Maribor 3,5 : 2,5!), Domžale 104, Jesenice 96,5, Kočevje 90, Dravograd 87,5, Kranj 84, Novo mesto 79, Murska Sobota 77 točk itd.

Zmagovalna ekipa je igrala v postavi: Bajec, Ankerst, inž. Krivec, prof. Stupica, Bratko, Rakić in Šiška (razen Krivca so vsi člani Novinarja!), prvo mesto pa je zasedla predvsem zaradi izenačene uspešne igre vseh članov.

Da je tekmovanje tako številnih reprezentanc slovenskih mest tako lepo uspelo, gre zahvala organizatorjem — šahistom kluba Brežice, upravi zdravilišča in uvidevnosti predsednika občinske skupščine v Brežicah F. B.

Začetek s Taljevo zmago

SARAJEVO, 21. marca. — Predsednik mestnega sveta Sarajeva Salko Lagumdzija je sinoči odprl IX. mednarodni šahovski turnir. Rezultati I. kola so tile:

Minev — Gažić 1:0 (43) Talj — Damjanović 1:0 (35), Pachman — Kotov prek. (44), Pietsch — Ong Jok Hva 1:0 (37), Jansa — Honfiremi (34), Mestrović — Ćirić prek. (41), Matulović — Bogdanović remi (29), Janošević — Ivkov preloženo.

Bivši svetovni prvak Mihail Talj je zmagal brez težav nad Damjanovićem, ki je imel ves čas podrejeno vlogo. Bolgarski zastopnik Minev je z veliko težavo premagal mojstrskega kandidata Gašića, ki je na tem turnirju zamenjal Kozomaro. Novi vzhodnonemški velemojster Pietsch je igral oprezno proti indonezijskemu prvaku Ong Jok Hvau, vendar je realiziral svojo minimalno prednost. Jansa je imel proti Honfiju zmago že takorekoč v žepu, toda je svojo možnost zaigral in se je moral zadovoljiti z remijem. Matulović in Bogdanović sta kaj kmalu remizirala, čeprav bi se morala borba med njima šele začeti. V prekinjenih partijah je situacija nejasna.

Odloženo partijo bosta Janošević in Ivkov igrala prvi prosti dan na turnirju.

V nadaljevanju prekinjenih partij je danes dopoldne Pachman premagal Kotova, Meštrović in Ćirić pa sta znova prekinila v izenačenem položaju.

Turnir šahistk

BEOGRAD, 21. marca. V 11. kolu mednarodnega turnirja šahistk so se partije končale takole: Gaprindašvili : Nedeljković 1:0, Lazarevičeva : Erethova 1:0, Ljiljak : Bilek 1:0, Wreicken : Belamarić 0:1, Jocić : Živković prek., Stadler : Nicolau 0:1.

V nadaljevanju prekinjene partije 11. kola sta K. Jovanović in Jocićeva remizirali v 63. potezi.

Stanje po 11. kolu: Gaprindašvili 8, Nicolau 7,5, Jocić 6,5, Lazarević 6, Nedeljković in K. Jovanović 5,5 itd.

DELO komentira nedeljske športne dogodke — DELO ko

Izjeme, ki že niso več izjeme

NOGOMET

Natanko pred tednom dni smo se na tem mestu spotaknili ob naš vrhunski nogomet, pri katerem tudi najboljši poznavalec večkrat ne ve, pri čem pravzaprav je. Razlika v primerjavi med tema dvema nedeljema je taka, da je Partizan gladko izgubil proti istemu nasprotniku (Trešnjevka), ki se je skušal tokrat z enako zagrizenostjo spoprijeti še z vodilno Vojvodino. Skoraj bi mu bilo to uspelo in po tej plati gre tej zadnjeplasirani enajsterici vse priznanje, nikakor pa ne tudi Stankovićevi četi, za katero vzlic zmagi skoraj ni mogoče poiskati nobenih dobrih besed. Dva zadetka v lastno mrežo ji nedvomno jemljeta sloves, kakršnega je tako poceni zapravila.

Sicer pa to ni osamljen prikaz slabega nogometa saj je bilo v tem osemnajstem zavrtljaju še nekaj podobnih zapletov tudi drugod (Dinamo — Beograd, Radnički — Rijeka), ki so jih posamezniki skušali »začiniti« še z grobostmi in drugimi prekrški. Skratka: na našem nogometnem »platnu« vrtijo v zadnjem času čedalje več dolgočasnih in nezanimivih filmov, kar samo še bolj podkrepljuje mnenje, da to niso več izjemni neprimerni vložki, temveč se ta naš vrhunski nogomet že praktično spreminja v nižjerazrednega.

Strelci

I. LIGA

17 golov — Nadoveza (H)
13 golov — Zambata (D)
10 golov — Arslanagič (O), Mušovič (S), Santrač (Bg)
9 golov — Hasanagič (P), Bubanj (Z)
8 golov — Miloševič (CZ), Takač (V)
7 golov — Samardžič (Bg), Kostič (CZ)

Strelci Olimpije: Frančeških, Kokot in Zagorc po 5 golov, Nikolič, Škufca in Corn po enega.

II. LIGA — ZAHOD

16 golov — Lazovič (Č)
15 golov — Petrunič (L), Fazlić (Borac)
13 golov — Popovič (Borovo)
11 golov — Hošič (Fa) itd.

Strelci Maribora: Pirc 4, Prosen, Markovič, Klančnik in Balent po 3, Košak, Sizgoreo po 2 ter Šober, Breznik, Binkovski, Pletikosič in Grubišič po enega.

Slovan: Oblak 7, Vavpetič 2, Rojina, Koršič, Velkavrh in Kitič po enega.

Uresničena obljuba

Olimpija

Pred odhodom ljubljanskih črnobelih v Split je Branko Elsner v ožjem krogu sodelavcev izrazil prepričanje, da si oslabljena Olimpija v borbi s tako močnim Hajdukom pod Marjanom nima obetati kaj prida, v eni sapi pa jih je potolažil, da se »majstor s mora« hudo moti, če ugiba, da mu bo Olimpija za »topovsko hrano«. Splitske napovedi niso bile izrečene tjavendan, temveč dokazujejo, da temeljito poznajo vse dobre in slabe strani domačih ljubljencev in njihovih nasprotnikov. Morda se je trener uštel edinole v tem, ker je računal, da bodo napadalci spričo posebno izdelanih taktičnih zamisli s prožno obrambo prizadejali splitskemu vratarju več nevšečnosti kakor se jim je to v resnici posrečilo. To ne velja za nekaj redkih primerov ofenzivnih naletov, v katerih bi se bilo ob malo večji sreči tudi dalo kaj iztržiti, vedno so bili igralci v ospredju menda vse preveč »tempirani« na borbo v ozadju in za ohranitev cele kože kakor pa za druge namene, za kakršne so pač določeni že po vlogi v moštvu.

Poraz z enim samim zadetkom v lastni mreži na tako vročem splitskem terenu pa je ne glede na taka in podobna razmišljanja za Olimpijo vendarle precejšen uspeh. Kaj pa naj bi bilo sploh pričakovati dobrega, če pomislimo, da v tej že tako nepopolni napadalni peterki tokrat ni bilo še dveh standardnih igralcev, brez katerih si sploh ni mogoče misliti prave udarnosti. Razen tega je bil Nikolić, ki ima pri streljanju izredno smolo, je pa zato izredno močna gibalna sila, že kmalu izločen iz boja — sicer ni bil poškodovan, pač pa izredno nerazpoložen. Njegov namestnik Mladenović pa povsem razumljivo še ni mogel biti takšen, kakršen je bil pred odhodom v JLA. Telesno šibkim soigralcem je sicer pripravil nekaj zelo spretno izvedenih situacij, vendar je bilo to za dosego vidnejšega uspeha vse premalo.

Na vso srečo ljubljanski ligaši še niso v časovni stiski in imajo še dovolj časa in priložnosti, da se bodo rešili začasnih zadreg, in bodo čimprej ko mogoče pošiljali na bojišča najboljšo enajsterico, ki bo lahko naprtila nasprotnim obrambam dosti več preglavic kakor to nedeljo v Splitu.

Drago plačan račun

Slovan

Na moščanski tabor je legla pobitost. Nemajhnega razočaranja so bili krivi tisti, ki so prejšnji teden delali sicer trdo, a se zaobljubili, da bodo gedalcem tudi na domačem terenu pripravili kaj veselja. Vse te lepe upe in načrte je z dvema natančnima zadetkoma v črno razblinil v nič tehnično boljši nasprotnik iz Varaždina, proti kateremu so bili domačini brez moči. Nihče po tej plati ni pričakoval enakovrednega dvoboja, pač pa uporabo edino veljavnega orožja — prizadevnosti in borbenosti slehernega do kraja. Edino tako bi se bilo dalo napraviti kaj prida, toda o teh vrlinah med Moščani ne duha ne sluha.

Zdi se, da so šli Slovanovi igralci v nedeljsko borbo preveč lahkomiselno (razen dveh častnih izjem Šularja in Ugrenovića), ker so bili bržčas prepričani, da jim bo enak podvig kakor zadnjič uspel doma brez posebnih naporov. Čudno je, da se igralci ne zavedajo, »da se brez muje še čevelj ne obuje« in se jih skoraj nič ne primejo še tako dobronamerni nasveti.

V klubovem vodstvu ponovno razmišljajo o teh čudnih vijugah, ki jih ubira enajsterica in ne morejo prav razumeti, kako je mogoče, da se Slovan zdoma prikazuje v dosti lepši luči kakor doma. Ugibanj je mnogo, toda spričo raznih okoliščin pa bo nemara le držala domneva, da zajec tiči v drugem grmu — v preveč solidnem življenju posameznikov neposredno pred vsako tekmo. Kadar gostujejo, so vsi igralci zbrani pod nadzorstvom, domače okolje pa konec koncev le daje več priložnosti za svobodnejše gibanje, ki samo po sebi rahlja trdnejše vezi v škodo vsestranske discipline. Prav zategadelj je kajpak še takšna prizadevnost funkcionarjev, ki se mukoma ubijajo z mnogoterimi neprijetnimi dolžnostmi, skoraj brez haska.

Navzlic vsemu pa nedeljski polom Moščanov še ni spravil iz ravnotežja. Upajo, da bodo znali uskladiti tudi te stvari enako kakor, denimo, v napadu, ki še zmeraj ubira stara pota. Do prihodnje nedelje, do odhoda v Trebinje, bo treba izvesti primerno rokado, tembolj, ker je Biočić zaradi bolezni že izločen iz enajsterice, medtem ko bo treba za Hadžića bržčas poiskati ustreznejše mesto kakor pa so mu ga odredili — na levem krilu. S. L.

Neuspešno na »bunker«

Maribor

Mariborska nogometna publika je predvčerajšnjim spet nezadovoljna zapuščala stadion v Ljudskem vrtu. Če ne bi bil naključen strel nekaj minut pred koncem tekme drugič zadel mreže nasprotnikovih vrat, bi bili bržkone igralci v vijoličastih majicah na poti v slačilnico doživeli vse prej ko prijeten žvižgalni koncert. Toda vzlic temu je bilo med odhajajočo publiko slišati žolčne pripombe na račun posameznih igralcev, pri čemer so zlasti omenjali Markoviča, Grubišiča, Sizgorea in še nekatere druge standardne igralce. Kaže, da mariborskim navijačem nikakor ne gre v račun, da znajo njihovi ljubljenci odlično zaigrati proti dobrim enajstericam, o čemer najzgovorneje priča njihova več kot ugodna bilanca tekem za trening pred prvenstvom, v boju za točke pa močno popuščajo. Vsi se tako sprašujejo, kaj je tega krivo? Seveda je zelo težko, če ne celo nemogoče priti temu vprašanju do dna, ker si z njim zaman belijo glave tudi funkcionarji kluba in tehnično vodstvo še posebej. Da bi bila izguba še večja, je v zadnjem času popustila še obramba, tako da se nihče več ne čudi, zakaj je moral Maribor tako gladko poražen iz Varaždina kakor še nikoli. Tudi na tekmi z Leotarjem je namreč obramba hudo »plavala« in le malo je manjkalo, da domača enajsterica ni prejela še tretjega gola, pa čeprav so imeli gostje v napadu enega samega igralca! Toda ta je kakor za šalo pregraval obrambne igralce Maribora in nekajkrat je samo »slučaj« rešil mariborska vrata.

Sicer pa je bila tekma z Leotarjem le stvar dobro zasnovane taktike. Da ni šlo od rok domačim igralcem v prvem polčasu, bi še nekako razumeli, toda med odmorom so imeli dovolj priložnosti za dogovor, kako bodo načeli bunker gostujočega moštva pozneje. Bilo je očitno, da je treba streljati na vrata od daleč, toda to taktike je deloma uporabljal le Pletikosić, medtem ko so vsi drugi začeli graditi igro po sredi s kratkimi podajami. Gostom tako s skrajno požrtvovalno igro ni bilo težko vedno znova zaustavljati takih napadov, če ne drugje prav na črti vrat, kjer sta se ob vsakem napadu Mariborčanov postavila ob vratarja najmanj še dva obrambna igralca. -SID

Romuni v „senci” Jugoslovanov

KEGLJANJE

Po mednarodnem dvoboju kegljaških ekip Bukarešte in Ljubljane v Ljubljani je romunska državna reprezentanca v obeh sestavah nastopila v nedeljo proti ustreznima reprezentancema Jugoslavije v Zagrebu.

Po sijajnem uspehu in rezultatih, ki so jih Romunke in Romuni dosegli v Ljubljani, smo se nadejali, da bodo gostje tudi v Zagrebu presenetili ali pa se vsaj izkazali za dosti trd oreh našima reprezentancama.

To pa se ni zgodilo, zakaj selektorji obeh jugoslovanskih elitnih vrst so imeli pri sestavi zelo srečno roko.

Moška reprezentanca Romunije je glede na ljubljanski rezultat dosegla še sedem kegljev več, toda jugoslovanska moška reprezentanca je zaigrala v takem slogu, da je Romune pustila za seboj kar za 123 kegljev. Za to so bili zaslužni prav vsi tekmovalci, najbolj pa prav gotovo Popovič, Steržaj, Smoljanović in Poleš. Romuni so nekoliko zamenjali vloge, saj je bil Vanatoru to pot z 991 kegljev najboljši tekmovalec dvoboja, Szemanyi pa je dosegel takšen rezultat kakor Vanatoru v Ljubljani. Domitru je bil v tej vrsti spet najboljši z 859, medtem ko je Micoroiu podrl 974. Vse to pa Romunom ni pomagalo do uspeha.

V ženskem dvoboju so bile Romunke kar za 63 kegljev slabše, kakor v Ljubljani, medtem ko so takrat blestele Jugoslovanke, ki so zmagale z 200 kegljev razlike. Omembe vredna rezultata so dosežek Kaločajeve s494, kar je samo za 6 kegljev manj, da bi ta tekmovalka prebila kot prva ženska na svetu magično mejo 500 kegljev, in rezultat Pipiničeve 454. Kaločajevi so na koncu pri čiščenju ob devetih zadnjih lučajih popustili živci. Pri Romunkah je bila najboljša Trandafirjeva s 428, za njo Szemanyijeva s 426, druge pa so bile slabše.

Naj bo kakorkoli že, Jugoslovani so v obeh konkurencah to pot prepričljivo prevladovali, Romuni pa so ostali daleč v senci. Kdo ve, morda je bilo to le srečno naključje za Jugoslovane ali za celo obe za Romune pred svetovnim prvenstvom v juniju letos? Toda nekaj je treba reči v eni sapi: Romuni bodo takoj po povratku domov odšli k skupnim pripravam vse do svetovnega prvenstva, ki bo v Romuniji!

T. BANČIČ

...»*Medtem so v Priročniku tudi panoge, ki jih inženirji pogosto potrebujejo v praksi, jih pa ne obravnavajo v univerzitetnih tečajih, vsaj ne v rednih. Teorijo funkcij kompleksne spremenljive, tenzorski račun, monografijo, teorijo verjetnosti, matematične instrumente, teorijo informacij — predavajo na univerzah na strojni fakulteti navadno v podiplomskem študiju. V priročniku pa so tudi ta področja izčrpno obdelali«... (Prof. dr. Mirko Stojaković).*

IT PRIRUČNIK

INŽENJERSKO-TEHNIČKI PRIRUČNIK U ŠEST KNJIGA

IT PRIRUČNIK (v 6 knjigah)

Priročnik so pripravljali dve leti in je pisan v srbohrvatskem jeziku, zato lahko sporočimo bralcem dela sovjetskih znanstvenikov pod njihovim nazivom — Spravočnik mašinostoitelja.

Priročnik je pripravilo 130 sovjetskih in naših strokovnjakov in je že preveden v tuje evropske jezike.

Inženirji, tehniki in akademiki bodo našli v tem priročniku vse kar potrebujejo.

Šest knjig IT PRIROČNIKA, 4500 strani, v srbohrvaščini, (latinici) format 17,6 x 25 cm, v trdi vezavi in plasticiranem platnu. Vsaka knjiga ima signaturo univerzalne decimalne klasifikacije. Priročnik bo dotiskan konec aprila 1966.

1. KNJIGA: MATEMATIKA – MEHANIKA
2. KNJIGA: TEHNIČNA FIZIKA – HEMIJA
3. KNJIGA: OTPORNOST MATERIJALA – PRORAČUNI KONSTRUKCIJA
4. KNJIGA: MAŠINSKI ELEMENTI – PROJEKTOVANJE
5. KNJIGA: OBRADA – MONTAŽA – TEHNOLOGIJA
6. KNJIGA: MATERIJALI

– CENA V PREDPLAČILU JE 450 NDIN
– 4019 SLIK – 2017 FORMUL – 2317 TABEL
– IZČRPNA BIBLIOGRAFIJA IZVORA LITERATURE.

IZDAVAČKO PREDUZEĆE »RAD« — Beograd, Moše Pijade 12

NAROČILNICA (»DELO«)

s katero nepreklicno naročam .... kompletov

INŽENJERSKO-TEHNIČKI PRIRUČNIK (v 6 knjigah)

po ceni v predplačilu 450 Ndin in bom plačal v največ 9 enakih mesečnih obrokih po 50,00 Ndin ali 45.000 starih dinarjev na vaš žiro račun številka 601-1-524 od .... 1966. leta dalje. Kompleten IT Priročnik mi pošljite do konca aprila 1966 (ko bo dotiskan), ker bom vplačal celotni znesek predplačilne cene. **Podjetja in ustanove naj plačajo z virmanom celotni znesek.**

Predplačnik ....
(Priimek, očetovo ime in ime)

Poklic .... Točen naslov ....

....

Podpis predplačnika Datum

CESTNO PODJETJE V NOVI GORICI – Nova Gorica

razpisuje po sklepu delavskega sveta podjetja LICITACIJO za prodajo osnovnih sredstev:

1. Peč »FAGRAM« za asfaltiranje
2. valjar »Đuro Đaković« — ni brezhiben
3. Osebno vozilo 1400 B
4. Motorno kolo »PUCH«
5. Štiri mopede
6. Šest brzoparilnikov

Licitacija bo dne 25. 3. 1966 ob 8. uri v prostorih centralnih obratov Cestnega podjetja v Novi Gorici. Prvomajska ulica št. 82, za družbeno-pravne osebe. Kolikor ne pride do prodaje družbenim-pravnim osebam, bo za predmete pod 3. do 6. licitacija med delavci tukajšnjega podjetja.

Vse informacije o navedenih osnovnih sredstvih dobite na sedežu centralnih obratov Cestnega podjetja v Novi Gorici, telefon št. 21-020.

Vsak ponudnik mora pred začetkom licitacije položiti 10 % varščino od začetne prodajne cene in potrdilo banke o zagotovljenih finančnih sredstvih. Zastopniki družbeno-pravnih oseb morajo predložiti tudi pooblastilo. 2746

Pešec se je znašel pred avtomobilom

Ponesrečenec I. Dremelj je že med prevozom v bolnišnico umrl

LJUBLJANA — Iz Škofljice proti Ljubljani se je v nedeljo popoldne peljal z osebnim avtomobilom znamke »fiat 750« 56-letni Janez Ilovar. Ko je pripeljal po Dolenjski cesti do hiše št. 139, je nenadoma zagledal pred seboj pešca, ki je hotel čez cesto. 76-letni pešec Ivan Dremelj je šel čez cesto, ne da bi prej pogledal na levo in desno. Avtomobilist ga je zadel s prednjim delom blatnika, tako da je padel na pokrov motorja in nato ostrmel na cesto. Pri nesreči je pešec dobil tako hude poškodbe, da je med vožnjo v ljubljansko bolnišnico umrl. Avtomobilistu in pešcu so vzeli kri za preiskavo.

KAMNIK — Motorist 23-letni Ivan Erjavec je v nedeljo na Kranjski cesti v Kamniku podrl 8-letnega Cvetka Primožiča. Erjavec se je popoldne peljal v Kranj. Pred hišo št. 2 na Kranjski cesti je Cvetko skočil s pločnika tik pred moped. Pri nesreči sta motorist in otrok padla po cesti. Deček je huje poškodovan in je v ljubljanski bolnišnici, laže poškodovani motorist pa je dobil prvo pomoč v kamniškem zdravstvenem domu. Škode na mopedu je za približno 150 tisoč starih dinarjev.

LJUBLJANA — Pešec je bil v nedeljo ob 19.20 žrtev nesreče tudi na Tržaški cesti v Ljubljani. Iz Brezovice proti Ljubljani je peljal osebni avtomobil »škoda«, ljubljanske registracije, Ljubomir dr. Mijatović. Nenadoma je iz bifeja »Rotar« na Tržaški cesti prišel na cesto 85-letni Anton Gris, ki se ni prepričal, če je prehod varen. Avtomobilist ga je zadel in zbil po tleh. Ponesrečenca so huje ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu vzeli tudi kri za preiskavo.

LJUBLJANA — Na Dolenjski cesti v Ljubljani sta v nedeljo ob 19,53 trčila osebni avtomobil »fiat 600« in avtobus. Voznik »fiata 600« 35-letni Mirko Nardin, je peljal iz Škofljice v Ljubljano. Pri Gasilskem domu na Rudniku je prehiteval kolono vozil in je vozil po levi strani ceste, po pasu za počasni promet. Pri zadnji avtobusni postaji na Rudniku je voznik avtobusa Jože Cehtel, ki je pripeljal naproti, zavijal v levo na avtobusno postajo. Pri trčenju se je Nardinova žena Olga huje poškodovala, poškodovan pa je tudi sin Boris.

ZAGORJE — Na kolovozni poti pri odcepu ceste II. reda pri Zagorju sta se v nedeljo ob 13. uri hudo ponesrečila 30-letni Franc Zimšek in sopotnik 24-letni Ivan Ponikvar. Peljala sta se na motornem kolesu, ki ga je vozil Zimšek, iz Zagorja v Ravensko vas. Ko je motorist zapeljal s ceste II. reda na kolovozno pot, ga je zaneslo na cestni rob in sta oba padla. Ponikvarja so huje ranjenega in nezavestnega odpeljali v trbovljansko bolnišnico. Zimšku, ki je vozil brez vozniškega dovoljenja, so hotelj vzeti kri za preiskavo, a je iz zdravstvenega doma v Zagorju pobegnil.

NOVA GORICA — Huda prometna nesreča se je pripetila v nedeljo dopoldne na cesti III. reda ori osnovni šoli v Zaloščah. Petletni Benjamin Saksida iz Zaloš je nenadoma stekel z desne na levo stran ceste in to prav v trenutku, ko je po cesti pripeljal z osebnim avtomobilom 29-letni Franc Arčon iz Ljubljane. Avtomobilist je takoj, ko je opazil otroka močno zavrl, vendar pa zaradi prekratke razdalje ni mogel preprečiti nesreče. Benjamina je zbil po tleh, kjer je ta obležal nezavesten. Arčon ga je takoj odpeljal v šempetrsko bolnišnico, kjer so ga operirali, vendar pa je še vedno nezavesten. Deček je pri nesreči dobil močan udarec v glavo in je hudo krvavel.

NOVA GORICA — V osebnem avtomobilu, ki ga je vozila 21-letna Norina Prinčič iz Portoroža so se v nedeljo dopoldne peljale še štiri sopotnice. V naselju Dobrovo je pri prehitevanju s sprednjim desnim blatnikom zadela 12-letno Majdo Izkraš iz Dobrovega, ki je šla po skrajni desni strani ceste. Sunek je bil tako močan, da je Majdo vrglo na pokrov motorja. Prinčičeva je še približno šest metrov peljala po cesti, nato pa jo je zaneslo čez cestni rob. Izkračevo je pri tem vrglo na tla; pri padcu je bila deklica huje poškodovana in so jo odpeljali v šempetrsko bolnišnico.

V soboto in nedeljo je bilo na cestah v naši republiki zelo veliko prometnih nesreč, saj so jih našteli kar 68. Dve nesreči sta zahtevali življenje, v ostalih pa je bilo ranjenih 55 ljudi. Od tega je bilo 33 huje poškodovanih. Tudi gmotna škoda je bila precejšnja in so jo ocenili na približno 118.760 novih dinarjev.

Tretja skupina pred sodiščem

LJUBLJANA, 21. marca. Danes se je pred ljubljanskim okrožnim sodiščem začela obravnava proti tridesetim obtožencem, večinoma uslužbencem ljubljanskega trgovskega podjetja »Mercator«, zaradi grabeža, tatvin, poneverb in prikrivanja živil iz glavnega skladišča omenjenega trgovskega podjetja.

Obravanava pred petčlanskim senatom, ki ga vodi sodnik Milan Jesenko, bo predvidoma trajala štirinajst dni. Danes je namestnik okrožnega javnega tožilca Ludvik Filipec prebral obtožnico, nakar so začeli zaslišavati obtožence. Prvoobtoženega Antona Primca, ki so ga zaslišali tudi v drugi skupini obtožencev, bremeni obtožba zaradi grabeža živil vrednih 3,450.000 starih dinarjev, ki jih je prodal po polovični ceni poslovodjem ali poslovodkinjam omenjenega trgovskega podjetja. Obtoženemu Antonu Primcu so pri tatvinah in poneverbah pomagali še Darko Vidmar, Stane Gorenjc, Anton Kavčnik, Leopold Petkovšek in Valentin Seljak, s katerimi si je Primc delil izkupičke za ukradena in prodana živila. Izmed tridesetih obtožencev jih je sedemnajst obtoženih zaradi prikrivanja, ker so po polovični ceni kupovali živila, ki jih je dobavljala omenjena skupina. Šest obtožencev je šoferjev, drugi pa so skladiščni delavci.

F. Š.

Ubila ga je smreka

LITIJA, 21. marca — 35-letni logar Florjan Ivančič iz Ponovič pri Litiji je v nedeljo poprosil Alojza Bajdo, da bi mu pomagal v gozdu podžagati smreko. Popoldne sta res odšla na delo, toda pri podiranju se je odlomil vrh drevesa, ki je bil že prej nalomljen. Padel je na Ivančiča in ga zelo hudo ranil. Zlomil mu je hrbtenico in desno nogo v kolku. Ponesrečenca so odnesli domov, vendar je med potjo umrl.

E. B.

Prijateljem, znancem in sorodstvu sporočamo, da nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi mož, ata in dedek

Štefan Grajžl

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 23. marca 1966, ob 16. uri izpred cerkve na Teharjih na teharsko pokopališče.

Žalujoči:

žena Ana, otroci Marica, Ivan, Tone, Ivanka, Terezija, Štefan z družinami in drugo sorodstvo

Teharje, Celje, Bled, 21. marca 1966

PO DOLGEM IN TEŽKEM TRPLJENJU JE UMRL NAŠ DRAGI

RADE MOMČILOVIČ

POGREB BO V SREDO, 23. MARCA OB 14.30 Z ŽAL

NJEGOVI:

MILA, ČEDNA, BRANKO, SESTRA, BRATJE IN DRUGO SORODSTVO

LJUBLJANA, ZEMUN, BLATA PRI RIBNICI

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma preminul član našega kolektiva

VENČESLAV GORENŠEK

šofer PTT podjetja Celje

Na zadnji poti ga bomo spremili v sredo, dne 23. marca 1966, ob 16. uri izpred hiše žalosti v Škofji vasi 4, na pokopališče Vojnik

Dobrega in vestnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA ZA PTT PROMET CELJE

Celje, 22. marca 1966.

V neizmerni bolečini sporočamo, da je po dolgoletni bolezni v 84. letu starosti umrla naša predobra in skrbna mama, babica, prababica, tašča in teta

KRISTINA HABIČ

roj. Medvešek, vdova Kališek

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 22. marca 1966, ob 16. uri iz mrliške vežice na pokopališče v Zagorju ob Savi

Žalujoči:

hčerke Berta, Krista, Olga, zet Slavko Bregar, vnukinja Asta z družino

Zagorje, Ljubljana, Postojna, dne 21. marca 1966

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNA SLUŽBA: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896 — ODDELEK ZA LJUBLJANSKE IN ZUNANJE NAROČNIKE: TELEFON 20-463, POŠTNI PREDAL 29 — BRZOJAVNI NASLOV: DELO LJUBLJANA — ŽIRO RAČUN PRI SLUŽBI DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA, PODRUŽNICA LJUBLJANA 501-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 14 DINARJEV (1400 STARIH DINARJEV) — ROKOPISOV NE VRAČAMO

Telefon dežurnega urednika: 20-646

Amandus

LJUBEZENSKA DRAMA IZ ČASOV VERSKIH BOJEV

KINO VIČ

Zgodovinski film v barvah in kinemascopu po motivih Ivana Tavčarja.

Scenarij: Andrej Hieng
Režija: France Štiglic
Igrajo: Boris Kralj, Anka Zupanc, Stevo Žigon, Jože Zupan, Sandi Krošelj.
Proizvodnja: VIBA FILM
Distribucija: VESNA FILM

Gledališče

DRAMA SNG

Torek, 22. marca, ob 19.30: Čehov: STRIČEK VANJA. Abonma Dijaški 5 večerni. Nekaj vstopnic je tudi v prodaji.
Sreda, 23. marca, ob 15:: Molière: UČENE ŽENSKE. Zaključena predstava za razne šole.
Sreda, 23. marca, ob 20. uri: Linhart: TA VESELI DAN ali MATIČEK SE ŽENI (komedija). Abonma TSE 3. Nekaj vstopnic je tudi v prodaji.
V okviru proslav mednarodnega dneva gledališča bo v nedeljo, 27. t. m. ob 19.30 v Drami brezplačna predstava Cankarjevega POHUJŠANJA V DOLINI ŠENTFLORJANSKI. Vstopnice dobite pri blagajni.

MALA DRAMA SNG v Viteški dvorani Križank

Torek, 22. marca, ob 20. uri: Kopit: OH OČKA, UBOGI OČKA, MAMA TE JE OBESILA V OMARO IN MENI JE TAKO HUDO . . . Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji v Drami in dve uri pred predstavo v Križankah.
Četrtek, 24. marca, ob 20. uri: Kopit :OH OČKA, UBOGI OČKA, MAMA TE JE OBESILA V OMARO IN MENI JE TAKO HUDO . . . Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji v Drami in dve uri pred predstavo v Križankah.
Nocoj in v četrtek sta v Viteški dvorani po daljšem presledku na sporedu predstavi Kopitove igre OH, OČKA, UBOGI OČKA . . na kateri posebej opozarjamo. Vstopnice so v prodaji.

OPERA

Torek, 22. marca, ob 19.30: Čajkovski: ČARODEJKA. Abonma A. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 25. marca, ob 19.30:: Jan Fischer: ROMEO, JULIJA IN TEMA. Abonma H. Vstopnice so tudi v prodaji.
Opera bo počastila V. mednarodni dan gledališča, 27. marca, z uprizoritvijo domačega opernega dela Jakova Gotovca ERO Z ONEGA SVETA. Predstava bo ob 15. uri — po enotni vstopnini 200 in 100 din. Vstopnice dobite pri operni blagajni.

KRIŽANKE Viteška dvorana

Petek, 25. marca, ob 20. uri: Tone Fornezzi LARIFARY (satirični kabaret) skupine Metla 66. Red: zaželen. Za nezavedne cicibane neprimerno! Ploskanje na lastno odgovornost. Vstopnice po zvezah — telefonskih — na 21-838 in uro pred začetkom predstave.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Torek, 22. marca, ob 19,30:: J. Osborne: V SVOJI PRAVDI SODNIK. Abonma Torek in izven. (Vstopnice tudi v prodaji) (Mladini do 18 let neprimerno).
Ob 19.30: M. Schisgal LBEZN (LUV) (Komedija) Red: Kolektivi. Gostovanje v Kočevju. (Mladini do 18 let neprimerno).
Sreda, 23. marca, ob 15.30:: M. Schisgal: LBEZN (LUV) (Komedija) Abonma Sreda popoldanski in izven (upokojenci). (Vstopnice tudi v prodaji, za upokojence s 40% popustom) (Mladini do 18 let neprimerno).
Deveto letošnjo premiero je MGL pripravilo prav za svetovni dan gledališča: v soboto, 26. marca bo doživela slovenski odrski krst znamenita Kipphardtova drama »V zadevi Roberta Oppenheimerja« v prevodu J. Modra, režiji J. Vrhunca, sceni J. Bernika in kostumih M. Jarčeve.
Naslovno vlogo, atomskega fizika R. J. Oppenheimerja igra Vladimir Skrbinšek, ostale vloge pa: M. Brezigar, S. Miklavc, J. Škof, F. Trefalt, F. Markovčič, J. Guštin, F. Drofenik, J. Lončina, F. Presetnik, D. Ulaga, S. Strnad, F. Kumer, D. Bezlaj.
Vstopnice za slavnostno premiero so v prodaji od danes dalje. Rezervacije na 21-660.

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Torek, 22. marca, ob 19,30: Miloš Mikeln: INVENTURA 65. Torkov abonma in izven. Vstopnice so še v prodaji.
Sreda, 23. marca, ob 20. uri: Shaffer: ZASEBNO UHO — JAVNO OKO. Gostovanje na Dobrni.

Pionirski dom
Trg VII kongresa ZKJ 1

MLADINSKO GLEDALIŠČE
Ob 20. uri: Dušan Radović: KAPITAN JOHN PIPLFOX — premiera.

PIONIRSKA KNJIŽNICA Komenskega 9
Ob 16. uri: O DEKLICI, KI JE GRIZLA NOHTE — ura pravljic za otroke, od 5. do 7. leta.

LIKOVNI ODDELEK
Razstava otroške risbe in plastike v spodnjih prostorih Moderne galerije.
Ob 18. uri: Vodstvo po razstavi; koncert otroškega pevskega zbora (za prijatelje Pionirskega doma).

Koncert

RADIO-TELEVIZIJA LJUBLJANA priredi v sredo, 23. t. m. ob 20.15 v Slovenski filharmoniji KONCERT POPEVK IN ZABAVNE GLASBE. Sodelovala bosta Ansambel Jožeta Privška, Ansambel Mojmira Sepeta ter vokalni solisti Berta Ambrož, Lidija Kodrič, Alenka Pinterič, Majda Sepe, Elda Viler, Frenk Centa, Nino Robič in gost iz Sarajeva Vedo Hamšić. Vstopnice dobite pri dnevni blagajni SF. K

RTV Ljubljana

SPORED ZA TOREK

4.30—8.00 Dobro jutro! 8.05 Glasbena matineja; 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo; 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri; 10.15 Odlomki iz Massenetove »Manon«, kot smo jo slišali v ljubljanski operi; 11.00 Turistični napotki za tuje goste; 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Slavni virtuozi vam igrajo; 12.30 Kmetijski nasveti — Milan Kos: O rabi in negi novejših sobnic; 12.40 Vaški kvintet z Božom in Miškom ter trio Dorka Škoberneta; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . .; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo; 14.35 Pet minut za novo pesmico; 15.20 Zabavni intermezzo; 15.30 V torek nasvidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Iz studia 14 — Kvartet Jožeta Privška in Plesni orkester RTV Ljubljana; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Večerni radijski dnevnik; 20.00 Mali koncert zbora »Lira« iz Kamnika p. v. Sama Vremšaka; 20.20 Radijska igra; 21.20 Pesem godal; 21.30 Plesni orkester v besedi in glasbi; 22.10 Medigra; 22.15 Skupni program JRT — studio Ljubljana; 23.05 Popevke za lahko noč; 23.30—23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TELEVIZIJA

18.15 GORA RUJI — film iz japonske poljudnoznanstvene serije (Ljubljana)
18.45 TORKOV VEČER — nastopajo »Fantje treh dolin« — (Ljubljana)
19.00 OSVAJANJE PUŠČAV — oddaja »Svet na zaslonu« — (Ljubljana)
19.50 TV OBZORNIK (Ljubljana)
20.00 LJUBEZEN MARJORIE MORNINGSTAR — ameriški celovečerni film (Ljubljana)
22.05 ZA LAHKO NOČ (Ljubljana)
22.15 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

Kino

SPORED ZA TOREK

KINOTEKA — Miklošičeva c. 28: Retrospektiva Alfreda Hitchcocka: amer. barv. film UJEMITE TATU! Režija: Alfred Hitchock. — Glav. vl.: Cary Grant, Grace Kelly, Jessie Royce Landys, ob 15, 17, 19 in 21. uri. Prodaja vstopnic od 13,30 dalje.

Amandus

KINO UNION: franc. film NEVARNA RAZMERJA. Tednik FN 11. Predstave ob 15, 17 in 19. uri. Predvidoma zadnjič! Ob 21. uri amer. barvni zabavni CS film SLADKA IRMA. Cene vstopnic zvišane. (Rezervacije vstopnic za Union po tel. 22-771 od 9. do 10.30 in od 13.30 dalje.) Ob 10. uri matineja jug. nem. barv. CS westerdna KRALJ PETROLEJA.
KINO KOMUNA: šved. film LJUBITI. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.
KINO SLOGA: danska barv. komedija KOZEL V RAJU. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.
KINO VIČ: slov. barvni CS film AMANDUS. Tednik FN 11. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.
KINO ŠIŠKA: jug.-nemški barvni CS western KRALJ PETROLEJA. Tednik FN 11. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.
PRODAJA VSTOPNIC v vseh kinematografih od 13.30 dalje.

KINO PIONIR: sovj.-bolg. barvni film CAR IVAJLO, ob 10, 15, 17 in 19.30.
KINO TRIGLAV: domači film MOŠKI IZLET, ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.
KINO DOM, KAMNIK: ameriški barvni film BAMBI ob 20. uri.
KINO RADIO, JESENICE: japon. barv. CS PIRAT, ob 17 in 19. uri.

Amandus

KINO RADOVLJICA: sovjetski film NA DELU OBVEŠČEVALCA, ob 20. uri.
KINO CENTER, KRANJ: ital. barv. CS VČERAJ, DANES IN JUTRI, 16, 18 in 20. uri.
KINO STORŽIČ, KRANJ: francoski POKLICNA TAJNOST, 16, 18 in 20. uri.
KINO NAKLO: zahodnonemško-jug. barvni CS film OLD SHATTERHAND, ob 19.30.
KINO PLAVŽ, JESENICE: amer. barv. CS film POMIRI SE DRAGA, ob 18. in 20. uri.
KINO RADOMLJE: sovj. barv. film BELE NOČI, ob 19. uri
POTUJOČI DOMŽALE: nem. barv. film PRI ČRNEM KONJIČKU, gostovanje v DOBU, ob 19. uri.
KINO »KRKA«, NOVO MESTO: sovjetski film BIL BI TAK FANT, ob 17 in 19. uri.
KINO ČRNOMELJ: angleški film GONJA, ob 20. uri.
KINO SVOBODA, KRSKO: ameriški film (kinoteka) MORSKI VOLK, ob 19.30.
KINO DELAVSKI DOM, TRBOVLJE: češki CS 1000 KLARINETOV, ob 18 in 20. uri.
KINO SVOBODA, TRBOVLJE: ameriški barvni film TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVŠČINA, ob 17 in 19. uri.
KINO SVOBODA II, HRASTNIK: jugoslovanski film LAŽNIVKA, ob 17 in 19 uri.

Amandus

KINO ROGAŠKA SLATINA: ameriški barvni CS film ALAMO II. del), ob 17 in 20. uri.
KINO SVOBODA, ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI: italijanski film NEVARNI OVINKI, ob 19.30.
KINO SOČA, NOVA GORICA: italijanski film MONGOLI, ob 18 in 20.15.
KINO SVOBODA, ŠEMPETER: amer. barv. film ONA IN NJENI MOŽJE, ob 18 in 20.15.

Predavanje

SLOVENSKO GEOLOŠKO DRUŠTVO VABI na predavanje tov. dr. M. Pleničarja: »Kreda na Dolenjskem« v torek, 22. III. 1966 ob 18. uri v seminarski sobi Katedre za geologijo in paleontologijo, Aškerčeva 12, pritličje, desno. P

Čestitka

Dipl. ing. **MARKU OTONIČARJU** za uspešno opravljeno diplomo na fakulteti za elektrotehniko iskreno čestitajo Maja, Vanja, Metka in Dani. Č

Obvestila

NEVROLOŠKA KLINIKA v Ljubljani obvešča, da bo od 24. do 26. marca t. l. podiplomski tečaj iz nevrologije za zdravnike splošne prakse. Tečaj se bo pričel 24. 3. ob 15. uri v predavalnici Ortopedske klinike. O

ALI STE SI ŽE OGLEDALI novosti ugledne trgovine »OPEX« v Ljubljani, Vošnjakova 4, nasproti hotela »Lev«? Velika izbira železninskega in instalacijskega blaga, raznih ročnih lesnoobdelovalnih strojčkov in drugega orodja domače izdelave in iz uvoza za pohištvo in gradbeništvo — po zmernih cenah! O

REPUBLIŠKI PROMETNI INŠPEKTORAT SRS obvešča, da bo s 23. marcem 1966 povečana dovoljena osna obremenitev od 4 ton na 6 ton na naslednjih cestnih odsekih: Kranj — Zg. Jezersko, Kranj — Škofja Loka in Škofja Loka — Železniki. O

ŽELODČNI katar, čir na želodcu in na dvanajsterniku ter katar debelega črevesa, zdravite uspešno z naravnim zdravilom rogaškim »Donat« vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Ljubljani pri »Prehrani« in »Mercatorju«.

Maribor

DEŽURNA LEKARNA
Torek, 22. marca: »Glavni trg«, 20.

KINO:
UNION: jugosl.-nemški barv. CS film KRALJ PETROLEJA
amer. barv. VV film SVET SUZIE WONGOVE.
PARTIZAN: amer. kinotečni film BULEVAR SOMRAKA.
UDARNIK: sov. zabav. film KJE JE AHMED.
Ob 20. uri švedski film DEVIŠKI VRELEC.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek, 22. marca, ob 15 uri: Verdi: Traviata. Zaključna predstava za glasbeno mladino.
Ob 19.30: Danek: Poroka ženitnega goljufa. Red študentovski in izven.

Mali oglasi

LJUDOMILE osebe, ki pravočasno pošljejo svojo ponudbo, se lahko nadejajo, da si s 1. junijem najamem njihovo odvečno sobo! Ponudbe pod oznako »Območje Mestnega sveta Lj.«. 6018-8
SOBO s posebnim vhodom, s souporabo kopalnice, išče pošten samski. Ponudbe pod »20.000 mesečno«. 5982-6
HLADILNIK 120 L »Maris — Tobi«, dobro ohranjen, prodam. Ogled od 15. ure dalje. Frank, Prvomajska 10, Ljubljana-Moste. 6009-4
SODELAVCA, avtomehanika s kvalifikacijo, sprejmem. Ponudbe pod »Ljubljana-prometni kraj«. 59990-1
VISOKO KVALIFICIRAN trgovski delavec s prakso v elektro železnini — avtomobilski deli, želi spremeniti službo potnika. Ponudbe pod »Uspeh« podružnici »Dela«, Maribor. 533-2
DVE »metodi assimil« kupim. Ponudbe pod »Nemački bez mukes«. 6065-5
NOV avtomobil opel kadett, letnik 1966, prodam. Jože Zupan — Titova 98, Ljubljana. 6066-3
KAKRSNOKOLI SOBO IŠČE starejša tovarišica v mestu ali predmestju Ljubljane za plačilo v denarju. Ponudbe pod »Za gotovino«. 5721-6
AVTOMOBILSKA DVIGALA na gumijastih kolesih, nova, 3,5, 6 in 8 ton nosilnosti, prodamo. Dobava v II. in III. tromesečju. »AGENCIJA BEOGRAD« — Beograd, Dositejeva 21/III., telefon 625-393. 2538-3
FIAT 600 ugodno prodam. Informacije po tel. 311-444. 6068-3
ZELO DOBRO OHRANJENO motorno kolo Vicktoria Berg-mojster, 2 cilindra, prodam. Vinko Vuk, Dalmatinska 51, Maribor. 534-3
GARAŽO prodam za Bežigradom. Ponudbe pod »Garaža«. 6063-3
DOBREGA ključavničarskega pomočnika za stalno službo z znanjem varenja in struženja, — sprejmem takoj. Ponudbe pošljite pod »Ključavničarstvo«. 6061-1
FRIZERSKO vajenko sprejme salon »Liza«, Resljeva 2. 6076-1
POTREBUJEM 400.000 din posojila za 40 dni. Vrnem 460.000 din. Ponudbe pod »Garancija nova hiša«. 6033-8
DESKE — smrekove 2 1/2 m³ in 6 špirovcev prodam. Ponudbe pod »Deske«. 6042-4
»SINGER« pogrezljivi šivalni stroj prodam. Ponudbe pod »130.000 Sdin«. 6070-4
VRSTNI RED odstopim za spačka. Dejanski dobavni rok februar 1967. Ponudbe pod »Gotovina takoj«. 6072-3
SUHE deske in plohe (8 m³) prodam. Deu, tel. 310-605. 6071-4
SOBO iščem s posebnim vhodom. za eno leto. Ponudbe pošljite pod oznako »15.000 din«. 6074-6
SOBO dam eni ali dvema dekletoma za eno do dveurno dnevno pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Pomoč«. 6062-6
SNAŽILKO za dve uri dnevno sprejmemo. Zglasite se od 8. do 12. ure. Bežigrad, Samova 9. 6067-1
SPREJMEM naročila za vsa kleparska dela. Material v zalogi. Mitja Goršič, Ljubljana, Pavšičeva 10, tel. 317-994. 6055-8
18. MARCA 1966 od 16.30 do 17.30 sem izgubila zlato zapestnico (trije obročki vezani s kocko) od VUS, Titova 102 do Linhartove ceste. Ponudbe pod »Nagrada«. 6048-8
VRSTNI RED za spačka, dobava poleti, oddam. Ulaga, Groharjeva 10. 6058-3
PREKLICUJEM očitke, izrečene v gostišču »Pri Špancu« v Trbovljah o Mariji Drnovšek in Augustu iz Trbovelj, Vodenska 43 ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. Vili Kerin, delavec, STT Trbovlje. 537-8
ZA POMOČ v gospodinjstvu dopoldne pri dveh osebah, dam hrano in stanovanje. Gornji trg 26. 6053-1
MOTOR puch 150 ccm, dobro ohranjen, prodam ali zamenjam za moped. Rudi Zupan, Mirna peč. 536-3
FIAT 750, dobro vzdrževan do 13.000 km, kupim po zmerni ceni ceni. Ponudbe pod »Nujno — gotovina«. 6024-3
TRAKTOR fergusson-35 z dvobrazdnim plugom, škropilnico za unimog, elektromotor 14 kW — Rade Končar 920 obratov, novo motorno kosilnico olimpija 12 ks, žago venecijanko in polnojermenik (gater) prodam. Stane Rok, Žerovnica 3, p. Grahovo pri Cerknici. 6041-4
NOVO DNEVNO opremo in dve postelji z jogi blazinami zelo ugodno prodam. Ponudbe pošljite pod oznako »Nujno — poceni«. 6039-4
ITALIJANSKI otroški voziček, kombiniran, rabljen, prodam. Vida Garibaldi, Kidričeva 15/VII, Ljubljana. 6037-4
DVE FRIZERSKI pomočnici sprejmem takoj. Stanovanje je priskrbljeno. Stanka Kmetič, Kamnik, Kidričeva 24. 6036-1
IZGUBIL sem vžigalnik »Ronson« na poti od hotela »Slon« do Jurčkove poti dne 13. III. 1966. Prosim najditelja, da vrne vžigalnik na naslov hotela »Slon«. Najditelju bom dal nagrado. 6038-8
SOBO išče študentka v Ljubljani in plača dobro. Ponudbe pod »Mirna«. 6035-6
AMD-DOMŽALE proda fiat 600 najboljšemu ponudniku. 6026-3
SOBO nujno potrebujeta zakonca za eno leto, plačata 20.000 din. Ponudbe pod »Brez otroka«. 6059-6
ŠPORTNI otroški voziček, dobro ohranjen, prodam. Pleš, Zelena pot 16, Kolezija. 6057-4
STRUŽENJE — lakiranje parketa opravim hitro po konkurenčni ceni. Tel. 317-760. 6060-8

Nenadoma nas je zapustil naš najdražji dobri

Ivan Dremelj

upokojenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, 22. marca 1966, ob 16. uri izpred hiše žalosti Sp. Rudnik II/1, na pokopališče na Rudniku.

Žalujoči:

žena Angela, hči Elka z družino ter drugo sorodstvo

Sp. Rudnik, 21. marca 1966

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil naš sodelavec

Franc Žnidaršič

cestni delavec

Pogreb bo v torek, dne 22. marca 1966, ob 14.15 na Žalah iz Petrove mrliške vežice

Delovni kolektiv podjetja »TLAK« — Šentvid 51

Sporočamo žalostno vest, da je umrl dragi tovariš

Jože Mrak

delavec v sivi livarni

Na zadnji poti ga bomo spremili 22. marca 1966 iz Stopnika na pokopališče na Vranskem

Vestnega in dobrega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

UPRAVA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TZ LITOSTROJ, LJUBLJANA

TRAGIČNO JE PREMINIL NAŠ DELAVEC

IVO KLARIĆ

POKOPAN BO V SVOJEM ROJSTNEM KRAJU

DELOVNI KOLEKTIV KOMUNALNEGA PODJETJA KANALIZACIJA

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE ZA POSLEDICAMI NESREČE UMRL

JOŽE PŠENICA

VESTNEGA IN MARLJIVEGA ČLANA NAŠEGA KOLEKTIVA BOMO OHRANILI V LEPEM SPOMINU

POGREB BO DANES, 22. MARCA 1966, OB 16. URI NA MESTNEM POKOPALIŠČU

DELOVNA SKUPNOST IN SINDIKALNA PODRUŽNICA »MELAMIN« — KEMIČNA TOVARNA KOČEVJE

Sporočamo žalostno vest, da nas je po zahrbtni bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, sin, brat, tast, svak in stric

ALOJZ ANŽIČ

mesarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 23. marca 1966, ob 15.30 uri izpred hiše žalosti Pot na Fužine 3, na pokopališče v Polju

Žalujoči:

žena Julka, sin Alojz z družino, mati Marija, brat Jože z družino, sestre Rezi, Tončka, Ančka z družino, Amalija z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, Dobrunje, Bizovik, Cleveland, 21. marca 1966

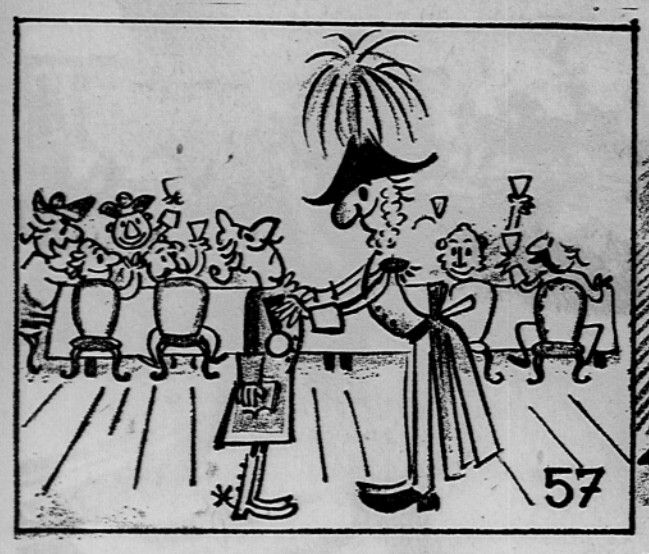

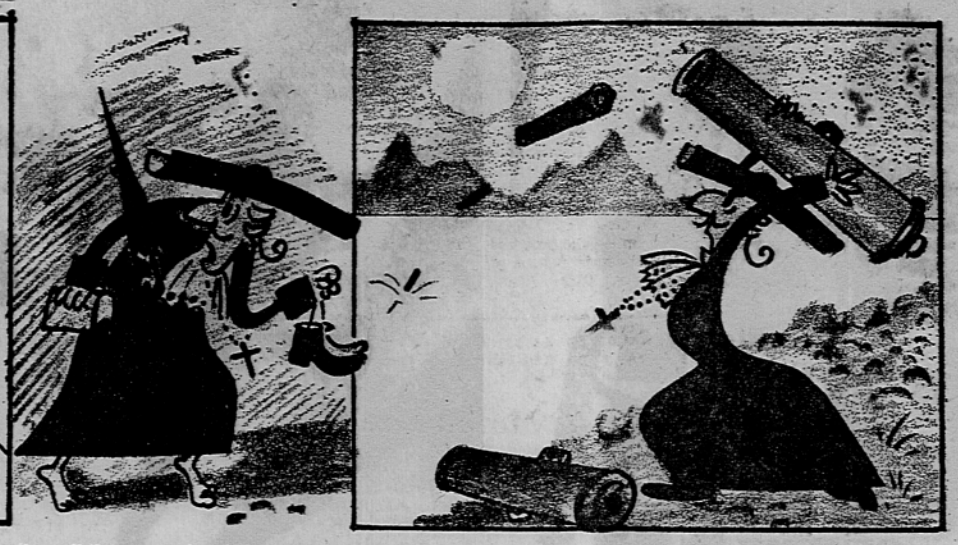

Po Bürgerju — Riše: Borut Pečar

Lažnivi kljukec

57. Ne rečem, da je bil ta veličastni podvig zgolj moja zasluga, toda general Eliot mi je pri priči ponudil službo višjega častnika v svoji vojski. Kajpada sem ponudbo odbil in se zadovoljil z njegovo hvaležnostjo, ki mi jo je ta večer izkazoval za svojo mizo v navzočnosti vseh častnikov, in to kar najbolj slovesno.

Tako sem postal prijatelj Angleževe, teh vrlih in poštenih ljudi, in sklenil sem, da ne grem prej iz trdnjave Gibraltar, dokler jim ne naredim še kakšne usluge. Že čez tri tedne se mi je ponudila priložnost.

Preoblečen v duhovnika sem se ob jutranjem svitu neopazno splazil iz trdnjave in srečno prišel skozi sovražnikove vrste. Brez nezgod sem se znašel sredi sovražnikovega tabora. Napotil sem se v glavni štab, kjer je polkovnik Artois z najvišjimi častniki ravno sestavljal načrt za napad na našo trdnjavo. Napad naj bi bil naslednjega dne.

Pazljivo sem poslušal, kaj snuje sovražnik, saj zame, duhovnika, se ni nihče zmenil. Ko sem slišal vse, kar sem hotel, sem odkorakal iz šotora in se lotil posla. Dvignil sem sovražnikove topove s podstavkov in jih zmetal tri milje daleč v morje. Potem sem zvlekel na kup vse vozove s strelivom vred in zažgal. Da bi odvrnil sleherni sum od sebe, sem prvi zagnal vik in krik.

AL FRAY

TRI SEŽNJE POD VODO

52. nadaljevanje

Dneve in dneve se mučite s kakim problemom in ne pridete nikamor, nenadoma pa se vam posveti in v trenutku zagledate pot do rešitve. In ko so temelji položeni, napredujete z velikanskimi koraki do končnega rezultata. Nenadoma sem si živo predstavljal Engla, kakršen je bil zadnje trenutke, preden je umrl. Vstal sem, se počasi ozrl naokrog, nato pa vtaknil roke v žep, zažvižgal in se zagledal v vrzel med cipresami.

Skozi tisto odprtino med drevesi je bila prišla smrt. Gledala je in čakala, nato pa je pomignila Georgeu Englu.

Prižgal sem vžigalico in poiskal cigareto. Zdaj je bilo že skoraj temno in skozi velikansko okno v Englovi dnevni sobi je prihajala svetloba. Nisem bil lačen in tudi hladnega zraka nisem čutil. Toliko sem moral opraviti v tako kratkem času. Za trenutek me je prevzelo malodušje, saj še vedno nisem vedel, kdo je bil umoril Engla, vendar pa sem se kmalu pomiril, saj je bilo to, kar sem odkril, bistveno. Sedaj sem lahko mirno delal načrte — tehtal in zavračal in če bo potrebno, tudi malo blufiral. Sedaj je Marty Bowman na konju.

OSEMNAJSTO POGLAVJE

Roke sem spet zatlačil globoko v žepe in se začel sprehajati okrog bazena. Skušal sem predreti ograjo, ki me je obdajala. Marty Bowman je bil prejšnji večer s Sandy Engle v mestu. Ko jo je pripeljal domov, se ni zavedala same sebe, iz česar bo šerif skušal marsikaj sklepati, toda . . .

Zdaj je dirkalo samo še pet konj, pet imen, katerih eno je bilo pravo. Upal pa sem, da bom vedel že kaj več kot to, ko se bo šerif Toland vrnil iz Lancastra.

Še eno uro sem se sprehajal in si skušal zgraditi odskočno desko. Nato pa sem odšel pri zadnjih vratih v svojo sobo in se začel pripravljati na večerjo.

Oprhal sem se in preoblekel, nato pa sem šel v veliko dnevno sobo, kjer sta dva dni prej Sandy in George zabavala goste, ki so bili pripravljeni plačevati zavarovalne premije, ne da bi dobili police zanje. Englov sluga je v belem jopiču pripravljal večerjo, nekaj lahkega in skromnega, primernega za konec razburljivega dne.

Šel sem skozi sobo v kuhinjo, se previdno ozrl naokrog, nato pa stopil k ozki kredenci, kjer so bili drug ob drugem navpično postavljeni pladnji. Med njimi sem opazil srednje velik, težak aluminijast pladenj; izvlekel sem ga in si ga natanko ogledal, nato pa sem ga vtaknil nazaj na mesto, vzel revijo s stojala in se vrnil v dnevno sobo.

Sredi Englovega sanjskega divana je okorno sedela gospa Pilcher, na nasprotnem koncu sobe pa so izpod časopisa, ki ji je ležal na kolenih, molele noge Else Doyle. Vzel sem stol in sedel poleg nje. Veselo me je pozdravila.

»Ta Bowman je te dni izredno zaposlen,« je pripomnila smehljaje se. »Mnogo nadur si bo nabral. Celo ponoči dela.«

»Pošteno delo za pošteno plačilo,« sem dejal in pomežiknil. »Če boste kdaj potrebovali detektiva, se spomnite na Gregoryjevo agencijo.«

»In dobila bom plavalnega učitelja,« je zlobno dodala, a se brž popravila: »Vendar pa to niti ne bi bilo tako slabo, kajne?«

Na tako vprašanje človek ne more odgovoriti. Obrnil sem pogovor drugam. »Odkar je naš gostitelj padel v bazen, vas nismo mnogo videli, Elsa. Brez denarja ni muzike, kaj? Saj ste rekli, da ste prišli sem pravzaprav poslovno?«

»Tudi jaz sem imela mnogo dela,« je odgovorila in vzela cigareto, ki sem ji jo ponudil. »S seboj sem prinesla scenarij in upala sem, da ga bom utegnila vsaj bežno preleteti. To bo moj naslednji film in videti je, da ne bo slab — ga boste šli gledat, Marty?«

»Upam da, Elsa,« sem dejal mirno, »toda, kot je rekel George, življenjska pot filmskih igralcev je polna pasti. Precej tvegan poklic, bi dejal — danes ste na vrhu, jutri pa na dnu. Tako je vsaj zatrjeval George oni večer, ko vas je predstavil.«

Izpuhnila je stožec modrikastega dima in me pogledala: »Zelo dober spomin imate, Marty!«

»Da. Toda George je imel prav. Živite pod steklom in vzpenjate se ali padate, kakor sklene muhasto občinstvo. Dobra ali slaba reklama.«

»Mislim, da vas ne razumem popolnoma, Marty. Dobro se spominjam, da George vsega tega ni rekel.«

»Morda res,« sem odvrnil neprizadeto. »Upam pa, da bo vaš prihodnji film vsem zavezal jezik in da ga bom imel priložnost videti.«

Zasmejala se je glasno, vendar ne preveč prepričljivo. »Marty — vaše besede zvenijo skoraj grozeče. Mar mislite, da bom dovolila, da mi ta zmešnjava pokvari kariero?«

»Najbrž bi bilo pametno, če bi to nekako preprečili,« sem dejal brezbrižno in dodal: »Se vam sanja, kdo bi bil utegnil oviti ubogi Sandy tisto žico okrog vratu?«

Odkimala je, nato pa sva obrnila pogovor v drugo smer. Ko je prišel v sobo Pilcher in zložil svoje ogromno telo poleg žene na divan, sem se opravičil in odšel k Danu na klepet. Elsa me je spremila s smehljajem, toda ko sem šel po sobi, sem v ogledalu opazil, da me budno opazuje. Na časopis, ki ji je ležal na kolenih, je popolnoma pozabila.

Vrtimo globus

RIO DE JANEIRO — Latinskoameriške vlade proučujejo načrte za transkontinentalno cestno omrežje; ena izmed novih avtomobilskih cest bi povezala brazilsko pristanišče Santos na Atlantiku s perujskim pristaniščem El Callao na Tihem oceanu, andsko cesto pa bi speljali vzdolž Kordiljer od Čila do Srednje Amerike. V celoti bi znašali gradbeni stroški približno dve milijardi dolarjev, čeprav so nekateri cestni odseki že zgrajeni.

KALKUTA — V neki indijski vasi je umrlo enajst ljudi, ki so jedli pokvarjeno pecivo, okoli 250 zastrupljenih vaščanov pa so rešilni vozovi prepeljali v bolnišnico. Pecivo je prodajal potujoči trgovec, ki je izginil brez sledu.

BONN — Za Angleži razpravljajo zdaj tudi Nemci o ustanovitvi televizijske univerze, se pravi, da bi televizija prenašala predavanja naravnost iz univerzitetnih predavalnic, kakor je to ponekod v ZDA.

MÜNCHEN — Za rekordno vsoto 60.000 mark je bil prodan na dražbi v Münchnu srebrn kavni in čajni servis iz prve polovice osemnajstega stoletja. Okoli leta 1725 ga je izdelal augsburški zlatar Esajas Busch.

SAMARKAND — Presenečenje je doživel neki uzbeški kmet tistega dne, ko je praznoval 70-letnico rojstva. Njegova 46-letna žena je že trikrat prej rodila dvojčke, tokrat pa trojčke. Zakonca imata zdaj enajst otrok.

FRANKFURT — Po podatkih zahodnonemških turističnih uradov se bo tudi letos peljalo na dopust izven domačega kraja okoli 20 milijonov Nemcev, med njimi približno polovica v tuje dežele. Anketa je pokazala, da so Avstrija, Španija in Italija kot cilji nemških turistov na prvih mestih, močno pa se je povečalo tudi število prijav za Bolgarijo, Jugoslavijo in Grčijo.

ŽENEVA — V neki kašči pri Ženevi so našli pismo, ki ga je Voltaire pisal v marcu 1755 dr. Françoisu Tronchinu. »Napadla me je neozdravljiva bolezen,« je Voltaire med drugim sporočil Tronchinu.

LONDON — V nekem londonskem hotelu bo 8. aprila svetovno prvenstvo v balinanju. Na igriščih pri tem hotelu prirejajo balinarske tekme že štiristo let. Lani je gledalo tekmovanje šestih mednarodnih ekip okoli 2.000 ljudi.

BEJRUT — V libanonskem glavnem mestu so aretirali šest ljudi, ki so osumljeni, da so dirkalnim konjem dajali mamila. Policija je našla blizu bejrutskega hipodroma kovček z dopingom.

WASHINGTON — »Nujno — strogo zaupno« je bilo napisano na brzojavki, ki je prispela iz enega ameriških diplomatskih predstavništev v Afriki. Besedilo brzojavke: »Zasuli so me obešalniki, prosim za dovoljenje, da jih smem uničiti.« Sprva so menili na zunanjem ministrstvu ZDA, da gre za zelo pomembno šifrirano brzojavko, potem pa se je vse pojasnilo: diplomatu, ki je naročil za potrebe predstavništva 300 obešalnikov za obleko, so pomotoma poslali 300 zabojev, v katerih je bilo po 500 obešalnikov. Ko so njegovi sodelavci spravili iz zabojev prvih nekaj tisoč obešalnikov, se je odločil za brzojavko.

TOKIO — Kaže, da bodo v letošnjem poletju odprli redno letalsko progo Tokio—Moskva. To bo hkrati najkrajša letalska zveza med Evropo in Daljnim vzhodom.

SLON NA ULICI — Zbirali so se pešci, avtomobili so obstali v poslovni četrti Bombaja, ko je po predstavi ušel 12-letni Funtoosh, edini samec v petnajstglavi čredi cirkuških slonov. Krotilcem se je dal prijeti, potem ko so ga obkolili policijski in gasilski avtomobili. Foto: AP

Zamisel o lovu na planetoide

Znanstvenik o spravljanju manjših nebesnih teles v bližino Zemlje

NEW YORK — Zamisel je res presenetljiva, saj bi njena izvedba pomenila tako rekoč dobesedno, da človek sega po zvezdah in jih spravlja na Zemljo. Po računih ameriškega vesoljskega raziskovalca Dandridgea Dola, ki ima za začetek in prvi poskus v mislih planetoid Ivar, bi vsa reč stala okoli 10 milijard dolarjev. Ker baje vsebuje ta planetoid, ki kroži okoli Sonca, samo platine v vrednosti kakih 50 milijard dolarjev, bi bil izid računa dokaj ugoden, vsaj teoretično.

Planetoid ima premer okoli pet kilometrov, Zemlji se približa na svojem tiru nekako na 70 milijonov kilometrov. Po mnenju ameriškega znanstvenika bo že čez nekaj let mogoče uprizoriti lov na ta planetoid. Z raketo bi poslali nanj atomsko bombo, katere eksplozija bi ga premaknila z dosedanjega tira.

Na projektantskih deskah poprijemajo otipljivo podobo naprave za vesoljski transport, s kakršnimi bi lahko med drugim tudi ta planetoid spravili v bližino Zemlje in kasneje na njeno površje.

Ivar pa je le eden iz množice planetoidov, ki jih kroži v našem osončju skupno okoli 40.000. Planeta Mars in Jupiter sta milijardo kilometrov vsaksebi. V velikanski »vesoljski vrzeli«, t. j. v prostoru med četrtim in petim planetom našega osončja, se giblje večina teh malih vesoljskih teles. Raziskovalci so jim dali vzdevek »nebesni mrčes«, ker so nekateri planetoidi komaj večji od športnega igrišča, torej naravnost neznatni po astronomskih merilih.

Večji med temi vesoljskimi pritlikavci je Eros, jajčasto nebesno telo s premerom 30 km, ki ga je leta 1898 odkril Witt z berlinskega observatorija in ki se giblje po elipsnem tiru med Zemljo in Marsom.

Prav tako že precej dolgo znani Hermes, ki meri počez komaj poltretji kilometer, se približa našemu planetu na dvojno razdaljo med Zemljo in Luno.

Strokovnjaki sodijo na podlagi spektralnih analiz in drugih podatkov, da vsebujejo planetoidi razen platine še celo vrsto drugih mineralov. Vesoljski raziskovalci razmišljajo tudi o možnostih za pridobivanje goriva, vode in kisika, torej marsičesa, kar bi potrebovali vesoljci na dolgih poletih. Znanstvena domišljija se ukvarja z mislijo, da bi planetoide usmerili bodisi proti Luni, bodisi bliže Zemlji, kjer bi krožili kot neke vrste umetni sateliti ali človeške odskočne deske za vesolje, ali pa bi vesoljski tehniki na krožnem tiru pridobivali iz njih dragocene minerale.

Lasulje za dvojno življenje

V neki pariški trgovini s kozmetičnimi pripomočki so naprodaj moške lasulje s pričeskami, kakršne nosijo znani britanski popevkarji »Beatles«. Plave, kostanjeve in rdečkaste lasulje so po 120 frankov, kupujejo pa jih predvsem študentje in mladi nameščenci — na francoskih visokih šolah beatlovske frizure bodisi prepovedane, bodisi zasmehovane — ki se zvečer radi postavljajo kot modni levi v lokalih in na plesiščih.

Vožnja zastonj

Upravi mestne krožne proge v Clevelandu in podzemske železnice v Somersworthu (New Hampshire) sta povabili potnike, naj se skušajo peljati na črno, t. j. brez voznih listkov. Potniki naj bi prelisičili elektronsko krmarjene prodajne avtomate in kontrolne naprave, nato pa bi poročali upravi, kako jim je to uspelo. V vabilu k vožnji brez listkov je rečeno, da lahko potniki tudi z raznim orodjem obdelujejo avtomatične stroje, da bi si zagotovili prosto vožnjo.

Šolanje pod ključem

Šolski uspeh v zaporih

PARIZ — »Vse kaže, da je zapor najprimernejši kraj za uspešen študij,« je zapisal neki list v zvezi s podatki, ki so jih te dni objavili v Parizu o izobraževanju zapornikov.

V zaporih Fresnes se je v minulih petih letih prijavilo k maturi 80 mladih prestopnikov, ki prestajajo zaporno kazen; med njimi jih je šestinpetdeset uspešno opravilo izpite. Po statističnih primerjavah je to za pet odstotkov boljši uspeh kot v običajnih srednjih šolah.

V šolskem letu 1964-65 je obiskalo razne tečaje 6.400 zapornikov. Za pouk prvih dveh stopenj imajo v francoskih zaporih 230 razredov z 211 učitelji in profesorji, za višje srednje šole pa se morajo zaporniki pripravljati na izpite po dopisni metodi.

Med sedanjimi zaporniki je petnajst študentov prava, med katerimi se jih pet že pripravlja na diplomo. Tistim, ki uspešno zaključijo določeno šolanje (razred, letnik), za nagrado znižajo zaporno kazen za tri mesece.

Varne žičnice

Žičnice so najvarnejše prevozno sredstvo na svetu, je rečeno v izjavi glavne direkcije nemških železnic, v katere pristojnost sodijo tudi večje žičnice in vzpenjače, ki jih je v ZR Nemčiji petinsedemdeset. Ta prevozna sredstva imajo nekaj nad 15 milijonov potnikov na leto. Število nezgod je bilo zadnja leta v merilu 1:1,000.000, pa še pri tem gre večinoma za kratkotrajne okvare na napravah oziroma za manjše nezgode, pri katerih so dobili potniki lahke poškodbe.

Zelenica vabi na svoja sončna zasnežena pobočja!

Velika tekma

Kdaj potniški poleti, hitrejši od zvoka?

LONDON — Francosko-britanska »Concorde« morda niti ne bo prvo potniško nadzvočno letalo, ker utegne tudi Sovjetska zveza poseči v hitrostno tekmo Francozov in Britancev na eni ter Američanov na drugi strani. V Londonu je slišati domneve, da bo bržkone tudi nadzvočno letalo »TU-144« med presenečenji, ki jih v Moskvi pripravljajo za proslavo 50-letnice oktobrske revolucije, t. j. za leto 1967. Britanci in Francozi napovedujejo poskusne polete svoje »Concorde« za leto dni kasneje.

Ameriško nadzvočno potniško letalo kot tretja zamisel na tem področju še nima za seboj prve etape zelo dolge razvojne poti. Po dosedanjih računih se serijska proizvodnja ne bo mogla začeti pred letom 1973, torej se obeta šele dve leti potem, ko naj bi se letala »Concorde« že vključila v redni medcelinski promet. Ker imajo Američani potrebne proizvodne zmogljivosti, utegnejo kljub zapoznelemu nastopu krepko poseči na mednarodno letalsko tržišče, zlasti še, ker napovedujejo o svojem potniškem letalu, da bo zmoglo trikratno hitrost zvoka.

Sled davnine

Najdbe na gradbišču

NICA — V več zemeljskih plasteh izkopavajo francoski arheologi v bližini Nice ostanke nomadske naselbine iz kamene dobe. Na sled davnega naselja so naleteli bagri, ki so kopali temelje za večnadstropno stavbo.

Po prvih ugotovitvah znanstvenikov gre za eno najpomembnejših najdišč. Doslej so izkopali že precej orodja. Po najdbah in po obliki naselja lahko sklepajo marsikaj o načinu življenja davnih ljudi pred kakimi 20.000 leti.

Arheologi delajo z veliko naglico. Gradbeno podjetje, ki je prevzelo zidavo nove stavbe, jim je dalo najprej trideset in nato še dvajset dni za raziskovalna dela, potem pa bodo začeli buldozerji razrivati zemeljske plasti. Graditelji pravijo, da ne morejo dati zgodovinarjem daljšega roka, ker sicer ne bodo opravili vseh del v času, ki ga določa pogodba.

RAZGLAS

O JAVNEM NATEČAJU ZA ODDAJO STAVBNIH ZEMLJIŠČ V OBČINI LITIJA

Po 21. členu odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Litija sprejet na seji Skupščine občine Litija dne 14. 3. 1966, razpisuje

STANOVANJSKO KOMUNALNO PODJETJE LITIJA

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnega zemljišča za gradnjo individualnih stanovanjskih stavb v občini Litija, in sicer:

1. a) v k. o. Šmartno: območje Cerkovnik, parcele št. 15/1, 15/2, 16, 17, 18, 19/1, 19/5, 938, 939, 942, 943, 944, 945, 946/1,
   b) območje Ustje, parc. št. 523/1
2. v k. o. Litija, parcele št. 28/1, 33/1, 36/2, 71, 73, 398/4
3. v k. o. Hotič, parcele št. 1339/26, 1339/27, 1339/28, 1339/29, 1339/30, 1339/31, 1366/9, 1366/10, 1366/11, 1366/12, 1366/13, 1366/14, 1366/15, 1366/17, 1366/18, 1363/19, 1366/19, 1362/1, 1362/6, 1362/7, 1368/1, 1368/4, 1367/1, 1369/2.

Parcele bodo po katastrski razmejitvi imele izmero v površini od 400—600 m².

Odškodnina za stavbno zemljišče po m² je naslednja:
1. v k. o. Šmartno Ndin 3,50/m²
2. v k. o. Litija Ndin 3,50/m²
3. v k. o. Hotič Ndin 3,50/m²

Poleg te odškodnine pa je za komunalno ureditev, predviden začetni izklicni delež investitorja po m², in sicer:
k. o. Šmartno Ndin 13,50
k. o. Litija Ndin 11,00
k. o. Hotič Ndin 11,00

Rok za predložitev pismenih ponudb je do 29. 3. 1966 oz. se interesenti udeleže javne dražbe, ki bo na kraju samem.
v k. o. Šmartno dne 31. 3. 1966 ob 9. uri
v k. o. Litija dne 1. 4. 1966 ob 9. uri
v k. o. Hotič dne 2. 4. 1966 ob 9. uri

Udeleženci dražbe morajo 1 uro pred začetkom dražbe položiti pri Stanovanjsko-komunalnem podjetju Litija varščino v višini Ndin 1.000.—, katero bomo ob neuspeli dražbi vrnili, pri uspeli pa upoštevali v računu izdražene vrednosti.

Podrobnejše informacije, pogoje in grafične podatke dobite pri Stanovanjsko-komunalnem podjetju Litija.

STANOVANJSKO KOMUNALNO PODJETJE LITIJA

2744

Za dobro voljo

»Prosim, nekoliko više!«

»Potemtakem se boste poročili z mojo hčerjo, ali ne?«

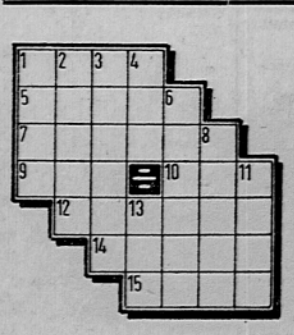

Križanka

VODORAVNO: 1. konflikt, nesporazum, 5. ime ameriškega skladatelja Coplanda, 7. črnogorski pesnik in vladika, avtor »Gorskega venca«, 9. ime prejšnjega generalnega tajnika OZN Hammarskjoelda, 10. domače govedo, 12. domače obuvalo, 14. nacija, 15. departma v južni Franciji ob Sredozemskem morju.

NAVPIČNO: 1. francoska romantična pisateljica, Chopinova prijateljica (George), 2. možicelj, 3. država v zahodnem delu ZDA ob Tihem oceanu, 4. ljubljanska tovarna kolesa, 6. mesto v Piemontu, 8. platneno bivališče, 11. že umrli ameriški filmski igralec (Alan), 13. zelo razčlenjen otok v severnem Jadranu.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Scarpia, 8. Ravenna, 9. Brač, 10. TR, 11. Al, 12. Lec, 13. Spa, 14. ol, 15. OK, 16. area, 18. dialekt, 20. andante.

NAVPIČNO: 19. A(nton) D(ermota).

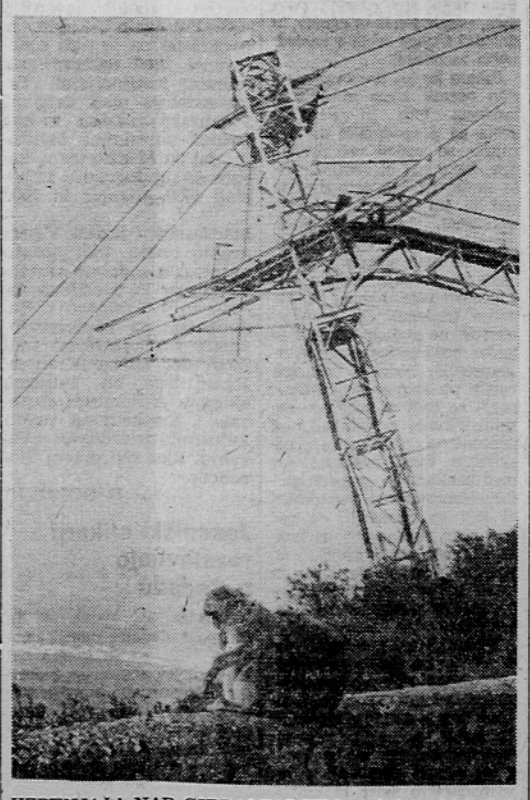

VZPENJAČA NAD GIBRALTARJEM — Švicarski in britanski inženirji gradijo v Gibraltarju vzpenjačo, ki bo turiste v šestih minutah potegnila na vrh slovite skale nad morskim prelivom iz Sredozemskega morja v Atlantik. Spotoma se bo vzpenjača ustavljala blizu votlin, ki v njih živijo gibraltarske opice. Višinska razlika znaša 450 m, žičnica bo zgrajena do začetka letošnje turistične sezone; na vrhu skale, od koder se bo izletnikom ponujal v lepem vremenu razgled kakih 40 milj naokoli, bodo zgradili restavracijo, pošto in nekaj manjših prodajaln.

KOVINAR

KLJUČAVNIČARSTVO – VIJAKARNA HRPELJE-KOZINA

razpisuje prosta delovna mesta za:

- STROJNEGA TEHNIKA s prakso v proizvodnji
- DVA MOJSTRA KOVINOSTRUGARSKE ali KOVINARSKE STROKE z večletno prakso

MESEČNI PREJEMKI PO DOGOVORU. 2748

PRVI DAN POMLADI — Toplo sonce je včeraj zvabilo mnogo otrok na igrišča v ljubljanskem Tivoliju. Pomlad se nam je ob svojem prihodu prijazno nasmehnila. Da ji aprilska nestanovitnost ne bo skremžila obličja!

Foto: ŠELHAUS

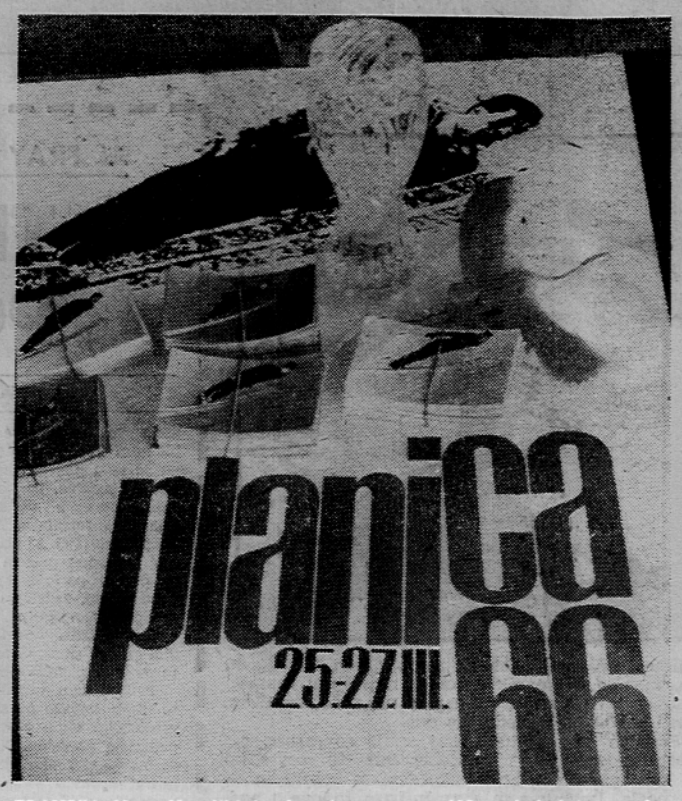

PLANICA 66 — Na sliki je skoraj vse, razen 135 m skakalnice, na kateri bo v petek, soboto in nedeljo veliko mednarodno tekmovanje. Razglednice s posnetki naših najboljših skakalcev bodo naprodaj v Planici. Čapljo bo prejelo 15 najboljših tekmovalcev.

Foto: BUSIĆ

POVRATEK Z LOVA — Kot mnoga druga afriška pristaniška mesta ima tudi Akra svoje ribiško ladjevje. Ribiči na majhnih čolnih in s preprostimi mrežami vsak dan oskrbujejo mestni trg s svežimi ribami in bolj kot od lastne spretnosti so odvisni od lovske sreče. Atlantske vode so sicer bogate rib, toda levji delež ulova poberejo velika in sodobno opremljena ribiška ladjevja britanskih, francoskih, italijanskih in v zadnjem času tudi japonskih ribičev. Na sliki ribiči po pristanku v starem pristanišču Akre.

Foto: AP

Ugibanja o kitajski udeležbi na XXIII. kongresu KP SZ

PEKING, 21. marca (Tanjug). — Delegacija laoške stranke Deo Lao Haksat se bo udeležila 23. kongresa KP SZ — kakor vedo povedati dobro poučeni krogi v Pekingu. Ta delegacija, ki se je udeležila tudi trikontinentalne konference v Havani, je včeraj odpotovala iz Pekinga. Od nje se je poslovil kitajski zunanji minister Čen Ji. Delegacija Neo Lao Haksata je bila v Pekingu 25 dni. Vodi jo Phiti Vongvičit, generalni sekretar stranke in minister za informacije v začasni vladi nacionalne enotnosti Laosa.

Zvedelo se je, da bo laoška delegacija ostala nekaj dni v Mongoliji, potem pa bo odpotovala v Moskvo na kongres. Po kongresu bo obiskala Madžarsko.

Ta novica je tu ponovno sprožila ugibanja o tem, ali se bo 23. kongresa KP SZ udeležila tudi delegacija KP Kitajske. Doslej v Pekingu še niso povedali, ali bo šla kitajska delegacija na kongres. Prav tako niso ne potrdili ne zanikali vesti, da je kitajska partija dobila uradno vabilo, naj se udeleži sovjetskega kongresa. Menijo, da široka javnost do zadnjega trenutka ne bo zvedela, ali se bo delegacija KP Kitajske udeležila kongresa KP Sovjetske zveze.

Tiskovna konferenca v zvezni zbornici

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug). — Sekretariat sveta zvezne gospodarske zbornice za promet bo predlagal, naj bi odpravili družbeno kontrolo cen za vse vrste storitev v cestnem, rečnem in obalnem pomorskem prometu, kontrolo cen pa naj bi — kot začasni ukrep pri izvajanju reforme — ohranili samo tam, kjer je mogoče izkoristiti monopolistični položaj na trgu. To so med drugim povedali na današnji tiskovni konferenci v zvezni gospodarski zbornici.

Kot predlagajo, naj bi kontrolo cen ohranili v železniškem prometu pri prevozu masovnega blaga in potnikov, nadalje v PTT prometu za vse vrste storitev, v mestnem prometu kot tudi za vse vrste storitev v lukah, pristaniščih, na letališčih in cestah, za katere pobirajo tako imenovane prispevke. Svet je ob tem predlogu upošteval položaj na trgu, kjer so železniške tarife ohranile vlogo regulatorja, kadar gre za cene v drugih prometnih panogah.

Rast kitajske zunanje trgovine

Pozitivna plačilna bilanca – Sovjetsko-kitajska trgovina se zboljšuje

HONGKONG, 21. marca (AP). — LR Kitajska je leta 1965 dosegla pomemben napredek v svoji zunanji trgovini. Zboljšala je svoje industrijske zmogljivosti in povečala proizvodnjo živil. To je povedano v poročilu hongkonške in šanghajske banke. Ta banka je začela poslovati na Kitajskem pred 100 leti in še vedno deluje kot poslovalnica v Šanghaju.

V poročilu za leto 1965, ki ga je podal predsednik banke Asundera, je rečeno, da je LR Kitajska izplačala svoje dolgove Sovjetski zvezi in da se sovjetsko-kitajska trgovina, ki je zaradi ideološkega spora praktično na mrtvi točki, postopoma zboljšuje.

V poročilu, v katerem sicer niso navedene številke, je rečeno, da je LR Kitajska imela lani pozitivno plačilno bilanco. Na Japonsko je izvozila več premoga in surovega železa, uvozila pa je več industrijskih naprav in opreme. Prav tako se je povečala kitajska trgovina z Veliko Britanijo, Zahodno Nemčijo in Francijo. Iz teh držav je Kitajska uvozila industrijske naprave in opremo za svoje industrijske zmogljivosti in transport.

Eden od glavnih problemov Kitajske pa je, da nima sodobnega transportnega sistema. Vendar si prizadevajo razširiti cestni transport, tako z modernizacijo cestnega omrežja kakor tudi z nakupom vozil.

Žetev leta 1965 je bila verjetno nekoliko slabša kot leta 1964, zato pa se je povečala važnejša kmetijska proizvodnja, vštevši bombaž, oljnice, svinjsko meso, perutnino, sadje in povrtnine.

Velik del tega povečanja pa je pripisati materialni spodbudi kmetov, ki lahko imajo majhne obdelovalne površine in goje določeno število perutnine in prašičev, bodisi za svojo uporabo ali za prodajo na lokalnem trgu. Vlada pa se ne strinja s tem programom stimulacije in je zadnje mesece začela proti temu kampanjo, ki se čedalje bolj zaostruje.

Oglašujte v DELU

7. APRILA

Za turizem dvakrat več deviz

Sprememba predpisov o retencijski kvoti bo omogočila hitrejši razvoj turističnega gospodarstva

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug). — Gostinski delavci menijo, da bo nedavna sprememba predpisov o retencijski kvoti omogočila hitrejši razvoj turističnega gospodarstva. Zdaj namreč ostane gostinskim organizacijam 15 odstotkov oziroma dvakrat več od skupnega deviznega dohodka, ki ga dobe od storitev tujim turistom; potniškim agencijam in turističnim uradom pa ostane 40 odstotkov — prav tako dvakrat več kot prej.

Večja devizna sredstva so bila potrebna gostinskim organizacijam zlasti za to, da bi pritegnile druge gospodarske organizacije, ki razpolagajo z dinarskimi sredstvi, k sodelovanju pri gradnji turističnih objektov.

Zdaj so tudi precej večje možnosti za širše izkoriščanje tujih kreditov za investicije v turistično gospodarstvo in za njih odplačevanje iz povečane retencijske kvote. To velja v prvi vrsti za potovalne agencije in turistične poslovalnice, ki bodo lahko zdaj veliko laže kupovale avtobuse, luksuzne čolne, avtomobile za izposojanje ter sodelovale tudi pri gradnji avtokampov in drugih turističnih objektov.

Sodijo tudi, da bodo gostinska podjetja, ki združujejo devize iz svojih retencijskih kvot, lahko tudi same več investirale. Nadalje pričakujejo, da se bodo precej izboljšale storitve v hotelih, saj lahko ti zdaj laže nabavljajo opremo in razne v ta namen potrebne stvari. Važno je tudi, da lahko hoteli iz sredstev, ki jim ostajajo na podlagi retencijske kvote, zdaj nabavljajo izdatke za osebno porabo, kot so uvožene pijače, cigarete in spominki, česar doslej niso imeli dovolj.

Rekorden promet reške luke

REKA, 21. marca. — Skupnost pristaniških podjetij na Reki je letošnje leto začela bolje kot katerokoli drugo leto v svoji zgodovini. V dveh mesecih in pol je pretovorilo 1,062.000 ton blaga oziroma za okrog 250.000 ton več kot v doslej rekordnem, lanskem letu, pri čemer ni vštet promet nafte in lokalni promet.

Pričakujejo, da bo reška luka letos dosegla promet skoraj 7 milijonov ton, od česar bi na tranzitno blago prišlo okrog 2,5 milijona ton.

Sikhi dobili avtonomijo

Indijska vlada objavila sklep o razdelitvi Pendžaba na dve državi

NEW DELHI, 21. marca (Reuter). — Indijska vlada je danes objavila sklep o razdelitvi severo-zahodne države Pendžab na dve državi. Ločnica med obema državama se bo ravnala glede na jezikovno mejo; v Pendžabu govore namreč dva jezika — pendžabi in hindi.

Iz New Delhija poročajo, da je po nedavnem priporočilu vladajoče kongresne stranke, naj bi ugodili zahtevam Sikhov po ustanovitvi države s pendžabi jezikom, prišlo v Pendžabu do hudih neredov.

Nova indijska zvezna država meji na zahodni Pakistan in bo imela 12 milijonov prebivalcev, od tega več kot polovico Sikhov. Drugi del nekdanjega Pendžaba se bo imenoval Hariana, njegov uradni jezik pa bo hindi ter bo imel sedem milijonov prebivalcev. Preostalo območje pod Himalajo bo priključeno avtonomni oblasti Himačal Pradeš.

V zadnjih desetih letih je v Indiji na jezikovni bazi nastalo več držav, ki so združene v indijsko unijo. Nastanek sikhovske države predstavlja v tem procesu nekaj novega, ker imajo Sikhi tudi svojo vero, tako da je verski element pripeljal do ostre reakcije hindujske skrajne desničarske verske organizacije »džan sanga« in da se oblasti boje novih neredov in zapletov.

Podjetni in energični Sikhi, ki imajo številna najvišja mesta v administraciji, industriji in vojski, so imeli svojo državo, še preden so Britanci zagospodarili nad indijskim podkontingentom. Po osvoboditvi so se pod vodstvom svojih verskih voditeljev vztrajno bojevali za ustanovitev avtonomne države v sklopu indijske unije.

Pripombe glede poslovanja bank

Zasedanje zastopnikov specializiranih zunanjetrgovinskih organizacij

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug). V Beogradu je bilo danes plenarno zasedanje zastopnikov jugoslovanskih specializiranih zunanjetrgovinskih organizacij. Govorili so o delu sveta zvezne gospodarske zbornice za gospodarske stike s tujino v lanskem letu. Prav tako so izvolili novi svet, sestavljen iz 12 članov, in določili naloge sveta v naslednjem razdobju.

Potem ko so izvozniki ugodno ocenili izvoz in uvoz v lanskem letu in prispevek sveta za gospodarske stike s tujino, so podali več predlogov, kako naj bi zboljšali delo sveta, in več pripomb, ki naj bi jih svet v prihodnje upošteval. Zastopniki posameznih gospodarskih organizacij so imeli največ pripomb glede poslovanja bank, zlasti Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino. Zahtevali so ukrepe, na podlagi katerih bi lahko posamezne izvozne organizacije izbirale poslovne banke po svojih željah. Opozorili so tudi na odvečno administriranje v bankah, na nezadostno učinkovitost poslovanja med bankami ter med bankami in gospodarskimi organizacijami. Na plenarni seji so poudarili, da vse to hromi poslovnost in konkurenčnost jugoslovanskih izvoznikov na tujem trgu in ovira njihovo hitrejše vključevanje v mednarodno delitev dela.

V debati so predlagali tudi ukrepe na področju kreditne politike oziroma notranjega mehanizma financiranja in kreditiranja zunanje trgovine. Zahtevali so, da je treba jugoslovansko izvozno politiko dolgoročneje planirati, saj je gospodarstvo sicer večkrat v negotovosti pri poslovanju s posameznimi državami in področji.

Glede predvidene sprostitve uvoza so na plenarnem zasedanju opozorili, da je nujno treba sprejeti določena merila, saj potrebuje gospodarstvo širši »manevrski prostor« predvsem pri pridobivanju deviznih sredstev in razpolaganju z njimi.

Čedalje bolj tesni stiki z Madžarsko

Posvetovanje o razširitvi in novih oblikah sodelovanja

MURSKA SOBOTA, 21. marca. — Tu je bilo danes razširjeno posvetovanje o utrjevanju in razširitvi stikov z Madžarsko v vseh doslej že uveljavljenih in nekaterih novih oblikah sodelovanja.

Na posvetovanju so ugotovili, da veže danes Pomurje, zlasti madžarsko manjšino, že precej stikov z našimi sosedi. Zlasti so utrdili in razširili stike za sodelovanje na kulturno prosvetnem področju, kar velja še posebej za obmejne kraje obeh držav.

Na tej osnovi je bilo moč oblikovati za to leto dokaj obsežen program že dogovorjenih oblik sodelovanja, je pa še precej predlogov, med katerimi je posebej pomemben, naj bi odprli 1. maja v lendavski in soboški občini začasne mejne prehode, s čemer bi omogočili srečanje prebivalcev obmejnih območij obeh držav.

Drugače pa vsebuje program letošnjih stikov z Madžarsko nadaljevanje že tradicionalnih srečanj kulturnikov in športnikov, k čemur so mnogo prispevali tudi kolektivi nekaterih pomurskih delovnih organizacij, ki vzdržujejo stalne stike s sorodnimi podjetji, zlasti v mestu Zalaeggerszee. Tako sta navezala stike z belimi rudarji onstran meje podjetje »Nafta« v Lendavi, tovarna »Mura« iz Sobote z delavci sorodne tovarne. Za podobne stike in medsebojne obiske so poskrbeli tudi kolektivi tovarne mlečnega prahu in živilsko industrijskega kombinata »Pomurka«, katerega strokovnjaki tesno sodelujejo s kolegi na Madžarskem.

Tudi letos bosta obe obmejni območji izmenjali več kulturnih skupin, v programu pa je tudi sodelovanje med raznimi kulturnimi institucijami. Tako sodeluje med drugimi Pomurska založba s kar petimi sorodnimi institucijami na Madžarskem, kamor so po dogovoru že poslali 4000 slikanic in 1000 [illegible] v madžarskem jeziku. V programu imajo tudi izdajo antologije sodobne slovenske proze in poezije, v sodelovanju z založbo v Budimpešti pa nameravajo izdati v madžarščini tudi izbor del Miška Kranjca. Razen tega bo kulturna skupina iz Pomurja gostovala v kratkem na večjih kulturnih prireditvah v Porabju, kjer živi precej Slovencev.

B. BOROVIČ

Jeseniški slikarji razstavljajo v Čedadu

ČEDAD, 21. marca — Te dni so v Čedadu odprli zanimivo razstavo slikarskih del 16 slikarjev amaterjev z Jesenic. Slavnosti ob odprtju razstave so se udeležili razni predstavniki krajevnih oblasti in političnega ter kulturnega življenja Čedada. Navzoč je bil tudi jugoslovanski generalni konzul iz Trsta Rudi Janhuba. Razstava, ki so jo priredili pod okriljem čedadske občine in ob sodelovanju slovenskega prosvetnega društva »Ivan Trinko« bo odprta štirinajst dni. Z njo so jeseniški člani društva »Dolik« vrnili slikarski obisk čedadskim umetnikom, ki so pred dvema letoma razstavljali svoja dela na Jesenicah.

Možnosti za še večji izvoz v ZDA

Skupščina kluba jugoslovanskih gospodarstvenikov v New Yorku

NEW YORK, 21. marca. (Tanjug) — Klub jugoslovanskih gospodarstvenikov v New Yorku je imel včeraj letno skupščino, na kateri so obširno analizirali jugoslovansko-ameriške trgovinske stike. Na podlagi izkušenj iz lanskega leta, ko smo pri izvozu na ameriški trg dosegli rekord, so si gospodarstveniki prizadevali odgovoriti na vprašanje, kako naj bi na ta trg prodrli še z več proizvodi, in — kar je najvažnejše — kaj ukreniti, da bi bila ta navzočnost komercialno stabilna. Pri tem so izhajali iz temeljne ocene, da je jugoslovanski izvoz v lanskem letu, ko je dosegel rekordnih 62,2 milijonov dolarjev, naletel spričo konjunkture na ameriškem trgu, ki je bil za zunanje partnerje veliko bolj dostopen kot poprej. V razpravi so kmalu dognali, da je kakovost proizvodov edina realna metoda, kako našo navzočnost še utrditi in poglobiti. V ilustracijo so navedli, da je izdelke iz aluminija, pohištvo in mesne konzerve zaradi njihove kakovosti mogoče tukaj prodati v vsakem položaju na trgu. Isto velja tudi za antimon, srebro, svinec in cink.

Čeprav izvažamo čedalje več končnih izdelkov, pa je struktura našega izvoza na ta trg še zmeraj neugodna. Osemdeset odstotkov vrednosti izvoza pride na 18 proizvodov, medtem ko le 20 odstotkov na približno 250 drugih proizvodov. Eden izmed sklepov skupščine je bil, da bo treba selekcionirati tako široko nomenklaturo v prid trdnosti in nepretrgane navzočnosti na tem trgu.

Letna skupščina v New Yorku je pokazala, da obstajajo realne možnosti za še večji izvoz ZDA. Ker pa je na tem trgu izredno ostra konkurenca, je nadaljnje uveljavljanje jugoslovanskih proizvodov odvisno od tega, kako hitro se nam bo posrečilo organizirati proizvodnjo v velikih serijah.

Seminar o embalaži in pakiranju sadja

PORTOROŽ, 21. mar — Tu se je danes začel dvanajstdnevni seminar o embalaži in pakiranju sadja in zelenjave, ki ga organizira center za napredek trgovine in embalaže iz Ljubljane. Seminar je se udeležuje 25 ljudi iz vse države. Teoretični del seminarja bo v Portorožu, praktični pa v hladilnici v Zalogu ter v pakirnem oddelku »Prehrane« v Ljubljani.

Vodja seminarja inž. Janko Jurkovič je povedal, da so na lanskem kmetijskem sejmu v Novem Sadu številni razstavljavci, ki svoje predelke tudi izvažajo, ugotavljali, da nas nekatere države — izvoznice prekašajo na tujih trgih ne zaradi kvalitete blaga, temveč predvsem zaradi boljše embalaže. Zato so takrat želeli, da bi organizirali seminar, ker v naši državi nimamo za to primerne šole.

Predavanja zajemajo organizacijo celotne poti od obiranja sadja do njegove priprave za trg ter različne predmete, kot so komercialna in transportna embalaža, oprema pakirnic in njihova organizacija. Na seminarju predavajo naši najboljši strokovnjaki s tega področja, in to: strokovnjaki kmetijskega instituta Slovenije, biotehnične in ekonomske fakultete, arboretuma v Volčjem potoku ter centra za napredek trgovine in embalaže.

G. G.

Iz II. izdaje

Stambolić v Bejrutu

BEJRUT, 20. marca (Tanjug). Predsednik ZIS Petar Stambolić je nocoj prispel v Bejrut. Čeprav njegov obisk Bejrutu ni uradnega značaja, ga bo vendar jutri sprejel šef libanonske države Charles Helou, sestal pa se bo tudi s premierom Rašidom Kerameom. Pred prihodom v Bejrut so se Stambolić in člani jugoslovanske delegacije zadržali nekaj ur v Teheranu. Tu so bili gosti na kosilu, ki ga je priredil iranski premier Abas Hoveida. Za tem je predsednika Stambolića sprejel iranski šah Reza Pahlevi in se zadržal z njim v daljšem prisrčnem razgovoru.

Fulbright: NATO se res izpreminja

WASHINGTON, 20. marca. Predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata William Fulbright je izjavil, da je morda delno upravičeno stališče predsednika de Gaulla o tem, da bi bilo treba NATO reorganizirati. Dodal je, da so se v tem času spremenili tudi odnosi med zahodnimi silami in Sovjetsko zvezo. V nadaljnjem razgovoru je menil, da bi morale ZDA opustiti svoje sedanje stališče glede sprejema LR Kitajske v OZN, vendar pa bi po njegovem mnenju do takega sklepa težko prišlo pred volitvami v senat.

Ulbricht o konfederaciji Nemčij

RIM, 20. marca (Tanjug). Prvi sekretar enotne socialistične partije Nemčije Walter Ulbricht se je izrazil, da je edina pot za bodočnost nemškega naroda politika miroljubne koeksistence z namenom, da pride do konfederacije obeh nemških držav. To izjavo je dal v razgovoru za glasilo italijanske KP »Unita«.

Podpredsednik Hatem bo obiskal SFRJ

KAIRO, 20. marca. Veleposlanik SFRJ Salko Fejić je obiskal podpredsednika vlade ZAR dr. Abdela Kadera Hatema. Pričakuje se, da bo Hatem verjetno že maja prispel na uradni obisk v Jugoslavijo.

Kulturna izmenjava ZAR–SFRJ

KAIRO, 20. marca. Kulturni delegaciji ZAR in SFRJ sta danes zaključili razgovore o programu kulturno-prosvetne izmenjave v prihodnjem letu.

Izpustitev venezuelskih levičarjev

RIM, 20. marca (Tanjug). Semkaj so prispeli generalni sekretar KP Venezuele Jesus Faria, komunistični podpredsednik venezuelskega parlamenta Jesus Maria Casal in Domingo Alberto Rangel, ustanovitelj gibanja MIR. Opozicijski voditelji so prispeli v Italijo z letalom neposredno iz zapora, kjer so bili skoraj tri leta.

Še dve letali

HANOI, 20. marca (Hsinhua). V severnovietnamski pokrajini Hatin so sestrelili dve nadaljnji ameriški letali. Pilote so zajeli.

Vagoni za DR Nemčijo

SLAVONSKI BROD, 21. marca (Tanjug). — Tovarna »Djuro Djaković« iz Slavonskega Broda bo letos izvozila v dežele konvertibilnega področja in Vzhodne Evrope za nad 82 milijonov novih dinarjev izdelkov. To so povedali včeraj, ko so poslali v DR Nemčijo prvo serijo 20 posebnih tovornih vagonov.

Telegrami

POSILJKE OROŽJA — LONDON. Britanska vlada je sporočila, da bo obnovila pošiljke orožja Indiji in Pakistanu. Pošiljke so ustavili pred šestimi meseci zaradi spopada med obema državama.

KMETIJSTVO — BRUSELJ. Zunanji in kmetijski ministri šestih držav skupnega evropskega trga so se zbrali na ponovnem posvetovanju o problemih kmetijstva.

PAPEŽ PRI SARAGATU — RIM. Papež Pavel VI. je obiskal predsednika italijanske republike Saragata. To je četrti papežev obisk voditelju italijanske države od 19. stoletja dalje.

VOLITVE — BOGOTA. Pod strogim policijskim nadzorstvom so se v Kolumbiji končale parlamentarne in občinske volitve. Udeležba je bila precejšnja, vladajoča liberalno-konservativna koalicija pa bo po vsej verjetnosti obdržala večino v parlamentu.

POGAJANJA O POMOČI — KAIRO. Začela so se pogajanja med predstavniki ZAR in mednarodnega sklada o pomoči, ki naj bi jo ta mednarodna organizacija nudila ZAR pri uresničevanju drugega petletnega načrta.

RUSK POTUJE V ZAR — KAIRO. Ameriški zunanji minister Rusk bo v prvih poletnih mesecih letos obiskal ZAR na povabilo predsednika egiptovskega parlamenta Anvara el Sadata.

UVOZ — PHNOM PENH. Države skupnega evropskega trga, posebno Francija, so bili v prvih devetih mesecih minulega leta najaktivnejši izvozniki na kamboških trgih. Na drugem mestu je Japonska, na tretjem pa LR Kitajska.

PREDSEDNIK ČANGKAJŠEK — TAJPEH. Formoška narodna skupščina je generala Čangkajška četrtič izvolila za predsednika »nacionalistične« Kitajske.

ZAKON O TISKU — MADRID. Španski uradni list je objavil novi tiskovni zakon, ki ga je pred dnevi izglasoval španski parlament. Zakon odpravlja dosedanjo cenzuro in jo zamenjuje s »predhodnim posvetovanjem«, mimo tega pa dopušča pritožbe na sklepe državnega aparata.

REPARACIJE — MANILA. Japonske reparacije bo v prihodnje prejemala filipinska vlada. Dotlej so večji del tega denarja izplačevali neposredno zasebnim lastnikom, kar pa po mnenju vlade ni bilo v korist gospodarskega razvoja dežele.

POPLAVE — SINGAPUR. Zaradi velikih poplav na centralni Javi je moralo zapustiti domove okoli 300.000 prebivalcev teh krajev.

KOZMOS 113 — MOSKVA. SZ je izstrelila v vesolje novi satelit vrste »Kozmos«, 113. po vrsti. Po dosedanjih poročilih naprave delujejo odlično. Satelit obkroži zemljo v približno 90 minutah njegova največja oddaljenost od zemlje je 327 km, najmanjša pa 210 km.

Pa še to:

DENOMINACIJA DOLARJA? — Denominacija dinarja se je, kot kaže, nekaterim kar preveč zasidrala v podzavest. Zagorska TEVE — VARNOST je v obrazcu o gibanju proizvodnje — poslala ga je Zavodu za statistiko — zapisala, da znaša letni plan izvoza 370,00 dolarjev (to je, preprosto povedano, 370 dolarjev), od česar naj bi do konca februarja realizirali 40,00 dolarjev (ali 40 dolarjev). V resnici položaj ni tako katastrofalen: podjetje si je zastavilo 37.000 dolarjev izvoza, uresničilo pa ga je v dveh mesecih za 4000 dolarjev. Vejico je nekdo postavil po dinarski analogiji . . .

Vreme 21. MARCA 1966 ob 13. uri

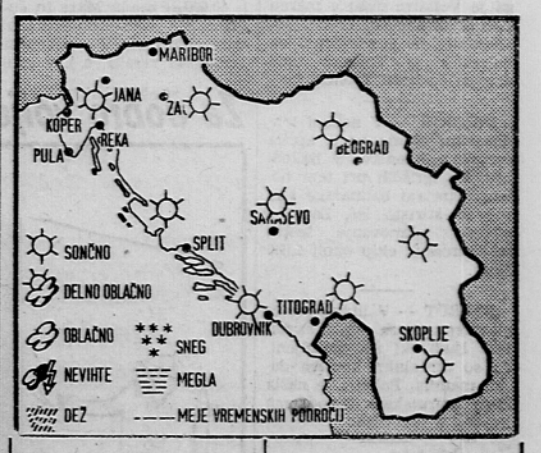

Temperature

Ob	07	13
Ljubljana	—4	10
Planica	—7	10
Brnik	—7	8
Maribor	—5	10
Celje	—7	10
Slov. Gradec	—7	8
Novo mesto	—6	10
Koper	3	9
Kredarica	—6	—3
Reka	3	12
Pulj	—1	9
Split	4	11
Dubrovnik	3	11
Zagreb	—4	9
Beograd	—2	7
Sarajevo	—6	5
Titograd	—	10
Skopje	0	7
Celovec	—3	9
Gradec	—5	9
Dunaj	—1	12
Milano	0	12
Genova	8	15
München	—4	8
Zürich	—2	—
Benetke	0	10

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Nad srednjo Evropo je področje visokega zračnega pritiska. Preko britanskega otočja se pomikajo frontalne motnje proti Alpam. Naše kraje bodo prešle ob severozahodnih vetrovih in bodo imele na vreme pri nas manjši vpliv.

NAPOVED ZA TOREK:

SLOVENIJA:

Pretežno sončno bo, popoldne zmerne pooblačitve. Temperature bodo ponoči od —2 do —5, v Primorju 4, najvišje dnevne do 15 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Sončno in čez dan topleje

Izreden promet na prehodu pri Škofijah

KOPER, 21. marca — Na mejnem prehodu pri Škofijah je bil včeraj in predvčerajšnjim tako velik promet, kakršnega še ni bilo, odkar so odprta ta obmejna vrata. V soboto, 19. marca, je šlo čez ta mejni prehod 95.126 tujih in 1819 domačih potnikov. Na cesti na obeh straneh meje pa se je za pregled ustavilo tega dne 28.409 tujih in 704 domačih avtomobilov.

Nekoliko manjši, a še vedno nadpovprečen promet je bil na tem obmejnem prehodu tudi včeraj. Iz ene v drugo državo je šlo na tem prehodu 74.180 tujih in 2762 domačih potnikov, mejno zapornico pa so dvignili 20.900 tujim in 412 domačim motornim vozilom.

Obmejni in carinski organi so z neumornim delom preprečili, da bi zaradi tako velikega navala potnikov in vozil nastal večji zastoj. Obmejne formalnosti so opravljali hitro, ozko grlo pa je nastajalo sinoči na italijanski strani, ko se je večina potnikov vračala in so tam zaostrili carinske preglede. Zato je tudi pred obmejno zapornico na naši strani nastala več sto metrov dolga vrsta vozil.

Silno povečanje prometa na obmejnem prehodu pri Škofijah opozarja, da z ureditvijo tega prehoda ne kaže prav nič odlašati. Pred nami so šele meseci, ko je navadno zaradi turistične sezone največji promet. Tak, kakršen je ta obmejni prehod zdaj, tudi z največjimi napori obmejnega carinskega osebja ne bo zmogel brez večjih zastojev tako velikega prometa.

G. GUZEJ

Približno 5 tisoč neregistriranih avtomobilov

Do včeraj so na upravi za notranje zadeve ljubljanskih občin v Mačkovi ulici podaljšali veljavnost registracij za približno 23.000 avtomobilov. Rok za zamudnike je do konca marca in na združeni upravi upajo, da bodo v tem času registrirali še tisoč ali dva tisoč avtomobilov. Kljub temu pa približno 5000 avtomobilov v roku za zamudnike lastniki verjetno ne bodo registrirali. S tem bodo nakopali upravi notranjih zadev nepotrebno delo, sebi pa precejšen izdatek, ki ga bo izterjal sodnik za prekrške. Lastnikom avtomobilov, ki do konca meseca ne bodo podaljšali veljavnosti registracije ali odjavili svojega avtomobila, bodo odvzeli prometno dovoljenje in registrske tablice z avtomobila ter jih prijavili sodniku za prekrške.

Letošnji rok za podaljšanje registracij je dovolj dolg (tri mesece), da se lastniki ne morejo izgovarjati na pomanjkanje časa. Še posebno ne sedaj, ko lahko to dolžnost opravijo vsak delovni dan med 7. in 20. uro.

V. S.

»VZORČNE« MONTAŽNE HIŠE — Tako so imenovali graditelji treh montažnih stanovanjskih hiš te objekte, ki so jih zgradili očitno s preveč izdatno pomočjo podjetja. Vzorčne montažne hiše so gradili tudi z motivacijo, da imajo reklamni namen, kar naj bi povečalo interes kupcev za te objekte. Toda najeti brezobrestni krediti v podjetju in nesprejemljivi privilegiji so pomenili slej ko prej globoko seganje v žep vsemu kolektivu. Kako bi si sicer lahko razlagali tudi nenormalno nizke osebne dohodke neposrednih proizvajalcev.

Foto: B. Borovič

V ljudski miselnosti je to — tatvina

Kdo je kriv za okoriščanje v obratu za lesno predelavo KIK »Pomurka«

V obratu za gozdno in lesno gospodarstvo kmetijsko-industrijskega kombinata »Pomurka« v Murski Soboti se je začel odvijati hudo zavozlan klobčič, ki kaže na neodgovorno izkoriščanje službenega položaja posameznih vodilnih ljudi in na okoriščanje širšega kroga oseb, katerih dejanja nasprotujejo osnovnim moralnim načelom v odnosu do družbene lastnine in ne nazadnje koristim kolektiva samega.

Večina niti bolj ali manj legaliziranega pretapljanja dobrin v korist posameznikov pelje, žal, tudi v tem primeru k pročelju delavskega samoupravljanja, izza katerega so krojili notranje zakone, ki so se sprevrgli v praksi v komaj dojemljive oblike in odtenke »samopomoči«, kar je omogočilo nekaterim članom kolektiva in tudi ljudem zunaj obrata, da so v taki ali drugačni obliki speljali vodo na svoj mlin.

Donosne kupčije

O čudnih manipulacijah z lesom v obratu za gozdno in lesno gospodarstvo v Soboti so ljudje že dlje šušljali. Sicer pa ni bila več nobena skrivnost, da so v obratu razvili tak sistem prodaje lesa članom delovnega kolektiva, ki je omogočal vsem graditeljem stanovanjskih hiš nakup gradbenega lesa po znižani ceni osem tisoč dinarjev za kubični meter. Posebna komisija, ki jo je bil imenoval delavski svet, je ves čas imela polne roke dela, saj je bilo za kvalitetni les iz goričkih gozdov veliko povpraševanje.

Vse bi bilo v redu in prav, če večina kandidatov za nakup hlodovine ne bi krepko presegla dovoljene količine 15 kubičnih metrov lesa, saj se je na vrh seznama te svojevrstne trgovine vpisal najbolj podjeten član kolektiva kar s 42 kubičnimi metri odkupljenega lesa.

Vnema za nakup takih količin hlodovine bo bralcu dovolj razumljiva, če zapišemo, da so posamezni člani kolektiva ta les prodajali z velikim prebitkom nazaj — lastnemu podjetju.

Kako? Na žagah tega obrata so hlodovino razžagali in na veliko prodajali razžagani les nazaj podjetju do 60 tisoč (!) dinarjev za kubični meter. Razlika seveda ni bila majhna, saj so po podatkih službe družbenega knjigovodstva premeteni prekupčevalci zaslužili več kot devet milijonov starih dinarjev. Samo pri komercialnem direktorju je bil čisti zaslužek 468.138 S dinarjev . . .!

Vso pomoč graditeljem hiš!

V glavnem je bilo to geslo motiv za razne oblike špekulativnega okoriščanja z materialom in za najemanje brezkompromisnih kreditov. Naj navedemo, da so samo trije vodilni uslužbenci najeli skupno 4,5 milijona dinarjev brezobrestnega kredita in kar je še najbolj nevzdržno — ta denar je šel iz naslova obratnih sredstev prav takrat, ko se je kolektiv zaradi slabih proizvodnih možnosti in nesodobne strojne opreme otepal na domačem in na tujih tržiščih s perečim rentabilnim poslovanjem.

S pismenimi ali celo ustnimi pogodbami vodstvo tega obrata ni privolilo v finančno nevzdržne aranžmaje samo znotraj podjetja, ampak so bili raznih »usluge« deležni tudi ljudje zunaj kolektiva. Družbena kontrola je ugotovila številne prodaje pohištva in razne opreme tudi zunanjim kupcem globoko pod lastno proizvodno ceno, kar zgovorno kaže na to, da je v podjetju razen slabe notranje organizacije v celoti zatajil tudi nadzor nad prodajo.

Dolžnikom se ne mudi

Članom kolektiva, ki so najemali kredite, se prav nič ne mudi z vračanjem. Sicer ob letni realizaciji 1,3 milijarde dinarjev neporavnane terjatve ob koncu minulega leta v višini 170 milijonov dinarjev ne bi bile osamljen primer, če na dolgem seznamu dolžnikov ne bi bilo precej članov kolektiva, ki dolgujejo podjetju milijonske zneske.

Ker za dolžnike v podjetju pri vračanju kreditov v nobenem primeru ne velja kot pogoj ustrezna obrestna mera, niti ne obračunavajo zamudnih obresti, je razumljivo, da v tako domačem poslovanju ni težavno ribariti v kalnem.

Zanimiv je tudi sistem obračunavanja potnih stroškov v tem obratu. Posamezniki so po kdo ve kakšnem ključu dobivali na račun potnih stroškov akontacijo, kar prakticirajo že več let. Samo direktor obrata je ob pregledu družbene kontrole vrnil 223.800 dinarjev prebitka oziroma preveč vzete akontacije.

Velika in mala žlica

Velika žlica, s katero v tem obratu zajemajo posamezniki, ne povzroča med delavci negodovanja samo zaradi očitno privilegiranega položaja ljudi na upravi in posameznikov v proizvodnji, ampak tudi zaradi hudo deformiranih meril nagrajevanja.

Medtem ko so mesečni prejemki kurirke na upravi šestdeset tisoč dinarjev in več, prejemki 32 delavcev v soboški proizvodni enoti v februarju letos, razen dveh primerov, niso presegli štirideset tisoč dinarjev. Razen tega so delavcem v proizvodnji »pozabili« minuli mesec izplačati 15-odstotno razliko na račun zvišanih osebnih dohodkov. Kdo bi se tedaj čudil, če so delavci pred dnevi prekinili delo in odločno zahtevali pojasnila odgovornih ljudi.

Sicer pa vodilni ljudje v tem obratu dolgujejo odgovor kolektivu že od junija lani, ko so na sestanku osnovne organizacije ZK prikrat odločno načeli probleme proizvodnje, delovne odnose in osebno okoriščanje posameznikov.

Morda bi se vrč razbil že prej, če med 27 člani Zveze komunistov ne bi bilo nekaj ljudi neposredno prizadetih. Očitne pomanjkljivosti so za to ponovno vzburkale duhove na letni konferenci osnovne organizacije ZK konec decembra lani, ko je občinski komite ZKS v Soboti še bolj odločno postavil v ospredje zahtevo, naj stvari dokončno razčistijo.

Do resnice je samo ena pot

Tega se zaveda večina članov kolektiva, čeprav so pred dnevi na sestanku osnovne organizacije poskušali posamezniki speljati razpravo na stranpot. No, ugotovitve službe družbenega knjigovodstva in odločnost občinskega vodstva ZKS sta bistveno prispevala k temu, da so spreje li več sklepov, o katerih bo razpravljal te dni tudi delavski svet.

Ne glede na odločitve organov je kazno, da so sklepi osnovne organizacije ZK ne odložljiva naloga, ki zahteva brezkompromisno ukrepanje. Razen kazni, ki jih je izrekla osnovna organizacija trem vodilnim uslužbencem, je v ospredju tudi sklep, da bodo komunisti podrobno seznanili člane delavskega sveta z razmerami v podjetju, ki zahtevajo v tem obratu odločne ukrepe, med drugim tudi odstavitev direktorja in še treh vodilnih uslužbencev.

Osnovna organizacija nadalje predlaga delavskemu svetu, naj skupina strokovnih delavcev zaradi perečih gospodarskih problemov preuči nadaljnji obseg delovanja in organizacijo obrata. Izogniti se ne bo moči tudi izterjavi dolžnikov, razčiščevanju nastalih razlik pri obračunavanju raznih del in uslug, povračilu neupravičeno prejetih zneskov na račun akontacij potnih stroškov ipd. Predlagajo tudi takojšnjo izpopolnitev pravilnika o nagrajevanju, nova sistemizacija delovnih mest pa naj bi dokončno razčistila sedanjo kadrovsko zasedbo, ki kaže na to, da so ob odpuščanju neposrednih proizvajalcev pred nedavnim prezrli tudi možnost skrčenja režijske službe.

BORO BOROVIČ

Kompas vas vabi na izlet na Zelenico. Restavracija in izposojevalnica smučarske opreme na platoju vam bosta dobro postregli, gorsko sonce vas bo ogrelo!

Kaj je pokopalo »Kovo« na Vranskem?

Od 147 zaposlenih jih samo še 38 dela v podjetju

Da, kaj jih je pokopalo? se v vsakdanjem jeziku marsikdo vpraša. Pa je prepozno za taka vprašanja! Nemara bi se morali v občini Žalec pred leti vprašati, kaj utegne pokopati kovinsko podjetje na Vranskem. Nemara slepo zaupanje? Vizija o velikem dobičku? Usmiljenje? . . . Takih in podobnih vprašanj bi sedaj, ob neslavnem koncu obrtnega podjetja KOVO lahko našteli še nič koliko. Podjetje je v likvidaciji — resna stvar — in 15. aprila bo njegovo premoženje prodano na dražbi.

Zadnjega dejanja kajpak vsi delavci ne bodo pričakali na pragu delavnic, v katerih so toliko let delali in ustvarjali aktivo. Večina njih, več kot 100 od skupno 147 zaposlenih, si je poiskala delo drugod in vse kaže, da tudi od preostalih nihče ne bo ostal na cesti.

In kdaj je začel voz drseti navzdol?

»Kovo« Vransko (predaleč nazaj sicer ne kaže obujati zgodovine) je do pred dvema letoma poslovalo še kar v redu. Ljudje so tu dobili delo in zaslužek. Lotevali so se marsičesa, tudi najtežjih del, npr. celo proizvodnje opreme za ladjedelnice. Konec 1963. leta je vodstvo podjetja sklenilo z renomiranim trgovskim podjetjem »Metalka« v Ljubljani »velik« posel: pogodbeno proizvodnjo strojev za spenjanje sadnih zaboječkov. S proizvodnjo teh strojev je po naročilu »Metalke« začelo podjetje Vukomerič — sedaj opšta poljoprivredna zadruga Velika Gorica. Ker pa očitno vsa reč ni šla tu tako gladko in zadovoljivo, so »Metalkini« režiserji sklenili pridobiti podjetje na Vranskem za prevzem začete proizvodnje spenjalnih strojev. Tu so se potem zavzeto lotili posla, vendar se je že kar na začetku zataknilo. Patent domačega avtorja iz Velike Gorice nikakor ni funkcioniral in sam avtor je 6 mesecev brez haska popravljal svoj izum v delavnicah »Kova« na Vranskem. Tudi dokumentacija ni bila popolna, kot je zahtevala pogodba. Na Vranskem so začeli izdelovati 1000 spenjalnih strojev, tako da predstavljajo začeti, na pol izdelani in skoraj gotovi pa neuporabni spenjalni stroji skupno vrednost 157 milijonov S din. Vanj je »Kovo« vlagalo denar iz vseh mogočih virov, tako da jim je lani zmanjkalo denarja celo za plače. »Zaupali smo Metalki,« pravijo na Vranskem in v občinski skupščini Žalec. »Kje pa naj mi vzamemo toliko strokovnjakov, da bi preverjali računico, ki jo je predložila Metalka, znana po svojih eksperimentih?« je slišati v občini.

Kadar se je v »Kovo« zataknilo zaradi stroječkov, so zmeraj napeli vse moči in poiskali denar, da bi potem vso zadevo spet spravili z mrtve točke. Toda teh postaj je bilo čedalje več in vizija o velikem dobičku je počasi bledela. V občinski skupščini so večkrat z usmiljenjem obravnavali problem »Kova« in da bi jim pomagali premostiti »nastale težave«, je podjetje vsake toliko časa dobilo »injekcijo«; celo za kritje osebnih dohodkov. Vzdrževanje nezdravega se je tako s pomočjo od zunaj podaljševalo, namesto da bi bilo temu konec že davno prej.

Očitno je vsekakor, da so obrtno podjetje »Kovo« na Vranskem definitivno pokopali ponesrečeni spenjalni stroji (prva serija 10 strojev bo predvidoma sposobna šele sedaj?!). Toda Metalkina tožba za skupno 100 milijonov starih dinarjev je proti koncu minulega leta sprožila usodni plaz na »Kovo«. Neizpolnjevanje pogodbe, nelikvidnost in skoraj nikakršne možnosti za sanacijo razmer so pripeljali kovinsko podjetje na Vranskem do likvidacije. Zanjo je krivih, mimo vodstva podjetja, tudi več botrov od zunaj.

F. KRIVEC

MEDVODE

Taborniški odred Franca Rozmana-Staneta

V Medvodah so pred nedavnim ustanovili novo taborniško enoto-odred, ki nosi ime narodnega heroja Franca Rozmana-Staneta. Odred je tako že šesta samostojna enota v občini Ljubljana-Šiška ter druga nova taborniška enota, ki so jo ustanovili v Šiški letošnje šolsko leto.

Skoraj 70 mladih taborникov je vključenih v štirih moških in enem ženskem vodu ter v klubu starejših. Program dela je pester in zanimiv. Razen vzgoje mladih taborникov, akcij, taborjenj, je v programu mladih Medvodčanov tudi udeležba na kadrovskem taboru v Dolenjskih Toplicah, ki ga prireja občinska zveza ter sodelovanje na zveznem taborjenju na Fruški gori.

Na ustanovitev odreda so se medvodski taborniki pripravljali skoraj leto dni. Pripravljalni odbor je v tem času pripravil več tečajev in posvetovanj za mlade taborнike tako, da enota po ustanovitvi že aktivno dela.

Republiška in občinska zveza sta novi enoti takoj priskočili na pomoč ter ji podarili propagandno gradivo in strokovno literaturo, ki jo bodo potrebovali za uspešno delo. Mladi tabo[illegible] na si bodo skušali z različnimi delovnimi akcijami sami prislužiti denar za nakup taborniških krojev in opreme. I. V.

Pomanjkanje pralnega mila?

V številnih ljubljanskih trgovinah občutijo v zadnjih dneh vse večje pomanjkanje domačega pralnega mila. Ponekod so povsem izpraznili že vse skladiščne zaloge. Proizvajalci mila pojasnjujejo, da je temu krivo pomanjkanje uvoznih surovin in pristavljajo, da se bo stvar razmeroma kmalu uredila.

Potrošniki pa se sprašujejo, ali nenadnemu pomanjkanju mila res botruje le pomanjkanje surovin, ali pa morda še v večji meri tih račun okrog morebitnega zviševanja cen. Že nekajkrat smo bili namreč priče pomanjkanju določenega blaga, ki pa ga je bilo konec brž, ko so proizvajalcu odobrili nekoliko višje cene . . B. R.

Piščanci so in niso

Agrokombinat Emona o pomanjkanju perutnine

Preskrba z mesom, že dlje časa eno od poglavitnih vprašanj, ki vzbujajo jezo in pikre pripombe ljubljanskih potrošnikov, se je v zadnjem času »obogatila« še za eno nevšečnost. Po teletih, na katera smo že skoraj pozabili in svinini, ki tudi obeta postati v kratkem le še otožen spomin, je na ljubljanskem tržišču nenadoma skoraj povsem zmanjkalo še — piščancev. O usodi te, v zadnjem času zelo priljubljene mesnine smo povprašali na agrokombinatu Emona, enem izmed največjih zalagateljev ljubljanskega trga s perutnino.

»Drži, da je v zadnjih dneh po ljubljanskih mesnicah skoraj popolnoma zmanjkalo piščancev,« sta prikimala ing. Janez Miklavc in Vekoslav Potočnik. »Toda to je posledica spleta najrazličnejših činiteljev in vplivov.«

Lani ob reformi je bila določena za Slovenijo maloprodajna cena perutnine 1000 dinarjev za kilogram. Proizvajalci so že tedaj opozarjali, da je takšna cena nerealna in da bo pripeljala do težav s preskrbo, še posebno, ker so se v drugih republikah odločili za višje cene. (Hrvatska npr. od 1050 do 1250 dinarjev za kilogram.) Po reformi se je ob »zamrznjeni« ceni piščancev povečala cena krmil, domačih in uvoženih, pa tudi nekaterih drugih storitev, ki so vezane na prodajo, tako da se je maloprodaj na mreža znašla v hudih škripcih. Če je hotela piščance prodajati še naprej, so ji morali dajati proizvajalci tolikšen rabat, da se jim reja brojlerjev praktično ni več splačala. Pomagati so si začeli tako, da so izvažali brojlerje v tiste republike, kjer so jih bolje prodali.

Potrošnja perutnine pa se je v zadnjem času izredno povečala. Od leta 1963 do danes so statistiki zabeležili kar za 400 odstotkov večje povpraševanje. Ljudje so začeli kupovati perutnino tudi pozimi, kar se v prejšnjih letih skoraj ni dogajalo. Tako je ostala Emona letos tako rekoč brez zimskih zalog, ker so vse blago kupci sproti pokupili. Aprila začno v Zalogu vsako leto z enomesečno rekonstrukcijo tamkajšnjih obratov in v tem času brojlerjev ne koljejo. Druga leta kupci tega sploh niso občutili, ker jih je Emona zalagala iz svojih zimskih zalog. Letos pa zalog ni — in tako se bo enomesečni zastoj na trgu močno poznal.

Po drugi strani pa je spet res, da je Emona le eden izmed proizvajalcev, ki zalaga jo ljubljanski trg s perutnino. V republiški proizvodnji je udeležena komajda z eno šestino. Ljubljanski trg, ki konzumira tedensko okoli 40 to[illegible] perutnine, z[illegible] a povprečno le z 12 tonami iz lastne proizvodnje. Vse drugo so prispevali doslej drugi slovenski proizvajalci, močno pa so si pomagali tudi z uvozom iz južnih re[illegible].

Danes pa zaradi nestimulativnih cen v Sloveniji prodajajo slovenska podjetja perutnino rajši na jug, južnim podjetjem pa zaradi prenizkih cen slovensko tržišče ni več zanimivo. Razen tega so na proizvodnjo perutnine nedvomno močno vplivale nedavne poplave na farmah v tuju in Belju.

Glede na program bi morali zrediti v Sloveniji letos 10 milijonov brojlerjev (lani 7 milijonov) in če bo zavod za cene odobril za 100 dinarjev višjo ceno, bi ne bilo več težav. Slovensko tržišče bo postalo za proizvajalce spet zanimivo. Emona, ki je dala na trg v prvih dveh mesecih 180.000 brojlerjev, jih bo do konca leta »prispevala« še 1,050.000, od tega 800.000 iz kooperacije. Obrate v Zalogu nameravajo namreč preurediti za pitanje kokoši — jajčaric in se preusmeriti pri brojlerjih v kooperacijo. Pri Emoni bo tako kritičen le april. Če pa bi jim ob novi ceni perutnine uspelo zagotoviti pogodbe z drugimi jugoslovanskimi proizvajalci, potem se obetajo ljubljanskim potrošnikom prav kmalu spet boljši časi.

BERNARDA RAKOVEC

Peš iz Zagreba v Sudan

Devetmesečno potovanje Mirka Mirkoviča

V petek je v koprskem pristanišču pristala ladja »Mlava«. Z njo se je vrnil v domovino tudi 29-letni Mirko Mirkovič iz Zagreba, ki je lani junija krenil na dolgo potepanje po deželah Bližnjega vzhoda. Ta pot ne bi bila nič posebnega, saj so po Turčiji, Grčiji, Libanonu, Jordanu, Egiptu in Sudanu potovali že številni potniki, vendar pa je eden redkih, ki je šel na tako dolgo pot peš.

»Ker sem že 15 let planinec in že sedem let alpinist, sem sklenil, da krenem na pot po hribih. Iz Zagreba sem čez Gorski Kotor prišel do morja, tu pa ob morju čez Lovćen do Skopja. Ker mi je že na poti po Jugoslaviji zmanjkalo denarja, sem v Skopju začel delati na bencinski črpalki. Nekaj časa sem delal, si na kupil hrane in s tremi tisočaki v žepu krenil v Grčijo.

MIRKO MIRKOVIČ: »Najraje bi šel okrog sveta! Potujem zato, ker ima to zame veliko vrednost, ker me to osrečuje . . .«

Foto: S. Busić

Povzpel sem se na Olimp, potem pa preko Aleksandropolisa odšel v Carigrad. Dva dni sem se potepal po tem velemestu, zmanjkovalo mi je hrane, denarja ni bilo . . .

Srečal sem nekega Jugoslovana in podaril mu sto turških lir. S tem denarjem sem vzel pot pod noge in jo v nekaj dneh primahal do Ankare. Spet sem se zaposlil, nekaj zaslužil in sklenil, da se povzpnem na Ararat, kar se mi zaradi snega in ledu ni posrečilo.

Potem sem šel do Alepa in od tu nadaljeval pot v Damask, od tu pa preko Amana v Jeruzalem. Nato sem z avtostopom odpotoval do Bejruta v Libanonu. Imel sem srečo — v pristanišču je bila ravno jugoslovanska ladja »Kanavelić«, ki me je vzela s seboj do Port Saida, odkoder sem odkorakal v Kairo.

V Egiptu sem si ogledal zgodovinske znamenitosti in se potem ob Nilu podal proti Sudanu, čeprav nisem imel sudanskega vizuma. Do meje me je za en egiptovski funt pripeljala beduinska karavana.

Kljub prejšnjemu zatrjevanju, da bom lahko šel v Sudan tudi brez vize, me na meji niso pustili naprej. Z neko karavano sem se čez puščavo vrnil v Egipt in se ob Nilu počasi vrnil v Kairo, od tu pa spet v Port Said.

Jugoslovanskim pilotom, ki v Port Saidu vodijo ladje, se imam zahvaliti, da sem se že nekaj dni zatem vkrcal na »Mlavo«, ki me je v nekaj dneh pripeljala do Kopra,« je končal pripoved nekoliko utrujeni popotnik.

»Koliko pa vas je stala tako dolga pot?«

»Ko sem šel pred osmimi meseci iz Jugoslavije, sem imel v žepu tri tisočake, v nahrbtniku pa precej hrane. Ko sem se v Kopru izkrcal, sem imel v žepu dva dolarja in nekaj hrane. Torej sem skoraj na istem. Res pa sem na poti precej denarja porabil — največ za vizume, ki so za nekatere države nerazumljivo dragi.«

»Vaši načrti? Boste še potovali?«

»Kljub tako dolgi poti se počutim tako dobro, da bi pot najraje še nadaljeval. Če se mi bo posrečilo zbrati sredstva, bom res nadaljeval in poskusil priti peš okoli sveta.«

»Vaše potovalne izkušnje priporočajo?«

»Potuj z veseljem, imej s seboj čimmanj prtljage in vse, kar potrebuješ!«

EVGEN JURIČ

Včeraj - danes - jutri v Ljubljani

DVAKRAT DVOJČKI — V soboto in nedeljo se je v obeh ljubljanskih porodnišnicah rodilo 25 fantkov in 27 deklic. Na ginekološki kliniki sta dve materi dobili dvojčke — dečke.

PRALNI AVTOMATI — Potrošniški informativni center v Gradišču 2 prireja danes ob petih popoldne pogovor o pralnih avtomatih našega tržišča (Gorenje, Castor, Bosch itd.). Pogovor bo vodil izvedenec Milan Vujić.

POPLIN — Tudi včeraj se je nadaljevala razprodaja črtastega poplina v Nami pred pošto, in sicer v precejšnji gneči, ki jo je nedvomno povzročila cena blaga: 675 S din. Razprodaja se bo nadaljevala tudi danes, ker je blaga še dovolj na zalogi.

HOTELI — Ljubljanski hoteli včeraj niso bili v celoti zasedeni, le v Levu so si obetali, da bodo do polnoči oddali večino sob. V tem hotelu je bilo včeraj nastanjenih 153 gostov, pričakovali pa so nove goste iz Italije, ki so rezervirali 30 sob. Tudi v Turistu so bili z zasedenostjo hotela zadovoljni, drugi hoteli pa so bili zasedeni v glavnem le polovično.

LETALIŠČE LJUBLJANA — Letalo JAT iz Beograda je včeraj pristalo v Brniku ob določenem času, pravzaprav celo nekaj minut prej. Zvečer je priletelo v Brnik tudi letalo AA, ki je s Švedskega pripeljalo 89 turistov. Turistični dotok iz Švedske zadnje čase narašča.

REŠEVALCI — Včeraj so bili šoferji reševalne postaje 186-krat na vožnji. Petnajstkrat so na nezgodno postajo pripeljali ponesrečence.

Taki smo

Pozabljena „-ica"

»Tole je pri nas že kar navada,« je rekla in potisnila časnik predme na mizo. »Enkrat na leto, in še takrat spredaj en uvodnik, potem pa vse leto nič drugega kot tole . . .«

S prstom je kazala na male oglase. Vedel sem, da me mora to, kar kaže s prstom, zanimati. So ženske, ki že same po sebi vzbujajo zanimanje, ker znajo govoriti normalno, ker se zanimajo še za kaj drugega kot za sosede in kosilo. »No, kar preberite,« je rekla.

Bral sem:

»Starejša ženska dobi stanovanje in hrano, če bi pazila triletnega otroka . . . Iščemo gospodinjsko pomočnico, nastop službe s 1. aprilom . . . Za pomoč v gospodinjstvu nudim mlajši ženski kabinet in hrano . . . Za skromno sobico pomagam v gospodinjstvu, dajem tudi instrukcije . . .«

»No, kaj pravite?«

»Mislim, da je to v redu. Nekaj malega je res izkoriščanja, sicer pa . . .«

»Nisva še končala. Tole je samo zaradi primerjave. Spredaj v uvodniku o prazniku žena je precej besed o odnosih, o enakopravnosti žene — in tako naprej. Tule so mali oglasi, ženske dobijo službo in ženske iščejo službo. Zaradi hrane, zaradi kabineta . . . Nič nimam proti gospodinjskim pomočnicam, še zmerom je bolje urejeno življenje v kakšni družini kot životarjenje kje v hribih, kjer je doma premalo prostora. Samo, ali je za nas prostor samo še med malimi oglasi?«

»Ne vem, kako mislite,« sem rekel.

»Mislim, da so tudi ženske hodile v šole, v večerne tečaje, v gimnazije, na fakultete . . «

»To je jasno. Pri tem menda ni dvoma o enakopravnosti?«

»Nič ni jasno,« je rekla. »Saj za to gre. Poglejte si malo tele oglase, ki so večji, obrobljeni, poudarjeni. No, kar preberite!«

Bral sem:

»Komisija za razpis delovnih mest . . . razpisujemo mesto DIREKTORJA . . . KANDIDAT pod točko 1. mora imeti . . . razpisujemo mesto ŠEFA plansko - analitskega sektorja . . . KANDIDAT mora imeti . . . Razpisujemo mesto DIREKTORJA komercialnega sektorja . . . KANDIDAT . . . Razpisujemo mesto UPRAVNIKA . . .«

»No, kaj pravite?«

»Mislim, da je to v redu. To so razpisi. Iščejo direktorje, šefe, upravnike, tako je določeno po zakonu.«

»Ste zadnje čase kdaj prebrali, da bi lahko poslala prošnjo tudi KANDIDATINJA? Jaz nisem. Ali je kje napisano »-ICA«? Bi lahko bila namesto direktorja tudi DIREKTOR-ICA? Saj sva rekla, da so tudi ženske šle po malem naprej, v večerne tečaje, na fakultete. Ne?«

S prstom je kazala na razpise komisij. Vedel sem, da me mora to, kar kaže s prstom, zanimati. So ženske, ki že same po sebi vzbujajo zanimanje, ker se zanimajo še za kaj drugega kot za sosede, znance in kosilo. »No, kar poglejte si dobro,« je rekla.

Bral sem — in precej me je bilo sram. Še sreča, da teh slabih občutkov nimajo komisije za razpis delovnih mest, ki tako lepo in skrbno ravnajo po zakonu . . .

D. VRESNIK

KRMNE LADIJSKE MOTORJE
LAMO - 06 N
prodajamo za devize po izjemnih pogojih prek podjetja
BRODOKOMERC, Rijeka
Cena kompletnega motorja z ločenim bencinskim rezervoarjem, fco skladišče Tomos, Koper:
US $ 125.—. Dodatek za podaljšano os: US $ 10.—.
Vse informacije dobite v podjetju BRODOKOMERC, Rijeka. Ker smo predvideli relativno majhne količine za prodajo za devize v naši državi, vam priporočamo, da pohitite z naročili.
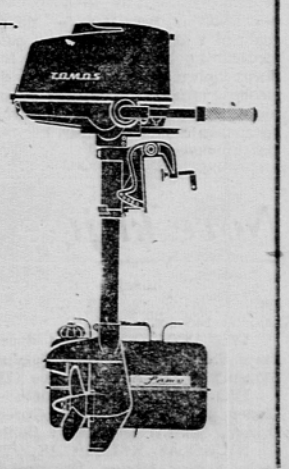
TOVARNA MOTORNIH VOZIL
TOMOS KOPER

LUKA KOPER
V KOPRU
razglaša prosta delovna mesta za:
ADMINISTRATORKO
V KOMERCIALNEM SEKTORJU
POGOJ:
srednja strokovna izobrazba, znanje nemškega jezika, dve leti prakse,
VEČ SKLADIŠČNIKOV
POGOJ:
srednja strokovna izobrazba ali kvalificiran delavec trgovske stroke z najmanj triletno prakso.
Ponudbe sprejema kadrovski oddelek do 1. aprila 1966.
2750

PRVI DAN POMLADI — Toplo sonce je včeraj zvabilo mnogo otrok na igrišča v ljubljanskem Tivoliju. Pomlad se nam je ob svojem prihodu prijazno nasmehnila. Da ji aprilska nestanovitnost ne bo skremžila obličja!

Foto: ŠELHAUS

PLANICA 66 — Na sliki je skoraj vse, razen 135 m skakalnice, na kateri bo v petek, soboto in nedeljo veliko mednarodno tekmovanje. Razglednice s posnetki naših najboljših skakalcev bodo naprodaj v Planici. Čapljo bo prejelo 15 najboljših tekmovalcev.

Foto: BUSIĆ

POVRATEK Z LOVA — Kot mnoga druga afriška pristaniška mesta ima tudi Akra svoje ribiško ladjevje. Ribiči na majhnih čolnih in s preprostimi mrežami vsak dan oskrbujejo mestni trg s svežimi ribami in bolj kot od lastne spretnosti so odvisni od lovske sreče. Atlantske vode so sicer bogate rib, toda levji delež ulova poberejo velika in sodobno opremljena ribiška ladjevja britanskih, francoskih, italijanskih in v zadnjem času tudi japonskih ribičev. Na sliki ribiči po pristanku v starem pristanišču Akre.

Foto: AP

Ugibanja o kitajski udeležbi na XXIII. kongresu KP SZ

PEKING, 21. marca (Tanjug). — Delegacija laoške stranke Deo Lao Haksat se bo udeležila 23. kongresa KP SZ — kakor vedo povedati dobro poučeni krogi v Pekingu. Ta delegacija, ki se je udeležila tudi trikontinentalne konference v Havani, je včeraj odpotovala iz Pekinga. Od nje se je poslovil kitajski zunanji minister Čen Ji. Delegacija Neo Lao Haksata je bila v Pekingu 25 dni. Vodi jo Phiti Vongvičit, generalni sekretar stranke in minister za informacije v začasni vladi nacionalne enotnosti Laosa.

Zvedelo se je, da bo laoška delegacija ostala nekaj dni v Mongoliji, potem pa bo odpotovala v Moskvo na kongres. Po kongresu bo obiskala Madžarsko.

Ta novica je tu ponovno sprožila ugibanja o tem, ali se bo 23. kongresa KP SZ udeležila tudi delegacija KP Kitajske. Doslej v Pekingu še niso povedali, ali bo šla kitajska delegacija na kongres. Prav tako niso ne potrdili ne zanikali vesti, da je kitajska partija dobila uradno vabilo, naj se udeleži sovjetskega kongresa. Menijo, da široka javnost do zadnjega trenutka ne bo zvedela, ali se bo delegacija KP Kitajske udeležila kongresa KP Sovjetske zveze.

Tiskovna konferenca v zvezni zbornici

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug). — Sekretariat sveta zvezne gospodarske zbornice za promet bo predlagal, naj bi odpravili družbeno kontrolo cen za vse vrste storitev v cestnem, rečnem in obalnem pomorskem prometu, kontrolo cen pa naj bi — kot začasni ukrep pri izvajanju reforme — ohranili samo tam, kjer je mogoče izkoristiti monopolistični položaj na trgu. To so med drugim povedali na današnji tiskovni konferenci v zvezni gospodarski zbornici.

Kot predlagajo, naj bi kontrolo cen ohranili v železniškem prometu pri prevozu masovnega blaga in potnikov, nadalje v PTT prometu za vse vrste storitev, v mestnem prometu kot tudi za vse vrste storitev v lukah, pristaniščih, na letališčih in cestah, za katere pobirajo tako imenovane prispevke. Svet je ob tem predlogu upošteval položaj na trgu, kjer so železniške tarife ohranile vlogo regulatorja, kadar gre za cene v drugih prometnih panogah.

Rast kitajske zunanje trgovine

Pozitivna plačilna bilanca – Sovjetsko-kitajska trgovina se zboljšuje

HONGKONG, 21. marca (AP). — LR Kitajska je leta 1965 dosegla pomemben napredek v svoji zunanji trgovini. Zboljšala je svoje industrijske zmogljivosti in povečala proizvodnjo živil. To je povedano v poročilu hongkonške in šanghajske banke. Ta banka je začela poslovati na Kitajskem pred 100 leti in še vedno deluje kot poslovalnica v Šanghaju.

V poročilu za leto 1965, ki ga je podal predsednik banke Asundera, je rečeno, da je LR Kitajska izplačala svoje dolgove Sovjetski zvezi in da se sovjetsko-kitajska trgovina, ki je zaradi ideološkega spora praktično na mrtvi točki, postopoma zboljšuje.

V poročilu, v katerem sicer niso navedene številke, je rečeno, da je LR Kitajska imela lani pozitivno plačilno bilanco. Na Japonsko je izvozila več premoga in surovega železa, uvozila pa je več industrijskih naprav in opreme. Prav tako se je povečala kitajska trgovina z Veliko Britanijo, Zahodno Nemčijo in Francijo. Iz teh držav je Kitajska uvozila industrijske naprave in opremo za svoje industrijske zmogljivosti in transport.

Eden od glavnih problemov Kitajske pa je, da nima sodobnega transportnega sistema. Vendar si prizadevajo razširiti cestni transport, tako z modernizacijo cestnega omrežja kakor tudi z nakupom vozil.

Žetev leta 1965 je bila verjetno nekoliko slabša kot leta 1964, zato pa se je povečala važnejša kmetijska proizvodnja, vštevši bombaž, oljnice, svinjsko meso, perutnino, sadje in povrtnine.

Velik del tega povečanja pa je pripisati materialni spodbudi kmetov, ki lahko imajo majhne obdelovalne površine in goje določeno število perutnine in prašičev, bodisi za svojo uporabo ali za prodajo na lokalnem trgu. Vlada pa se ne strinja s tem programom stimulacije in je zadnje mesece začela proti temu kampanjo, ki se čedalje bolj zaostruje.

Oglašujte v DELU

Sikhi dobili avtonomijo

Indijska vlada objavila sklep o razdelitvi Pendžaba na dve državi

NEW DELHI, 21. marca (Reuter). — Indijska vlada je danes objavila sklep o razdelitvi severo-zahodne države Pendžab na dve državi. Ločnica med obema državama se bo ravnala glede na jezikovno mejo; v Pendžabu govore namreč dva jezika — pendžabi in hindi.

Iz New Delhija poročajo, da je po nedavnem priporočilu vladajoče kongresne stranke, naj bi ugodili zahtevam Sikhov po ustanovitvi države s pendžabi jezikom, prišlo v Pendžabu do hudih neredov.

Nova indijska zvezna država meji na zahodni Pakistan in bo imela 12 milijonov prebivalcev, od tega več kot polovico Sikhov. Drugi del nekdanjega Pendžaba se bo imenoval Hariana, njegov uradni jezik pa bo hindi ter bo imel sedem milijonov prebivalcev. Preostalo območje pod Himalajo bo priključeno avtonomni oblasti Himačal Pradeš.

V zadnjih desetih letih je v Indiji na jezikovni bazi nastalo več držav, ki so združene v indijsko unijo. Nastanek sikhovske države predstavlja v tem procesu nekaj novega, ker imajo Sikhi tudi svojo vero, tako da je verski element pripeljal do ostre reakcije hindujske skrajne desničarske verske organizacije »džan sanga« in da se oblasti boje novih neredov in zapletov.

Podjetni in energični Sikhi, ki imajo številna najvišja mesta v administraciji, industriji in vojski, so imeli svojo državo, še preden so Britanci zagospodarili nad indijskim podkontingentom. Po osvoboditvi so se pod vodstvom svojih verskih voditeljev vztrajno bojevali za ustanovitev avtonomne države v sklopu indijske unije.

Čedalje bolj tesni stiki z Madžarsko

MURSKA SOBOTA, 21. marca. — Tu je bilo danes razširjeno posvetovanje o utrjevanju in razširitvi stikov z Madžarsko v vseh doslej že uveljavljenih in nekaterih novih oblikah sodelovanja.

Na posvetovanju so ugotovili, da veže danes Pomurje, zlasti madžarsko manjšino, že precej stikov z našimi sosedi. Zlasti so utrdili in razširili stike za sodelovanje na kulturno prosvetnem področju, kar velja še posebej za obmejne kraje obeh držav.

Jeseniški slikarji razstavljajo v Čedadu

ČEDAD, 21. marca — Te dni so v Čedadu odprli zanimivo razstavo slikarskih del 16 slikarjev amaterjev z Jesenic. Slavnosti ob odprtju razstave so se udeležili razni predstavniki krajevnih oblasti in političnega ter kulturnega življenja Čedada. Navzoč je bil tudi jugoslovanski generalni konzul iz Trsta Rudi Janhuba. Razstava, ki so jo priredili pod okriljem čedadske občine in ob sodelovanju slovenskega prosvetnega društva »Ivan Trinko« bo odprta štirinajst dni. Z njo so jeseniški člani društva »Dolik« vrnili slikarski obisk čedadskim umetnikom, ki so pred dvema letoma razstavljali svoja dela na Jesenicah.

Možnosti za še večji izvoz v ZDA

Skupščina kluba jugoslovanskih gospodarstvenikov v New Yorku

NEW YORK, 21. marca (Tanjug) — Klub jugoslovanskih gospodarstvenikov v New Yorku je imel včeraj letno skupščino, na kateri so obširno analizirali jugoslovansko-ameriške trgovinske stike. Na podlagi izkušenj iz lanskega leta, ko smo pri izvozu na ameriški trg dosegli rekord, so si gospodarstveniki prizadevali odgovoriti na vprašanje, kako naj bi na ta trg prodrli še z več proizvodi, in — kar je najvažnejše — kaj ukreniti, da bi bila ta navzočnost komercialno stabilna. Pri tem so izhajali iz temeljne ocene, da je jugoslovanski izvoz v lanskem letu, ko je dosegel rekordnih 62,2 milijonov dolarjev, narasel spričo konjunkture na ameriškem trgu, ki je bil za zunanje partnerje veliko bolj dostopen kot poprej. V razpravi so kmalu dognali, da je kakovost proizvodov edino realna metoda, kako našo navzočnost še utrditi in poglobiti. V ilustracijo so navedli, da je izdelke iz aluminija, pohištvo in mesne konzerve zaradi njihove kakovosti mogoče tukaj prodati v vsakem položaju na trgu. Isto velja tudi za antimon, srebro, svinec in cink.

Čeprav izvažamo čedalje več končnih izdelkov, pa je struktura našega izvoza na ta trg še zmeraj neugodna. Osemdeset odstotkov vrednosti izvoza pride na 18 proizvodov, medtem ko le 20 odstotkov na približno 250 drugih proizvodov. Eden izmed sklepov skupščine je bil, da bo treba selekcionirati tako široko nomenklaturo v prid trdnosti in nepretrgane navzočnosti na tem trgu.

Letna skupščina v New Yorku je pokazala, da obstajajo realne možnosti za še večji izvoz ZDA. Ker pa je na tem trgu izredno ostra konkurenca, je nadaljnje uveljavljanje jugoslovanskih proizvodov odvisno od tega, kako hitro se nam bo posrečilo organizirati proizvodnjo v velikih serijah.

Seminar o embalaži in pakiranju sadja

PORTOROŽ, 21. mar — Tu se je danes začel dvanajstdnevni seminar o embalaži in pakiranju sadja in zelenjave, ki ga organizira center za napredek trgovine in embalaže iz Ljubljane. Seminar je se udeležuje 25 ljudi iz vse države. Teoretični del seminarja bo v Portorožu, praktični pa v hladilniči v Zalogu ter v pakirnem oddelku »Prehrane« v Ljubljani.

Vodja seminarja inž. Janko Jurkovič je povedal da so na lanskem kmetijskem sejmu v Novem Sadu številni razstavljavci, ki svoje predelke tudi izvažajo, ugotavljali, da nas nekatere države — izvoznice prekašajo na tujih trgih ne zaradi kvalitete blaga, temveč predvsem zaradi boljše embalaže. Zato so takrat želeli, da bi organizirali seminar, ker v naši državi nimamo za to primerne šole.

Predavanja zajemajo organizacijo celotne poti od obiranja sadja do njegove priprave za trg ter različne predmete, kot so komercialna in transportna embalaža, oprema pakirnic in njihova organizacija. Na seminarju predavajo naši najboljši strokovnjaki s tega področja, in to: strokovnjaki kmetijskega instituta Slovenije, biotehnične in ekonomske fakultete, arko retuma v Volčjem potoku ter centra za napredek trgovine in embalaže.

G. G.

Zadnje vesti

Stambolić se je vrnil v Beograd

Doseženo je bilo soglasje o potrebi večje aktivnosti nevezanih držav

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug) — Predsednik zveznega izvršnega sveta Petar Stambolić se je po uradnem obisku v Indiji, Neaplu in Afganistanu vrnil nocoj v Beograd. Na poti v Jugoslavijo se je Stambolić zadržal krajši čas na neformalnem obisku v Teheranu in Bejrutu. Skupno s Stambolićem so se vrnili v Beograd tudi člani delegacije in sekretar za zunanjo trgovino Nikola Djuverović.

Ob prihodu v Beograd je Stambolić med drugim dejal, da je bil cilj »našega obiska pogovoriti se z vladami teh držav o naših medsebojnih odnosih na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Hkrati pa smo se pogovorili tudi o aktualnih vprašanjih v zvezi s položajem na svetu.«

Stambolić je dejal, da so jih povsod prijateljsko in prisrčno sprejeli in da so imeli iskrene in prijateljske pogovore. Poudaril je, da so ugotovili, da obstajajo velike možnosti, da se »naši gospodarski in drugi odnosi s temi državami še bolj razvijejo.«

V Indiji je hkrati z našo delegacijo bila tudi gospodarska delegacija, je dejal Stambolić, ki je sklenila sporazum o trgovinski izmenjavi za leto 1967 in imela uspešne pogovore o nadaljnji razširitvi gospodarskega sodelovanja na področju blagovne izmenjave in gospodarske kooperacije.

Stambolič je nadalje dejal, da je Indija v pogojih neodvisnosti ustvarila pomembne rezultate v gospodarskem razvoju. Nepal in Afganistan sta dve državi, ki sta bili zaradi svojega geografskega položaja dlje časa izolirani, kar je zavrlo njihov gospodarski in družbeni razvoj. Danes se trudijo, da se povežejo s svetom in postavljajo temelje svoji industrializaciji. Poglavitna skrb ljudstva in vodilnih ljudi v teh dveh državah je čim hitrejši gospodarski in družbeni razvoj.

Stambolić je nadalje dejal, da so se v vseh treh državah pogovarjali o aktualnih političnih dogodkih po svetu. Sedanji položaj, poln nevarnosti za mir, vzbuja skrb vlad in narodov teh držav. »Oni in mi mislimo, da je sedaj bolj kot kdaj koli poprej aktualna politika nevezanosti kot opora miru in neodvisnosti«, je poudaril Stambolić in dodal, da je bilo »doseženo popolno soglasje o potrebi večje aktivnosti in sodelovanja nevezanih držav o potrebi iskanja novih oblik sodelovanja in o tem, da nevezane države lahko s svojo aktivnostjo prispevajo k odstranjevanju sedanje napetosti v svetu.« Stambolić je nadalje dejal, da so tudi o drugih vprašanjih imeli prav tako enake ali podobne poglede.

Krajši postanek v Teheranu, je dejal Stambolić, nam je omogočil srečanje z iranskim šahom in predsednikom vlade, v Bejrutu pa s predsednikom republike Libanona in predsednikom vlade. »Ob tej priložnosti smo se pogovorili o vprašanjih bilateralnega sodelovanja,« je dodal Stambolić.

Pripombe glede poslovanja bank

Zasedanje zastopnikov specializiranih zunanjetrgovinskih organizacij

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug). V Beogradu je bilo danes plenarno zasedanje zastopnikov jugoslovanskih specializiranih zunanjetrgovinskih organizacij. Govorili so o delu sveta zvezne gospodarske zbornice za gospodarske stike s tujino v lanskem letu. Prav tako so izvolili novi svet, sestavljen iz 12 članov, in določili naloge sveta v naslednjem razdobju.

Potem ko so izvozniki ugodno ocenili izvoz in uvoz v lanskem letu in prispevek sveta za gospodarske stike s tujino, so podali več predlogov, kako naj bi zboljšali delo sveta, in več pripomb ki naj bi jih svet v prihodnje upošteval. Zastopniki posameznih gospodarskih organizacij so imeli največ pripomb glede poslovanja bank, zlasti Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino. Zahtevali so ukrepe, na podlagi katerih bi lahko posamezne izvozne organizacije izbirale poslovne banke po svojih željah. Opozorili so tudi na odvečno administriranje v bankah, na nezadostno učinkovitost poslovanja med bankami ter med bankami in gospodarskimi organizacijami. Na plenarni seji so poudarili, da vse to hromi poslovnost in konkurenčnost jugoslovanskih izvoznikov na tujem trgu in ovira njihovo hitrejše vključevanje v mednarodno delitev dela

V debati so predlagali tudi ukrepe na področju kreditne politike oziroma notranjega mehanizma financiranja in kreditiranja zunanje trgovine. Zahtevali so, da je treba jugoslovansko izvozno politiko dolgoročneje planirati, saj je gospodarstvo sicer večkrat v negotovosti pri poslovanju s posameznimi državami in področji.

Glede predvidene sprostitve uvoza so na plenarnem zasedanju opozorili, da je nujno treba sprejeti določena merila, saj potrebuje gospodarstvo širši »manevrski prostor« predvsem pri pridobivanju deviznih sredstev in razpolaganju z njimi.

Pogovori o zaposlovanju naših na Švedskem

BEOGRAD, 21. marca (Tanjug) — V Beogradu so se danes začeli pogovori med Jugoslavijo in Švedsko o reguliranju zaposlovanja jugoslovanskih delavcev na Švedskem. Delegacijo Švedske vodi na teh pogovorih veleposlanik Švedske v Beogradu ga. Agda Roessel, medtem ko je na čelu jugoslovanske delegacije podsekretar v zveznem sekretariatu za delo Svetozar Pepovski.

Prva pošiljka traktorjev prispela v Brazilijo

RIO DE JANEIRO, 21. marca. (Tanjug) — V brazilsko pristanišče Recife je prispela prva pošiljka 50 traktorjev iz tovarne »14. oktober«. Ta tovarna je sklenila z Brazilijo prodajno pogodbo za skupno 300 traktorjev v vrednosti 5,3 milijona dolarjev. Poleg tega je tovarna iz Kruševca prodala Braziliji tudi druge kmetijske stroje v vrednosti 3,5 milijona dolarjev.

Brazilski minister za kmetijstvo je izjavil, da bo brazilska vlada sprejela nove ukrepe za modernizacijo in mehanizacijo kmetijstva in dodal, da je pošiljka jugoslovanskih traktorjev pomemben korak v uresničevanju te naloge.

Stavka študentov v Salisburyju

SALISBURY, 21. marca. (UPI) — Študentje in profesorji v Salisburyju so zavrnili ultimat univerzitetnih oblasti, naj prenehajo stavkati. Stavka okrog 200 afriških in določeno število evropskih študentov in 23 profesorjev. Stavko so organizirali kot protest, ker se univerzitetne oblasti niso uprle rasizmu Smithove vlade in ukrepom za omejitev političnih aktivnosti študentov. Ultimat je potekel danes dopoldne, toda nihče od stavkajočih ni prišel v učilnice.

Gana izročila Nigeriji skupino emigrantov

NIAMEJ, 21. marca. (AFP) Predstavniki novega ganskega režima so izročili nigerijskim oblastem 34 članov nigerijske opozicijske stranke v emigraciji »Savaba«, ki so živeli v Gani. Kakor je rečeno v poročilu agencije, je vojaški režim Gane dal na ta način »konkreten dokaz, da bi s svojimi sosedi želel živeti na novi podlagi«.

Firjubin v Singapuru

SINGAPUR, 21. marca. (TASS) — Predsednik vlade republike Singapur Li Kuan je danes sprejel pomočnika sovjetskega ministra za zunanje zadeve Nikolaja Firbujana.

Ilčov pri Živkovu

SOFIJA, 21. marca. (Tanjug) — Prvi sekretar centralnega komiteja bolgarske KP in predsednik vlade Todor Živkov je sprejel danes namestnika sovjetskega ministra za zunanje zadeve Ilčova. Ilčov je pred tem obiskal Bukarešto in Budimpešto, kjer sta ga sprejela Ceasescu in Janos Kadar.

Romunsko-britanski pogovori o finančnih vprašanjih

LONDON, 21. marca. (AFP) V Londonu so se danes začeli pogovori med vladnima delegacijama Velike Britanije in Romunije o reguliranju finančnih problemov med obema državama, ki so ostali nerešeni po drugi svetovni vojni.

Deček podlegel poškodbam

NOVA GORICA, 21. marca. — Huda prometna nesreča, ki se je pripetila v nedeljo dopoldne pri osnovni šoli v Zaloščah, je danes terjala smrt petletnega Benjamina Saksida iz Zalošč, ki je v bolnišnici podlegel poškodbam. (Podrobno poročilo na 8. strani).

Vlak ga je povozil

LJUBLJANA, 21. marca — Danes ob 6.45. uri je tovorni vlak med Zidanim mostom in Rimskimi Toplicami do smrti povozil neznanca, ki je šel po progi in se ni pravočasno umaknil bližajočemu se vlaku z dieselsko lokomotivo. Strojevodja Petrič iz Maribora je povedal, da je na kratki razdalji opazil na progi moža in ga takoj opozoril z zvočnim signalom, ki je po besedah strojevodje neznanca zmedel, da je planil na drug tir. Lokomotive zaradi kratke razdalje ni bilo več moč zavreti in ustaviti, tako da je neznanec obležal pod kolesi lokomotive mrtev.

Pozneje je postaja milice iz Trbovelj sporočila, da pogrešajo Franca Lesarja iz Gaberskega pri Trbovljah, ki je odšel v nedeljo zvečer od doma in se ni več vrnil. Osebni opis trupla na progi med Zidanim Mostom in Rimskimi toplicami, in to, da je imel pokojnik s seboj posodo z mlekom, se je ujemalo z opisom pogrešanega Trboveljčana. Lesar je bil slaboumen in nem. Njegovo truplo zdaj leži v Rimskih Toplicah, kjer naj bi ga razistovetili svojci.

Trčenje na prehodu za pešce

LJUBLJANA, 21. marca — Danes ob pol treh popoldne je iz Ježice pridrvel v Ljubljano na motornem kolesu trideset letni Janez Zupančič in na prehodu za pešce na križišču Titove c. in Einspilerjeve ul. podrl z motorjem Vero Bajer, stanujočo na Vodovodni 47. V nesreči je dobila Bajerjeva hude poškodbe, med drugim si je zlomila obe nogi, in so jo poslali v bolnišnico. Voznik motornega kolesa je izsiljeval prednost.

Telegrami

POŠILJKE OROŽJA — LONDON. Britanska vlada je sporočila, da bo obnovila pošiljke orožja Indiji in Pakistanu. Pošiljke so ustavili pred šestimi meseci zaradi spopada med obema državama.

KMETIJSTVO — BRUSELJ. Zunanji in kmetijski ministri šestih držav skupnega evropskega trga so se zbrali na ponovnem posvetovanju o problemih kmetijstva.

PAPEŽ PRI SARAGATU — RIM. Papež Pavel VI. je obiskal predsednika italijanske republike Saragata. To je četrti papežev obisk voditelju italijanske države od 19. stoletja dalje.

VOLITVE — BOGOTA. Pod strogim policijskim nadzorstvom so se v Kolumbiji končale parlamentarne in občinske volitve. Udeležba je bila precejšnja, vladajoča liberalno-konservativna koalicija pa bo po vsej verjetnosti obdržala večino v parlamentu.

POGAJANJA O POMOČI — KAIRO. Začela so se pogajanja med predstavniki ZAR in mednarodnega sklada o pomoči, ki naj bi jo ta mednarodna organizacija nudila ZAR pri uresničevanju drugega petletnega načrta.

RUSK POTUJE V ZAR — KAIRO. Ameriški zunanji minister Rusk bo v prvih poletnih mesecih letos obiskal ZAR na povabilo predsednika egiptovskega parlamenta Anvara el Sadata.

UVOZ — PHNOM PENH. Države skupnega evropskega trga, posebno Francija, so bili v prvih devetih mesecih minulega leta najaktivnejši izvozniki na kamboških trgih. Na drugem mestu je Japonska, na tretjem pa LR Kitajska.

PREDSEDNIK ČANGKAJŠEK — TAJPEH. Formoška narodna skupščina je generala Čangkajška četrtič izvolila za predsednika »nacionalistične« Kitajske.

ZAKON O TISKU — MADRID. Španski uradni list je objavil novi tiskovni zakon, ki ga je pred dnevi izglasoval španski parlament. Zakon odpravlja dosedanjo cenzuro in jo zamenjuje s »predhodnim posvetovanjem«, mimo tega pa dopušča pritožbe na sklepe državnega aparata.

REPARACIJE — MANILA. Japonske reparacije bo v prihodnje prejemala filipinska vlada. Dotlej so večji del tega denarja izplačevali neposredno zasebnim lastnikom, kar pa po mnenju vlade ni bilo v korist gospodarskega razvoja dežele.

POPLAVE — SINGAPUR. Zaradi velikih poplav na centralni Javi je moralo zapustiti domove okoli 300.000 prebivalcev teh krajev.

KOZMOS 113 — MOSKVA. SZ je izstrelila v vesolje novi satelit vrste »Kozmos«, 113. po vrsti. Po dosedanjih poročilih naprave delujejo odlično. Satelit obkroži zemljo v približno 90 minutah njegova največja oddaljenost od zemlje je 327 km, najmanjša pa 210 km.

Pa še to:

DENOMINACIJA DOLARJA? — Denominacija dinarja se je, kot kaže, nekaterim kar preveč zasidrala v podzavest. Zagorska TEVE — VARNOST je v obrazcu o gibanju proizvodnje — poslala ga je Zavodu za statistiko — zapisala, da znaša letni plan izvoza 370,00 dolarjev (to je, preprosto povedano, 370 dolarjev), od česar naj bi do konca februarja realizirali 40,00 dolarjev (ali 40 dolarjev). V resnici položaj ni tako katastrofalen: podjetje si je zastavilo 37.000 dolarjev izvoza, uresničilo pa ga je v dveh mesecih za 4000 dolarjev. Vejico je nekdo postavil po dinarski analogiji . . .

Vreme 21. MARCA 1966 ob 13. uri

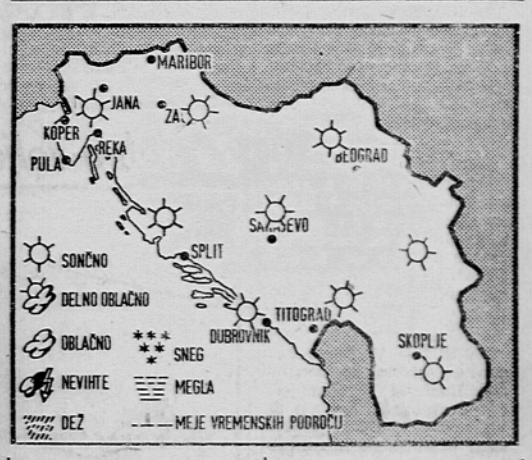

Temperature

Ob	07	13
Ljubljana	—4	10
Planica	—7	10
Brnik	—7	8
Maribor	—5	10
Celje	—7	10
Slov. Gradec	—7	8
Novo mesto	—6	10
Koper	3	9
Kredarica	—6	—3
Reka	3	12
Pulj	—1	9
Split	4	11
Dubrovnik	3	11
Zagreb	—4	9
Beograd	—2	7
Sarajevo	—6	5
Titograd	—	10
Skopje	0	7
Celovec	—3	9
Gradec	—5	9
Dunaj	—1	12
Milano	0	12
Genova	8	15
München	—4	8
Zürich	—2	—
Benetke	0	10

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Nad srednjo Evropo je področje visokega zračnega pritiska. Preko britanskega otočja se pomikajo frontalne motnje proti Alpam. Naše kraje bodo prešle ob severozahodnih vetrovih in bodo imele na vreme pri nas manjši vpliv.

NAPOVED ZA TOREK:

SLOVENIJA:

Pretežno sončno bo, popoldne zmerne pooblačitve. Temperature bodo ponoči od —2 do —5, v Primorju 4, najvišje dnevne do 15 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Sončno in čez dan topleje